

308990

1 వ తిది న ము ప్ర క టిం వ (బ డు నం

VOL. 4.

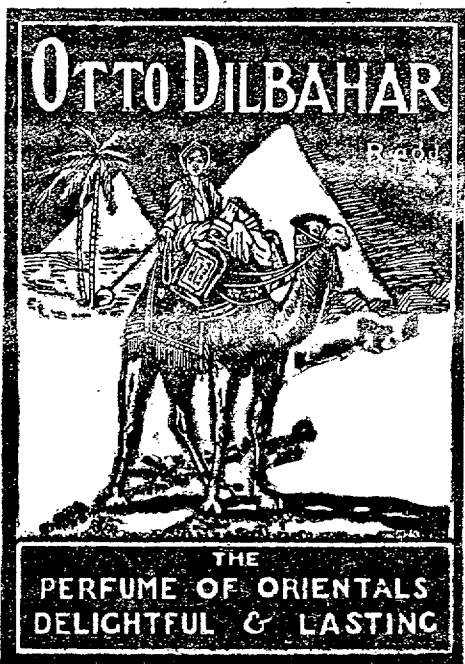
చెన్న పట్టణము 1917 సం॥ అక్టోబరు నెల 26 వ తేది శుక్రవారము

No. 172

సంపుటము. ౪.

పింగళ నామ సంవత్సర శివ శ్యాయుజమాస శుద్ధ ఏకాదశి ౧౧.

సంచిక ౧౭౨

మిక్కిలి మనోహరముగు సువాసన 126

(రిజిస్టరు కాబడినది.) ఆటో దిల్ బహార్. (రిజిస్టరు కాబడినది.) ఇప్పటికాలపు చుచి కనువగునది, సాటిలేని మనోజ్ఞముగు సువాసనగలది. ఆల్కాహాలుగాని, సా-రాసుముగాని, చేర్చబడకయే నిధము చేయబడిన కేవల ఘనమైనది.

నీ కువాలవై కొన్ని లిందువులు చిలుకరించినచో, మనోగ్యముగు సువాసన ని స్తులమరించును.

ఈ క్రింది పరిమాణముల సీసాలలో మందులు.

చిన్న నైజా (అర్రాం)	సీసా 1-కి రు	0-8-0
మధ్యరకము నైజా 1-ర్రాం	" "	0-12-0
వేరొక నైజా 2 "	" "	1-4-0
పెద్ద నైజా 4 "	లేక 1/2 బాస్సు "	2-0-0

వి. పి. ఖర్చులు రు 0-4-0 ప్రత్యేకము.

పల్లెల, పట్టణములందలి ప్రసిద్ధముగు ప్రతివాపులను దొరకును. దీనికి ఆ నేకముగు నకులు నెంట్లు కలవు. కావున, తాము కొనుగొనుచే సీసానైన ను, కార్డునైనను ఆటో దిల్ బహార్ అను పేరును పరిశీలింపుము. ఈ ఆటో నిల్వచేయుచున్న సలక్షణములను పరిశీలనచేయ గోరువా రి దిగువవారికి వ్రాసినచో అజాకిమ్మకుగల సువాసనకార్డు ఉచితముగ పంపుదురు.

పోల్ ఏజంట్లు ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్ అండు కెమికల్ కో; నెం. 155, జామ్నామసేదు బొంబాయి.

ఆంధ్రోద్యమము

మొదటి యై దాంద్రమహాజనసభలయందలి

సన్మాన సంఘాధ్యక్షుల, సభాధ్యక్షుల యువస్వాసములు, వారి చిత్రపటములు, సభా తీర్మానములు గలవు.

వెల రూ. 1-8-0.

పోస్టేజి వేణు.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము,

7, తంబుకెట్టి వీధి, జార్జిటౌన్, మద్రాస్.

సర్వవృత్తిక విషయసంబంధిని.

(రిజిస్టరు చేయబడినది.)

586

దుఃఖముతో పట్టుకొను సంకోచముతో పోవుదురు. గుణము లేదని నమ్ముచు పోయినవారికి రూ 100 ఇవ్వాలి.

ఇది ప్రతి వటుంబమునం దుండే వలసిన పాఠ్యవస్తువు. అండ్, యూనాని, హేయ వైద్యులచే పోగ డ్రాంగంబడియున్నది. ఎన్ని దినము లుంచినను చుండు గుణమునూజదు. తేలునకు మూత్రమే కాక ఎలక, కిక్కు, సాము, జట్టి మొదలగు నిమజంతువుల కాటులకు సుపయోగించును. నెలపాకెట్ 1-కి 0-8-0 పోస్టేజి 0-8-0. 1 డ్రాం పాకెట్టు వెల రూ 5-0-0. పోస్టేజి వేణు.

ఒకేసారి 2 ప్యాకెట్లు తెప్పించుకొనువారికి పోస్టేజి ఇవ్వాలి. వర్తకులకు 100 కి 25 రూపాయలు కమిషన్ నియమబడును. చిరునామా:— ధన లక్ష్మి కం పేని, 16 కంకటేశ్వర వీధి, సోకారుపేట పోస్ట్, మద్రాసు.

కుటుంబమున కమూల్యముగు మందు.

ఇది మిగుల హాశ్వర్యకరమగు మందు. పది పదునైదు రోజులు రాయుటవలన తెల్లని మచ్చలు, అట్లుకాక చర్మము వై మరియేవిధమైన రంగులను నిర్మూలముచేయును. ముఖ్యముగా నీరోగమునకు బాగు త్రవ్వకొను (ఖాతిరగు) మందు దిదియే. దీని వెల్లె టిన్ను 1-కి రూ. 4-6-0. అంచెకూలి నేతే.

783] Dr. W. N. Dixit, Merchant, Poona City.

శుక్లనష్టమునం దిన్యోషధము

శుక్లనష్టవ్యాధిగ్రస్తులగు విద్యార్థులకు

అమోఘముగ పనిచేయును. వెల రు. 1.

కె. ఎల్. ఎఫ్. సింహా బ్రదర్స్

(915) నేటిపు డాక్టరు, రాజమహేంద్రవరము.

కారణంబు:— ఇది శ్రీధర్మబోధిని యను నాటకము.

కంఠదురాచారసంస్కరణమునకు మూల మిందు బాగుపడినది.

అందరు జదివితీరవలయును. వెల 0-4-0 పోస్టేజి వేణు.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, 7 తంబుకెట్టి వీధి, మద్రాసు.

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము

చక్కని డబ్బీలో సహా సీసా 1-కి వెల 0-8-0.

తలనొప్పుల మాన్పును.

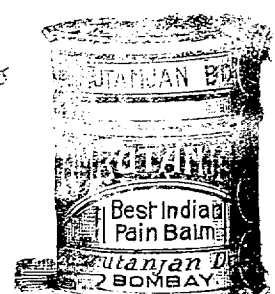
పార్శ్వపు నొప్పుల తార

దోలుదు. మాయము

పొట్టు పోగొట్టును.

సువాసనగలిగి యుండును

ప్రతియుంటునుండగి ౪౬.

వనమూలికలచే హిందూ దేశ ముందు

తయారుచేయబడు మంచిమందు.

దీనిని విదేశములలో కూడా వాడుచున్నాడు

అమృతాంజనం డిపో. 109, ప్రేరిస్టర్, బొంబాయి,

6, కొలునెట్టి వీధి, మద్రాసు.

కేటలాగు ఉచితము.

మా కంపెనీలో కాశీతాంబరములు సరిగ వీరలు, రవి కెలు, రుమాలలు, తలపాగాలు, బిడ్డలు ధరించుటకు చిన్న పీతాంబరములు, నెండ్లి పట్టుధోవతుల జుట్టు, మిక్కిలి శుభ్ర రు లగు నేతిపనివాండ్రవలన మేలైన పట్టుతో తయారుచేయ బడుచున్నవి. వలయువానికి సరసముగ వి.పి మూలముగ పంపు దుము. దానియందు వ్యత్యాసమున్నను లేక, మనకును గిట్టని యెడలను వానిని వాపసు పంపిన తీసికొనెదము.

Hari Govinda Dass, Gopal Dass, Silk Pithambar Merchants, & Com- Agents Benares City, U. P.

TRY AT ONCE!! TRY AT ONCE

AMRUTANJAN

BEST INDIAN PAIN BALM.

PRICE ANNAS 8 PER BOTTLE

SOLD EVERYWHERE.

Our Catalogue sent free on application.

AMRUTANJAN DEPOT,

Bombay. & Madras.

కుంకుమ పువ్వు

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమ పువ్వు

మావద్దదొండును. కొనుగొను సూర్యమంగుళను

గమనింపుడు. కరి న్నాకడెప్పు మొదలగునవి

ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:—

ఎస్. నారాయణ అండు కంపెనీ,

(58) 21, హమ్మెన్ వీధి, బొంబాయి

శారుప్రగంధాలయ బహుమతుల సభ.

125

గానపరీక్ష:— కూనూరులో ట్రైనిటికళాశాలలో రాబోవు నవంబరు నెల 2 వ వారములో డాక్టరు క్రెసెరుగారిచే జరుపబడు గానపరీక్ష సందర్భమున 13 గురు బాలికలు గానమునందు పరీక్షింపబడుదురు. 4 గురు గానమునుగూర్చి వ్రాతపరీక్షయందు పరీక్షింపబడుదురు. డాక్టరు క్రెసెరుగారు నవంబరు 6 వ తేదీనాటికి కూనూరునకు వచ్చెదరని ఒకరు వార్తచున్నారు.

నేను నేటి దినము సాయంకాలమున నా స్నేహితుని జూడఁ గొఱచుచుంటిని. అతఁ డింటలేడు. ఇంటివారి నడుగగా వారు “రథ మాతృసేవక సంఘము”నకు బోయి యుండురని యుండు. ఈ సంఘము ఏడుబావుల సమీపమున, నుంగమ్మపీఠి 27 నెం గృహమున స్థాపించియున్నా రని చెప్పిరి. నేనును అటు బోవుసరికి, నా స్నేహితుడు కొందరికి విద్యనేర్పించుచుండెను. వారి నిదేవుని యడుగ, వీరవాండ్రకు కూలివాండ్రకు ప్రాతఃకాల సాయంకాలముల యందు సంఘమువారు రుచితముగ విద్యగరపెదరనియు సంఘనియమములంబట్టి సంఘసభికులెల్లరు వారివారివంతుల ప్రకారము ఇట్టివారికి విద్యనేర్పించవలయునని చెప్పిరి. ఇట్టిపరోపకారసంఘమునుగని ఆనందించిపరచుసాధ్యవశిష్టియగు ఆనిబి సెంటుఅయ్యగారిని తలంచుకొని హిందూదేశమంతయు అయ్యగారి యుద్యమమునకు లోనైయున్నదిగదా యని పరమానంద భరితుడైన ప్రస్తుతమున నే చేయగల యుపకారము ఏక అప్పట్లో నానందముండిన ఒక రూపాయను మాత్రము సంఘము నకు పారితోషికముగ నొసంగి సంఘకార్యదర్శిని సందర్శించి నన్ను సంఘమున సభికునిగ నేర్పరుపుడని ప్రార్థించి నా కూడినంత ద్రవ్యసహాయము నేగాక దేహసహాయమును సహితము సంఘాభివృద్ధికై అట్టిసహాయ మొసంగెదనని యొప్పుకొంటిని. ఇప్పటికి సంఘమున పుమారు రెండువందల పుస్తకములుగల భండారకార మొకటిగలదు. వార్తాపత్రికలను తెప్పించుచున్నారు. సంఘము నూతనముగ స్థాపించుటచేత ఇప్పటికి కొద్దిసభికులుగలరనియు ద్రవ్యసహాయము చాలదనియు కార్యదర్శిగారు నడిచిరి. వీరుచేయునది పునఃప్రకారభుగుటచే అనేకులువీరికి సహాయపడుటయే గాక వీరి ముద్దేశములను సహితము మార్చుకుండునట్లు దేవుని సహితము ప్రార్థించుచున్నాడను. ఇట్టి సంఘములకు కూడిన సహాయముచేసి వీరసాదలకు విద్యగరపు ప్రయత్నమున నుండురనియు ఉడుగుకు ఉడతాధక్తి యను నట్లు తనుతన శక్తివ్యవసారము సహాయముచేసి సంఘము సభివృద్ధి చేయుదురని ఘనలగు దేశాభిమానుల ప్రార్థించుచున్నాడను.— భారత మాతృసేవకుడు.

వృత్తాంత లేఖలు

(౧)

విజయనగర వార్తలు.

(స్వకీయ విలేఖరి నుండి)

కాన్సిల్ యెన్నిక.

విజయనగరము, ఆక్టోబరు 18:—ఒకంటి సోమసుందర రావు పంతులు (ప్రీడరు) గారు, గత 18 సంవత్సరములు గా వ్యవహారిక పేట వార్డు కాన్సిలరు హోదాను అనిచ్చియు ముగా చెలాయించుచుండిరి. ఈనెల 18వ తేదీతో వారి ఛైర్మన్ పదవి యుక్తమయింది. ఆ మూడవనాడే (15 తేదీన) తిరుగా యెన్నిక జరిగినది. గంటి కామేశ్వరంతులు (ప్రీడరు) సోమసుందర రావు పంతులుగారు ఎన్నికకు నిలిచిరి. ఇరు కక్షలవారును వెనుకదీయకుండు నొకరిని మించియొకరు ప్రబల ముగా కృషిపలికిరి. ఇందు మొదటివారికి 27 వోట్లు, రెండవవారికి 26 వోట్లు లభించినవి. కామేశ్వరంతులుగారు ఒక్కవోటుతో సోమసుందర రావుపంతులుగారి జయింపగలిగినందుల కనేకులు వారి నభినందించుచున్నారు. సోమసుందర రావు పంతులుగారు, గత 18 సం॥ ముల నుండియు నవి చిన్నముగా నీ గౌరవ పదవిని బడసి విశేష పలుకుబడి గలిగి యున్నప్పటికి నడువనడువ కొందరు ప్రముఖులు ఎరు రు నిలిచినను జయింపగలిగి నప్పటికి అంతకుముందొక దినము క్రిందటివరకు ఛైర్మన్ అధికార సంపత్తిని గలిగియున్నప్పటికి ఇంకను తా॥ బోర్డు వైస్ప్రెసిడెంటుతో ఆపరేటివు తెక్రటిరీ మొదలగు నితర హోదాలతో ననేకులతో పలుకు బడి గలిగియుండు ననకాశమును గలిగియున్నప్పటికి ఇటీవల నాటిక పటద్యుత తుల్యమగు విచిత్రసభా సమావేశమనందు తా మీ పురమునకు గావించిన మహా పకారములగుర్చి కొంతవరకు ప్రసంగించినప్పటికి, అనేక వోట్లను సంగ్రహింప గలిగినప్పటికి, తుదకొక్క వోటుతో నొక్కరాయుతుని కొడిపోవలసివచ్చుటమాత్రము, మొత్తమువై సంగ్రహాశ్చర్య విషాదముల గలిగించుచున్నది.

గత 15-వ తేదీ సోమవారం పగలాక వెరెనక్క, మాపట్టణమున కత్తియున్న రేగ నుండిబయలుదేరి పట్టణమున బడిను మారు 30 మంది పిన్న పెద్దల (క్రైస్తవులపాలు)ను కరిచి తుదకు నల్లచెరుల మెట్టలందల చుంపబడినట్లు తెలియచున్నది. కరువ బడినవారలలో సగముయంది రాగా వారలను కూనూరుఆసు ప్రతికింపుటకు మామూనిసిపల్ వారు తగినయోర్పాటులు చేయుచున్నారే.

మాచవరాజు ఆసుపత్రికి, అసిస్టెంటు సర్జనుగా నుండి క్లాఫునీయులుగా బనిచేసిన మ॥ మంగయ్య నాయుడుగారు కొన్ని మాసములనుండియు కాయలాగా నుండిరి. గతనాలుగు దినములనుండియు నది యతిశయించి బాధపడి ఈ లక్షివారం (18 తేదీ) తెల్లవారుజామున స్వకుటుంబ బంధుమిత్రాదుల విచారసౌకర్యమున దించి పరమపదించినట్లు విచార మయ్యెడిది. వీరి వయస్సు, 55 కు మించదు.

శ్రీసంస్థానమువారి దయవలన వీరిక్కడికి, 1898-వ సం॥ ములో విచ్చేసిరి. ఈ 19 సం॥ ములలో నిక్కడ మంచిగౌరవముల గొప్పభవనమును, భూములను వేలకొలది రొక్కమును గడింప గలిగిరి. ఇక్కడి మ్యూనిసిపల్ కాన్సిలరుపదవికి ప్రభుత్వము వారిచే రెండుమాసపాళ్లు నియమింపబడిరి. వారికిమువ్వరు కుమారులను 6 గురు కుమార్తెలు భార్యయునుకలరు. శ్రేష్ఠ పుత్రు లిపుడు లండను నగరములో యింజనీరింగు చదువు చున్నారు.

గుంటూరు వార్తలు

గుంటూరు 22 ఆక్టోబరు.

కాలమానము:—నేటికి ఇరువదిదినములనుండి వర్షపు ముసురుపట్టినది. భరణుపాచ్చినది. కొన్నిపంటలకు ఈవర్ష ము నష్టదాయకమని ప్రజలనుకొనుచున్నారు.

తెనాలి గుంటూరురైలు.

ఈనెల 21 తేదీనుండి ఈ రైలుకు టిక్కెట్లు ఇచ్చుట మారిరి. రెండు దినములనుండి ఒకవైపునుండి రైలు పట్టాలు, కొయ్యజీపర్లు తీసి రైలుబండ్లమీద వేసికొనిపోవుచున్నారు. వేలకొలదికూలీలను తీసికొనినచ్చి పని చేయించుచున్నారు. ఈవర్షమునకు మిగిలియున్న మట్టికోడ్లు కూడ కొట్టుకొని పోవచ్చును. ఇక ఎన్నేళ్ళకు తిరిగి యీరైలు ఏర్పడునో చెప్పజాలము. 8 ఆటాలతో తెనాలికి పోవునట్టి ఇక రెజ వాడమీదుగా 0-8-8తో పోవలసివచ్చును. దీనికొరకు ఒకదిన మంతయుకట్టపడవలసియున్నది. రైలు రానిచోదినములేమకాని సంవత్సరమునర్పర రుచిమరిగిన తిరువాత వదలిపెట్టుట చాలకష్ట తరముగానున్నదని ప్రజలు అనుకొనుచున్నారు. పాశ్చాత్యదేశ ములలో ఈయంధమునల్ల తిండితేక, యిల్లుతేక అల్లాడుచుం డగా మనము ఈకొద్దిపాటి రైలుసౌకర్యము లేనందులకు చిం తిల్లుట వ్యాయము గాదు.

ఒకమరణము.

కొన్నాళ్లు మాపురమందలి మిమక్ కాలేజిలో గణిత శాస్త్ర పండితులుగా నుండితరువాత కలకత్తాలో ఆంగ్లసాహిత్యమున, ఎం. ఎ. పరీక్షకు జరిపి ప్రసిడెంట్ నిలో మొదటితర గతిలో మొదటివారుగా నుత్తీర్ణులై (జి. బి. బంగారురాజు గారు నేటికి ఇరువదిదినముల క్రిందట పన్నామిడిలో స్వగృహం లని వినుట కెంతయు చింతిల్లుచున్నాము. కొంతకాలము బొంబే రెజవాడ స్కూల్లోలోపలనేసిరి. వీరు కొన్నాళ్లు లాహోరుకాలేజిలో ఇంగ్లీషు ప్రొఫెసరుగాను, కొన్నాళ్లు రంగపూరు కాలేజిలో ప్రొఫెసరుగాను నుండి రోగపీడుతులై చనిపోయిరి. వీరు 30 సంవత్సరములలోపు పిన్నవయస్కులు, భార్యయు బిడ్డలుగలరు. వీరిఆత్మకు కాంతినొసంగ ఈశ్వరుని వేడుచున్నాము.

దశరా - మొహరం.

ఇక్కడి మహమ్మదీయులకు హిందువులకు భేదాభిప్రాయములు గల్గినందున ఇక్కడి వర్తకులు 18,19,20 తేదీలందు కొట్టుకు మూసిరి. ఈ మూడుటకు కారణము ఇక్కడి డివిజన్ ఆఫీసుగా ఆర్డరునుపని చేయుచున్న శ్రీ నరసింహాచార్యులు గారి అనంతప్పికరమైన ఉత్తరువే. వీరు హిందువులను మేళములు వాయించుకొనగూడదనియు, క్రొత్తగా కలకములను పెట్టుకొన గూడదనియు, మహమ్మదీయులు వారి యిష్ట ప్రకారము పండుగ జరుపుకొనకచ్చుననియు నుత్తరువులను యిచ్చిరి. వర్తకులు సాఫల్యముగానైన కరువార 20 తేదీన తిరిగి ఒక ఉత్తరువును జారీచేయించుచు ఉదయం 7 మొదలు 10 గంటలవఱకును సాయంకాలము ఒక అరగంటకాలము మేళము వాయించుకొనకచ్చునని వ్రాసిరి. అందుమీద 20 తేదీన సా 4-30 నిమిషములకు సాఫల్యము తెలిచిరి.

ఈ 3 దినములు సాఫల్యముగాయునట్లు బీదలు తినుబండారములకే చాల యిబ్బంది పడిరి. కొందఱు మహమ్మదీయులు తెనాలి రెజవాడ మున్నగు పురములకు వెళ్లి బియ్యము, ఉప్పు, నూనె, వగైరాలు తెచ్చి అధికభరతు అమ్మిరి. కాని ఆ మరునాడే కొట్టు తీయుటచే సాహేబులు అమ్మిధరల కన్న వర్తకులు చౌకగానిచ్చిరి. మొన్న బియ్యము రూపాయకి 9,8 నేర్ల చొప్పున పోటిపడి యిచ్చిరి. నిన్న (21 తేదీ) కొట్టులు బజారులలో పందిళ్లు వేసికొన గూడదని డివిజన్ ఆఫీసు గారు చెప్పినట్లును అందువై వర్తకులు తిరిగి ఆందోళన చేయుచున్నట్లు వినుచున్నాము.

మహమ్మదీయులకు హిందువులకు సంఖ్యత కుదుర్చుకొని కొండ వేంకటప్పయ్యగారు, న్యాయత హుతులకావుగారు, గోవిందరాజు శ్రీనివాసరావుగారు, చీరుకుర్తి బసవయ్యగారు చాల శ్రమపడి పనిచేయుచున్నారు.

టర్కీ సిపాయి ఖైదీలు

రెండు వారములక్రిందట బళ్ళారి బెంకుశూరుల నుండి టర్కీ ఖైదీలను ఖర్గే పూరు ప్రాంతములకు స్పెషల్ బండ్లమీద తీసికొని పోబడిరి. అరగంట వ్యవధిలో రెండు స్పెషల్ రైలుబండ్లు మాపురము మీదుగా వెళ్లినవి. ఈ కైదీలను చూచుటకు పురజనులు తిండోపతండములుగా వేలకొలది రైలుపైమనుకు వచ్చిరి.

టర్కీ సిపాయిలు కొలకలత ఎర్రగా నుండును. వెండుకులు రాగివర్ణము కళ్లు తేనెవర్ణముగా నుండును. బండి వ్రేవనువద్ద ఆరగనే నీక్కు మిలిటరీ ఆఫీసున బండి ఇరువైపుల యిద్దరుచొప్పున నిలబడి కాపలా కాయుచుండిరి. ఒక యూరోపియన్ ఆఫీసుగూడ గలను.

ఈ ఖైదీలు తమవద్ద నున్న కొయ్య చెమిచాలను బెల్టులను, పూను చొక్కాలను, తొంబురలను మట్టునున్న పురజనులకు అమ్ముకొనిరి.

కాపలా యున్నవారు వీరికి కావలసిన అన్ని సౌకర్యములను చేయుచున్నారు. ఖైదీలు సంతోషముతో పాటలు పాడుచుండిరి.

(స్వకీయ విలేఖరి)

ఆంధ్ర మహాసభ.

శ్రీచక్రకర్తానికి తంతివార్త.

ఆంధ్రమహాసభాసంఘమునకు కార్యదర్శి యగు కొండా వెంకటప్పయ్యగారిట్లు వ్రాయుచున్నారు:—

ఈక్రింది తంతివార్త శ్రీచక్రకర్తానికి పంపబడినది:—

శ్రీచక్రకర్తానికి, లండనునగరము—రెజవాడలో సమావేశమైన ప్రత్యేకాంధ్రమహాసభ వారు గౌరవ పూర్వకముగ నీతిర్యక్తమును తమకు పంపుచున్నారు:—

భారతదేశమున నివృట్టిన కాంతినాతావరణమును నెలకొల్పవలయుననియు, నెల్లెడలను సంత్కృష్టి వ్యాప్తము కావలెననియు రాజప్రతినిధిగాను పలికిన వాక్యములను తిలకించి, ఉదారస్వభావులగు అయిదవ జార్జి సార్వభౌముడు, అతిమాననీయులగు మాంటాగుగారి దేశమునకు రాకపూర్వమే, విచారణ జరిపియు, జరుపకయు రాజకీయ నేరములకు నిర్బంధితులైన వారందరిని, స్వాతంత్ర్యమును పోగొట్టుకొని ప్రవాసశిక్షల పాలైనవారిని, యాభయముచే విశేషములలో తలదాచుకొనినవారిని, అందరను విడుదలచేయుదురు గాకయని యీ సభవారు విషయపూర్వకముగ ప్రార్థించుచున్నారు.

ఆకిరిపల్లె స్వరాజ్యసమితి

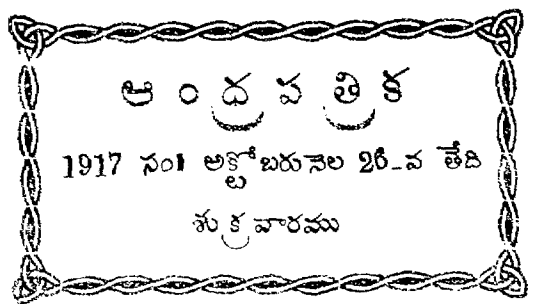
శ్రీ మాంటాగుగారి కల్పింపబడుటకు తయారుచేయబడిన విజ్ఞాపనములు సంతకము చేయింపబడు నిమిత్తము మా గ్రామమున వెలకొలుపబడిన స్వరాజ్యసమితి కార్యాలయము 18-10-17 తేదీన చేరినది. నాటిదినముననే మా గ్రామమునను దనున్న చుంటుమనున గోర్గుల శోభనాద్రి శాస్త్రిలు గారి యాధిపత్యమున బహిరంగసభ జరుపబడి శ్రీమహర్షి గంధిగారిచే తయారు చేయబడిన విజ్ఞాపనము సక్రమముగా మా సమితి కధ్యక్షులగు గ॥ అప్పయ్య శాస్త్రిగారిచే సందరకు చదివి స్థిరపింపబడినది. నాటినుండి సంతకములును నిశానీలును తే యిం ప ప్రారంభింపబడినవి. కొందరు తనుకీర్త్యము లే దనిరి. కొందరు సంతకములు తేనెనతో యుద్ధమునకు లాగింపబడుదునని భీతిలిరి. కొందరు పన్నులు నెక్కువజేయుదుననిరి. వీటి కన్నిటికిని కారణమే యెందునని యాలోచింప మా గ్రామమునగల కొందరు శ్రేష్ఠులు, కొంతమందిని రహస్యముగ తేర ది సి యిట్టి రు రొప్పీధనల గావించి జనుల భీతావశాలుగ జేయుచున్నట్లు తెలియజేయింపిరి. ఇట్టి ప్రయత్నములవలన తమకేమి లాభమా? ఇట్టి రురొప్పీధనల విని చెడిపోక జనులు తమ సక్రమముగా యభిప్రాయములను వెలిబుచ్చుదురు గాని, నేనును సంతకముల జేయుచుంటుందు మా యధ్యక్షునిచే నియోగింపబడితిని. కాన వై సంగతులు తెలియనమ్ము.

దేవులపల్లి - వేంకటరావు

పంచములు

పింగళ సం॥ ఆశ్వయుజ శుక్ల ౧౧ శుక్రవారం ఆంధ్ర ప్రదేశ్ లో వ్రాసిన పంచముల మహాసభాసమనకు కొద్ది విమర్శన. పంచములనున్నట్టికి బ్రాహ్మణులును బ్రాహ్మణేతరులు కారకులని వ్రాయుట చాల పొరపాటు. ఏల యి న మాదిగవాడు ముట్టిననూతని మాలవాండ్లు రానివ్వనికారణము ఎవరు కల్పించిరి. వారిలో వారికి గల భేదాభిప్రాయములు సంఘసంగ్కరణలు అట్లుండగా బహుత్వముగా పంచములని పేరువెట్టి బ్రాహ్మణేతరులను దూషించుట సరికాదు. మాంటాగుగారులలో కూడ మాకును పంచములకును చాలా భేదములు కలవు.

ఇంట్లు వాకిండ్లు తాకట్టు ఉంచినను రయితు పాతేరుగా పంచముని యుంచినను వారులేదే రయితుకు వ్యవసాయము జరగదన్నమాటదెలియును. కృషి అంతయు మనదేశములో చాల భాగము తూర్పుజనముచచ్చినప్పటికి పంచములే నేర్పురులని తెలియుటచేతనే పంచముల కష్టనిష్ఠురములకు దోడ్పడి వారి సంసారమే మన సంసారముగా ఎంచుకొని కావలసినప్పుడు ధన ధాన్యముల నిచ్చి పంట కల్లములలో మామూళ్లు జరిపియున్నంతలో రయితు ఏవిధముగాను పంచముని అధిపతిగా జూచుటలేదు. మొత్తమునరికి తెక్క మాయవప్పటికి నెలకు పదిరూపాయలు గిట్టింపు పురిపాతేరుకు కాగలదు. అంతకన్న గిట్టింపుకాగలవాకరి ఎన్ని. త్రాగుడుచేత పంచముడు దుస్సీతికి పాలగుచున్నాడుగాని మరే కారణముగా నరాదు. త్రాగుడు మారిన పంచముడు వారి అంతట వాడే నృద్ధిలోకి రాగలడు. ఎవరునుతోడ్పడ ననగము లేదు. వారి శరీరకష్టమే వానికి తోడ్పాటు. ప్రతిరోజూ త్రాగుడు మానమని తన మాలవానికి చెప్పని గయకు ఎరకు. అట్టి స్థితిలో వారి మేలుకొరకే కదా రయితుచేయుపని. చదువుకొనవలెనంటే ప్రయమరీరకు చదివిన వ్యవసాయమునకు బాగుగా నర్దుడు కాగలడు. ఆ లోపము తల్లితండ్రిలోకే కదా. తిల్లిదండ్రులు త్రాగుబోతులయిన వానికి సుగుణము లేట్లబ్బును. గమక యిట్టి దురభ్యాసములు లేకుండ రేపు జరుగజోవు పంచము మహాసభలో కట్టుదిట్టములు చేసికొని ఆచరణలో పెట్టుకొని వృద్ధిలోకి వచ్చుట మంచిది. కాని యితర సంఘములను చూచి అనవసరముగా దూషణ మంచిది కాదు. మీకన్న హీనముగా ఎన్ని జాతులు కలవు. అడవులపాలై కొంపతేక నిల్వ తావులేక ఆడుకునేవారు లేక కష్టములకు లోనైన జాతులు ఎన్నికలవు. వారి నిర్భాగ్యదశకు కారకు లేవగు. ఈ మాత్ర మయినను నలుగురి లోకి వచ్చి మా కష్టదశ యిది అని చెప్ప దోడంగు సమర్థత కలుగ చేసిన వారెవరు. మీ గండరు ఇతర సంఘముల వృద్ధి చూచి వారివలె ఆచరణచేయు దినదివాభివృద్ధియే కారణముగానియే సంఘమువారు గాని ఒక్కయూరుగా జాట్టుపట్టుకొని లేవనెత్తరు. తరములుగా రావలెను. మీ కోరిక నేను ఒక్కయూరుగా కుచేయి కావలెన్న కోరిక గా యుండి నిలపించుటవలె నున్నది అట్లు నిరాశచెందక క్రమముగా ప్రతిస్పృక్తియు కర్తవ్యముగా నెంచి కృషి చేసిన గవ్యస్థానము చేరగలరు. అట్లు చేయుచుండిన యితర సంఘములవారును నూదంటి రాయివలె మీ వయపుకు త్వరితముగా రాగలరు. (గు. కో.)

అధినివేశ రాజ్యములు: సంధి.

ప్రస్తుతసంగ్రామ మారంభించినపుడు, అధినివేశ రాజ్యములతో, ఆంగ్లేజ్ము సంప్రతించి కార్యమునకు గడంగ లేదు. నిబంధనల ననుసరించి అట్టి యవసరము ఆంగ్లేజ్మునకు లేదు. ఆంగ్లే సామ్రాజ్యమునందలి వివిధభాగములను బంధించునది, ఆంగ్లేజ్మునకులేదు. అంతిమము వేరు దృఢపాతము గాన్పించదు. హిందూ దేశముని సోదరునిగా జూచుటకై, కనడా వాస్తవ్యుని పురి గొల్పుటకు ప్రబలకారణముగ నుట్టెను. సామ్రాజ్యవాసులమని యొక రాష్ట్రము వారు వేరొక రాష్ట్రమువారితో భ్రష్టభావముతో కృషిసల్పుటకవకాశములు గాన్పించవు. వేర్వేరు రాష్ట్రములను బంధించు పాతము బలహీనమయినది. వివిధభాగములును సామ్రాజ్య విషయములలో సమానముగ పాల్గొనుట కవకాశము లింకను గల్పించబడలేదు. అధినివేశ రాజ్యములు, హిందూ దేశముకన్న మించిదశలో నున్నను, సంపూర్ణ స్వరాజ్యము లింకను అనుభవించుట లేదని కట్టిసుగారు తమపాతమున దెలిపియున్నారు. వారి గ్రంథములో నొక యధ్యాయమునకు "అధినివేశ రాజ్యములు స్వరాజ్యమున కెటుల కొరవడియున్న" నను పేరుబెట్టి, ఆ విషయముగూర్చి చర్చించిరి. సంగ్రామ సామ్యము కొరకై, అధినివేశ రాజ్యములవారిని మాతృదేశము గోరినపుడు, వారి మానసమందు తమతో సంగ్రామము గూర్చి ప్రారంభమున సంప్రతింక లేదను చిన్నతము దొలుకాడుమండెను. అప్పటినుండియు మాతృదేశపు యాలోచనల నన్నిటిలో పాల్గొనవలయునని, అధినివేశ రాజ్యములు గోర్కెల దెలిపిరి. కట్టిసుగారి యధ్యయరవాస్య మిదియే యని దెలియనగును. తమ ఆశయములు భరింపగల వను దృఢనమ్మకముతో, వారు సంగ్రామ సహాయ మొనర్చుచున్నారు. ఇటీవల జరిగిన సామ్రాజ్య సంగ్రామసభ వారి కోర్కెలదీర్చుటకు గొంతెవరిని పోషించినది. కాని, వారి ముఖ్యగమ్యార్థము సామ్రాజ్య పార్లమెంటు మహాసభను స్థాపించుటయై యున్నది. అందులో అధినివేశ రాజ్యములవారికిని, మాతృదేశమునకును సమాన ప్రాతినిధ్యముండవలయును. ఇమ్మహాసభకు, ప్రత్యేక పార్లమెంటు సభలనుండి సభ్యుల సంపెదరు ఈ మహాసభ సామ్రాజ్య వ్యవహారముల నన్నిటిని బరిష్కరించును. సామ్రాజ్యమునకు సంబంధించిన విషయము లన్నిటిలో, అధినివేశ రాజ్యములకు మాతృదేశముతో బాటు సమానాధికార ముండును. అధినివేశ రాజ్యముల-కాతరుణమున, మాతృదేశముతో బాటు హిందూ దేశమును, సింహళదీవులముఖము స్వాతంత్ర్యము జెందని రాజ్యములను పరిపాలించుట కధికారము లభించును. ఇట్టి ఆదర్శము యధానంతర మెంతవరకు సఫలత జెందునో చూడవలసియున్నది. సంగ్రామము ప్రారంభించునపుడు అధినివేశ రాజ్యముల యాలోచన కైకొనబడక పోయినను, సంధి సమయమందయినను వారి సలహా కైకొనక తప్పదు. ఈ మధ్య జరిగిన ప్రకటనముల గొన్నిం

టిచే, సంధి వెంటనే జరుగునేమోయని సందియము పలువురకు దోచినది. ప్రధానమంత్రి అగు లాయకు జాజ్జిగా రజ్జి సందేహ నివృత్తి గావించి, యిట్టి వార్తలు ప్రబలకుండ జేసిరి. ప్రవ్యయ నిరంకుశము నిర్మూలన మగునంతవరకు ఎట్టి సంధి కొడబడుటయందోష మని వారు స్పష్టపరచిరి. ఏకాగ్రముచే నైనను సంధి నిశ్చయమయినచో, అధినివేశ రాజ్యములవారిని సంప్రతించెదరో లేదో యనుభయముచే గాబోలు మేజరుహంటుగారు అధినివేశ రాజ్య ప్రతినిధుల అంగీకారము లేకుండ సంధి రాయ భారము జరిపెనరా యని కానున్న సభలో ప్రశ్నించిరి. అందుకు బోనార్ల గారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చును. అధినివేశ రాజ్యములలో నాలోచింపబడి సంధి రాయ భారముల గావించునని వాదనముజేసిరి ఈవాదనముచే అధినివేశ రాజ్యములవారుసందియములనికవిడనాడవచ్చును. యుద్ధ ప్రారంభమున సంప్రతింపని లోపమీ తరుణమున దొలగింప బడినది. మాతృదేశపు విశ్వాసమునకును, మన్ననకును అధినివేశ రాజ్యములు పాత్రము లయినవి. వారి యాందోళనము సత్వరముగ ఫలించినది. దక్షిణాఫ్రికావాసు లగు స్కట్టుసేనానికి ముత్రివర్గమున జేరునంతటి యుష్మతకదవి లభించినది. కొలదివత్సరముల క్రిందట ప్రబలవిరోధిగ నున్న యీ బోయరు నాయకుడు నేను ఆంగ్లే సామ్రాజ్యమున కంగీరక్షకుడుగ నుండుట విచిత్రము పురికొల్పక మానదు. ఈ చిహ్నముల నన్నిటిని పరికించిన ఆంగ్లే సామ్రాజ్య పాతములు దృఢమగు చున్నటుల గన్పట్టును. యుద్ధానంతరమున, సామ్రాజ్యభావిషిత్తి యుత్తేజకరముగ నుండు ననుటకు సందియము లేదు. జర్మనుల వలన రాజ్యములు, అధినివేశ రాజ్యముల సహాయముతోను భారతీయుల సాయముతోను జయింపబడినవి. జర్మను రాష్ట్రములు తమకు జెందవలయునని అధినివేశ రాజ్యముల వారు పట్టుదల గలిగియున్నారు. స్కట్టుసేనాని ఆంగ్లే దేశమునం నుండు నంతవరకు అధినివేశ రాజ్యముల వాంఛలు పూర్తిగ నెరవేరుటకు కృషి సల్పును. స్కట్టుగా రెట్టి హితము జెప్పినను, ఈ తరుణమున ఆంగ్లే దేశము నిరాకరింపదు. అందుచే అధినివేశ రాజ్యముల భావ్యభివృద్ధి కైకొరంతగలుగబోదని విశ్వసించవచ్చును. హిందూ దేశ విషయ మేమగును? ఇందును గూర్చి పార్లమెంటులో ప్రశ్నించువారు లేరు. మేజరు హంటుగారి ప్రశ్నలో హిందూ దేశమును గురింపుటకు వారిచ్చగింపలేదు. సామ్రాజ్య సంగ్రామ సభలో హిందూ దేశము గూడ ప్రాతినిధ్యము నూతనముగ పడెను. ఆ సభకు వెడలినవారు హిందూ దేశ వాసు లాపిర ప్రతినిధులు గారు. వారు ప్రభుత్వమువారిచే నియమించబడిరి. సంధివిషయమున హిందూ దేశపు టాలోచన కైకొనవలసిన యవసర మున్నది. జర్మనుల వలనరాజ్యములను జయించుటలో భారతీయులు తమ రక్తము ధారబోసిరి. తమ శౌర్యవ్రతాపముల గనుబడిచి, శత్రువులం దునుమాడిరి. అధినివేశ రాజ్యములయందు భారతీయులను మువ్వమాత్రులుగా జూచుట లేదు. అందుచే భారతీయులు సామ్రాజ్యపౌరస్త్వపు హక్కులను పూర్ణముగ ననుభవించుచూ, సాఖ్యముగ నివసించుటకు ప్రత్యేక రాష్ట్రములు గావలెను. అందుకు జర్మనుల వలనరాజ్యములుసౌకర్యముగ నుండును. ఏకాగ్రముచే నైనను జర్మను వలన రాజ్యములను జర్మనుల కొనగకుండ దీర్చానించు నెడల, వాటిని భారతీయుల నివాసమున కొనగటయవసరము. ఇక్కార్యముచే, అధినివేశ రాజ్యములందు భారతీయుల దుస్థితి దొలగిపోయి, భార

తీయ సమస్యను తృప్తికరముగ పరిష్కరించుట కవకాశము గలుగును. భారతీయుల శౌర్యవ్రతాపములకు దగిన సత్కారము గావించుటకు వీలగును. భారతీయుల పరిశ్రమనే, ఆ రాజ్యములు భూతల స్వర్గముగ బరిణమింపగలవు. ప్రధానమంత్రిగారు, భారతీయ సైనికులు మొదలగువారు సామ్రాజ్యమునకు గావించిన యుపకారములను గుడించుచూ, పార్లమెంటులో రేపటి సోమవారము వందనములర్పించెదరు. అట్టి సమయమున, సంధి వరతుల నేర్పరుచుటలో హిందూ దేశపు వాంఛల గూడ కైకొనెదమని లాయకు జాజ్జిగారు ప్రకటించుట భావ్యముగ నుండును. అధినివేశ రాజ్యములు, సామ్రాజ్యమున ప్రధానస్థాన మాక్రమింపవలయు నని గావించుచున్న ప్రయత్నములు ఫలప్రదమగు నూచనలు గాన్పించుచున్నవి. ఇందుకు భారతీయులును సంతసింపవలసినదే. ఏలనన, సామ్రాజ్యదృఢత్వమున కెయ్యది దారి జూపునో, అయ్యది భారతీయులకును ప్రియముగ నేయుండును. కాని, ఎట్టి సామ్రాజ్యపునర్నిర్మాణ విధానము దలపెట్టినను, హిందూ దేశమున కందు అర్హత మొసగనిది యది జయప్రదము గానేరదు. సామ్రాజ్యమునకు హిందూ దేశము మణివంటిది. హిందూ దేశమును విడదీసి, ఆంగ్లే సామ్రాజ్యముగూర్చి యాహించుటకు సాధ్యపడదు. అధినివేశ రాజ్యములకు స్వాతంత్ర్యము లధికమయిన కొలదిని, హిందూ దేశపు స్వాతంత్ర్యములు గూడ బెరుగవలయును. అధినివేశ రాజ్యములచే బరిపాలింపబడుటకు హిందూ దేశ మొక్కతామున కయినను అంగీకరింపదు సామ్రాజ్యపు పార్లమెంటును స్థాపించుటకు హిందూ దేశమున కభ్యంతరము లేదు. కాని అధినివేశ రాజ్యములతో బాటు హిందూ దేశమున కా సభయందు సమానస్థాన మొసగవలయునని హిందూ దేశము గోరుచున్నది. అందుచే సంగ్రామమునకు తన ధనప్రాణముల నర్పించుచున్న హిందూ దేశపు సలహాను, సంధి విషయమై అధినివేశ రాజ్యములతో బాటు కైకొనుట న్యాయమని నివేదించుచున్నారము. అప్పుడు గాని సామ్రాజ్యసంతయు నేకముఖముతో బని జేయుచున్న దని చెప్ప వీలుపడదు. అట్టి తరుణమున సామ్రాజ్యభాగము లన్నియు నేకపాతముచే దృఢముగ బంధింపబడును. అన్నిటికిని, సామ్రాజ్యము నెడల సమానగర్వ ముదయించును. అప్పుడు సామ్రాజ్య పౌర స్వస్వత్వములకు అమిత మగు విలువ గలుగును. రాజకీయ నిర్బంధితులకు శ్రమాపణ. రాజకీయాభిప్రాయములకొరకై నిర్బంధింపబడిన వారికెల్లరకును శ్రమాపణ యొసగుట న్యాయమని ప్రథమమున ప్రత్యేకాంధ్రమహాజనసభ దీర్చానించినది. ఆ తీర్మానమును, స్థాయిసంఘ కార్యదర్శిగారు చక్రవర్తిగారికి బంపిరి. ఇట్టి తీర్మానము కాంగ్రెసు మొదలైన సంఘసమావేశమున అలహాబాదులో ఆమోదింపబడినది. సంయుక్త రాష్ట్రీయ సమావేశమునం దిట్టి తీర్మాన మంగీకరింపబడినది. ఇంతవరకును మనము గావించిన యాందోళనము ప్రఖ్యాతి పహించి, పలుకుబడి గలిగిన బిసెంటు, అరండేలు, వాడియా, మహమ్మదాలీ, షాకతు ఆలీగార్ల నిర్బంధ విమోచనమునకు మాత్రమే సంబంధించినది. వీరల విమోచనము జాతీయోత్తేజమునకు దోడ్పడినను, మన ప్రయత్నములు వీరల విముక్తితో సమాప్తి జెందగూడదు. ఎంతమందియో విద్యాధికు లగు యువకులు

నిర్బంధములలో నుంచబడుటచే, వారలతలితండ్రి లల్లాడుచున్నారు. మరొకొందరుహిందూదేశమునకు రావలెక అన్యప్రభుత్వ రాజ్యములలోపరితపించు చున్నారు. రాజకీయ సంస్కరణోద్యమము ఫలప్ర దమై నూతనయుగోదయము ప్రారంభమగుననివిశ్వ సింహబడుచున్న సమయమున, తోడిసోదరులునూత నానందముననుభవింపలేని స్థితియందుండుట విచార కారణమగును. స్వపరిపాలనాప్రదానము గూడ, ఆ కళంకమును మాపజాలదు. అందుచే దేశ మంతయు నొక్కమ్మడి, నిర్బంధితులందరి విడుదలకై కృషి సలుపవలయును. దీనినే ప్రథమ సంస్కరణముగ భావింపవలయును. ఈ వరము దేశమున కొనగబడిన గాని, సంస్కరణములుఫల ప్రదము గాజాలవు. ప్రాత యనుమానములు సమసిపోవలెను. నూతన శకారంభమున ప్రాత వైషమ్యములకు తావుండగూడదు. ఇల్లెండులో సాధ్యమయిన కార్య మీ దేశమం దేల సాధ్యము గాదు?

ఈ విషయమై దేశములో గడలిక యారంభ మయినది. వంగదేశ ప్రముఖులు, దేశరక్షణ శాస నమృక్తింద నిర్బంధితులగువారి విషయమై విచారిం చుట కొక సంఘము నేర్పాటు గావించిరి. మాం టాగూగారు సంస్కరణ విషయములందు, దప్ప వేరు విషయముల గూర్చి విజ్ఞాపనల గైకొనక బోయినను, వారు వలదని నిరాకరించినను, వారు హిందూదేశమున దడుగిడగనే ప్రజాప్రతినిధులు తమూపణవిషయమై వారికి నివేదించి, యందును గూర్చి వాదనము గైకొని తీరవలయునని, మహా రాటాపత్రిక వ్రాయుచున్నది. ప్రజలలో గలిగిన యుద్దేశమును గమనించి, చక్రవర్తిగారు నిర్బంధి తులను క్షమించి, శాంతివాతారణ మేల్పఱచుటకు బ్రార్థితులు.

కలితీనీయి

స్వచ్ఛమగు నేతినే, నేతిపేరుతో విక్రయించ వలయు నని బర్మాలో నొక చట్టము నిర్మింపబడి నది. ఇట్టిచట్ట మున్ని రాష్ట్రములయందును శాసించ బడుట యవసరము. నేతిని యపరిశుభ్రపరచుట వలన జనల యారోగ్యమునకును, కొవ్వపదార్థ ముల గలుపుటచే మత కట్టుబాటులకును, భంగ ము గలుగుచున్నది. మార్కెటి లిటివల కలకత్తా లో గావించిన యాందోళనముచే, నీ విషయము ప్రాముఖ్యత వహించినది. నేయి పరిశుభ్రముగ నుండుటచే, చౌకగ లభించదని గొందరు వెఱి గొందుచున్నారు. అట్టి భయమున కవకాశము లేదు. బీదజనుల నేకులు నేతిని వాడుట లేదు. కొందరు నూనెలనే వాడుచున్నారు. ప్రస్తుత శాస నమువలన కలితీనీయి దొరకకపోదు. కాని, నేతి పేరుతో యపరిశుభ్రమగు నేతిని విక్రయించ గల్గదని నిషేధించుట యుక్తముగ నుండును. కలితీనేతిని, వేరు నామముతో విక్రయించుటకు గాని, కొనుటకుగాని, ఎట్టియధ్యంతర ముండదు. పరిశుభ్ర మగు నేతినిమాత్రమే గొనవలయునని నిర్బంధముండదు. అట్టి నేయి వలయువారికి సులభ ముగ లభించుటకు యవకాశము లేర్పడును. ప్రతిరాష్ట్రముందును ఇట్టి సౌకర్యముల గలిగించుటకై ప్రభుత్వమువారిని గోరవలయును.

చెన్నపురి ఆయుర్వేద కళాశాల

ఆయుర్వేద కళాశాల గత మాసమునందు మాంటు రోడ్డునందు గల డెయిటను గృహమునకు మార్చబడినది. నూతన గృహమునందు కళాశాలాధ్యక్షులు వైద్యరత్న పండిత గోపాలాచార్యులుగారు విజయదశమియందు భగవంతుని పూజను జేయించిరి. భగవంతుని ఆయుర్వేదమునకు ప్రధానాచార్యులుగ బరిగణింప బడుచున్నారు. ఆయుర్వేద విద్యార్థులు విజయ

దశమియందు ప్రధానాచార్యు లనుపాపించుట సమంజసముగ నున్నది. పూజాసందర్భమున జరిగిన సభకు కస్తూరి రంగయ్య గార గ్రాసనాధిపత్యమును వహించిరి. సభాధ్యక్షుడు గోపాలాచార్యులుగారి స్వాగత్యమును కొనియాడిరి. ఆయుర్వేద కళాశాల యందార సంస్థాపనలందు పేర్కొనదగి యున్నదని తెలియజేసిరి. ఉపన్యాసకులైన న ర సిం హే శ్వ ర శర్మ గారును గోపాలాచార్యులగారి వైపు న్యాయము ను స్వదేశా యుర్వేద వైద్యోపయోగమును నుగ్గడించిరి. ప్రజల యందు 100 కి 90 పంది ఆయుర్వేద వైద్యసహాయమును బొందు చున్నారు. పాలకులు ఆయుర్వేద వైద్యమునకు సానుభూతిని జూపకుండుటయును రిజిస్ట్రేషను చట్టములను జేసి ఆయుర్వేద వైద్యమును హిసముగ జూచుటయును వైద్యాభిమాను లకు సంతాపమును గలిగించు చున్నది. ఆయుర్వేదము హిస స్థితియందున్నదని యంగీకరించినను దాని నుద్ధరించుట పాల కుల విధియై యున్నది. ఆయుర్వేదము నుద్ధరించుటకు బదులు దానిని నిరసించుట ధర్మవిరుద్ధముగ నున్నది. ప్రజలకు మహో పకారము చేయుచున్న ఆయుర్వేదకళాశాలను పోషించు ప్రజలకు ధర్మమైయున్నది. గోపాలాచార్యులవారు వేలకొలది రూప్యములను వ్యయము చేసి ఆయుర్వేద వైద్య ప్రచార మునకై పాటుపడుచున్నారు. వారి సహద్యయమునకు సహాయముచేయుట ప్రజలవిధియై యున్నది. కస్తూరి రంగయ్య గారు, జి. ఏ. నటేశంగారు, గోపిశెట్టి నారాయణస్వామి నాయకుగారు శాశ్వత సభ్యులుగ జేరినందులకు శ్లాఘాపా త్రులు. ఆయుర్వేదవైద్యాభిమానులు కళాశాలను పోషించుటకై తగు సహాయముచేయుట ధర్మమైయున్నది. వైద్యరత్న పండిత గోపాలాచార్యులవారి ప్రయత్నములు సంపూర్ణముగ ఫలప్రదము లగుటకు భగవంతుడు తోడ్పడుగాత!

చెన్నపురి ఆంధ్రసభ

చెన్నపురియందు ఆంధ్రసభ స్థాపితమై రెంజెండ్లు ముగి యక పోయినను సభ జనదిశాభివృద్ధిని జెందుచున్నందులకు సభాభిమానులకు సంతసము గలుగుచున్నది. ఇపుడు సభ యందు 800 సభ్యులు గలరు. సభ్యుల తత్వంతోత్సాహముతో సభాధ్యక్షయమునకై పాటు పడుచున్నారు. విద్యాశాఖ యందు భాషాధ్యక్షయమునకై ప్రయత్నములు చేయుచు చున్నవి. వేదము వేంకటరాయశాస్త్రిగారు మొదలగు పండి తు లుపన్యాసముల సెనంగి సభ్యులకు భాషాభిమానమును గలుగజేయుచున్నారు. లలితకళాశాఖాధికారులు నాటకము లను ప్రదర్శించి ఆంధ్ర భాషాభిమానమును కళాకాశలమును వికసింప జేయుచున్నారు. సభాస్థితి యందు సభ్యుల యుత్సాహమును నిటీవల బయిప బడిన దసరా యుత్సవములందు వ్యక్తమైనది. విద్యాశాఖా పక్షమున పోటీపరీక్షలు చేయబడి సెగినవారలకు మవ్వరజిత సతకంబు లొసంగబడినది. వ్రాసిన వ్యాసములను సెనగిన బహుమతులను పరిశీలించినపుడు మాతృభాషాభిమానము గాఢ ముగ వ్యాపించుచున్నదని వ్యక్తమగుచున్నది. నాటకప్రద ర్శనములను పీక్షించినపుడు వేషభారల దత్తత్యయ ప్రేక్ష కుల రసగ్రహణపారిణిత వ్యక్తమగుచున్నది. దసరా మహో త్సవములను జూచిన వారలకు చెన్నపురియందలి ఆంధ్రులు వినోదముగ గాలయాపనను చేయుటకు సభ యవసర మని విశదమైనది. సభోపయోగమును వృద్ధిచేయుటకు విశేషమైన యవకాశముల గలవనియును విశదమైనది. కాలకృతమున సభ వికాసమును బొంది చెన్నపురియందు గల యాంధ్రుల సంఘభావమునకు దోహదమనని నమ్ముటకు మంచి మోదనలు గలవు. చెన్నపురియందు గల యాంధ్రప్రముఖులు సభ్యులుగను సోమకులుగనుజేరి సభోపయోగమును బలపరచుట ప్రేమస్ఫు రము. దసరామహోత్సవములను మనోహరముగజేసి ప్రేక్షకుల నానందభరితులనుజేసినఆంధ్రభాషాభిమానుల ప్రశంసాపాత్రులు. సభ్యుల కాతిధ్యము నొసంగిన శ్రీమంతులను సంప్రసేయులు. ఆంధ్రసభ క్రమవికాసమును బొంది చెన్నపురిలోని యాంధ్రుల లీలావినోదంబులకు నిలయం బగుటకు భగవంతు డనుగ్రహించుగాత!

ఆదాయపునన్ను

1917 సం॥ మార్చి 31 వ తేదీతో ఆంధ్రయగు చెన్న రాజధాని త్రైవాణిక ఆదాయపు పన్ను పరిపాలనా నివేది కము మా కార్యాలయమున చేరినది. 1916-17 సంవత్సరమున 58.28 లక్షల రూప్యముల ఆదాయపుపన్ను వసూలైనది. 1915-1916 సం॥మున 59.3 లక్షల రూప్యములపన్ను వసూలై నది. మొత్తముమీద 12.17 లక్షల రూప్యములు హెచ్చుగ ఆదాయపుపన్ను వసూలైనది. ఇందులో 14.6 లక్షల రూప్య ములు పన్నులను హెచ్చించుటచే వసూలయ్యెనని తెలుప బడినది.

కర్నూలుజిల్లా బోర్డుపరిపాలన వార్షిక నివేదికము. 1916 - 17 సం॥ కర్నూలుజిల్లా బోర్డువార్షిక నివేది కము మా కార్యాలయము జేరినది. ఈసాలను జిల్లాబోర్డువారు 13 సభలు జరిపిరి. నిర్ణీతసంఖ్య లేదని ఏ సభయు ఆపుజేయ బడకుండుట ప్రశంసార్హము. అధికార అసభికార సభ్యులు కూడ సభలకు తడుచు పోవుట లేదని సృష్టికరింపబడినది. ఇయ్యది వీరికి గౌరవ ప్రదముగ నుండజాలదు. మున్ముందునను వీరు వరించుక నెక్కుడు శ్రద్ధను వహించి ఉత్సాహముతో ప్రజాహితకార్యములకై పాటుపడెద రని నమ్ముచున్న వారము. తాలూకాబోర్డుసభ్యులు మాత్రము శ్రద్ధ గ తమ విద్యుక్తధర్మములను నిర్వహించుచున్నారని తెలుప బడినది. ఇవ్వది కడుశ్లాఘనీయము. కర్నూలుతాలూకాబోర్డు అధ్యక్షులు అసభికార సభ్యులగు సి. వేంకట రంగారెడ్డి (బి. ఏ. డి. ఎల్.) గారు అత్యుత్సాహముగ ప్రతిపదయమును స్వయముగ తిలకించుచున్నారని నివేదికమువలన విదితము. వీరెంతయు ప్రశంసార్హులు. యూ ని య ను పంచాయితీలు గూడ, సమంజసముగ పనిచేయు చున్నయవి. ఈ సాలను 4, 54, 514 రూప్యములు వసూలు అయినవి. నిరుజ్జీసాలను 4, 79, 798 రూప్యములువసూలైనవి. ఈ సంవత్సరము రాబడి తగ్గుటకు కారణము భూమిపన్ను (ల్యాండు టెన్సు) తగ్గుటయేనని తెలుపబడినది. నిరుజ్జీ గంక త్వరము 5, 01, 449 రూపాయిలు వ్యయమైనవి. ఈ సాలను 5, 17, 563 రూప్యములు వెచ్చింపబడినవి.

ఇంజిపన్నులు సంతృప్తికరముగ జిల్లాయం డెలెడలను వసూలైనవని వినుటచే ప్రజలందరను తమ బాధ్యతను సెలవి గినవారని నుడువదగును. నూటికి 98.1 రూ॥ చొ॥ పన్ను వసూలైనది. నూటికి 0.8 చొ॥ న కాని బాక్షికింద త్రోసి వేయబడినది. విశేషముగ వర్షములు కురియుటచే రస్తాలన్ని యు పాడైనవి. కంకర అడుగంటకొట్టుకొని పోయినది. అయినను మొత్తముమీదరస్తాలన్నియుబాగుగనున్న దని నివేదికమున వ్రాయబడినది. రోడ్లమీద వంతెనలు తూములు మున్నగునవి కట్టవలసియున్నది. వీనిని గూర్చి త్వరలో శ్రద్ధవహించి పూర్తి చేయవలయును. వర్షములచేతను, మన్వపు జ్వరముచేతను విద్యా గులు పాఠశాలలకు బోవుటలేదు. నిమ్మజాతుల పిల్లలకు మరి క్లిన్ని పాఠశాలను సెలకొల్పవలసియున్నది. వైద్యాలయ ములు జనాకర్షకముగ నున్నవి. కనుటకు సంతసముగనున్నది. సంచారక వైద్యాలయము లింకను బాల్యావధియందున్నవి. మండల సంఘాధ్యక్షులు సానిటరీ అధ్యక్షులు వలన ప్రయోజనము లేదని ప్రకటించుచున్నది. పోలీస్ మేము ఏకీభవించ బాలము. జిల్లామేజరు డి. జె. డి. గుంటుండు ఆరోగ్యశిథి గతుల ప్రతిగ్రామమునందును బోధించి వో ప్రజారోగ్యము వృద్ధిచేయాలగు. ఈ విషయం తెల్లూరిజిల్లాలో మొదేయు చున్న సంవత్సరం వైద్యాలయములవలన సువ్యక్తము కాగలను అసలు లేకుండుటకుండు రెండో కు గ్రామాసలయందు సంబంధము జేసివో ఆభివృద్ధి కాన్పించును మండల సంఘాధ్యక్షులు నడివిన పగడి చేయును. కులకు సామ్యు శాస్త్రాచినగాని ఈ సంచారకవైద్యాలయము లందు ప్రయోజనముగ నుండజాలవు. కాన భారాశముగ మండులను గొని సంఘాధ్యక్షవైద్యాలయముల కొనగవలెను. ప్రజలకు సత్వో ఫలితములు గొలుపుచునుగాని, సిద్ధాంతములతో వారు దృపులు గాజాలరు. పల్లెలనుండి పల్లెననులకు బోజాలని రోగు లేందరో కలరు. అట్టివారికి ఇవి చాల ఉపయోగకరముగ నుండును. ఏతత్కారణమున జిల్లాబోర్డువారి సలహాను గైకొని పనిచేసెదరని నమ్ముచున్న వారము. టికాలవిషయమై ఎక్కువ శ్రద్ధను వహించవలెను. ఈసాలను కలరారోగముచే చాలమంది మృత్యువాతం బడిరి. దీనిని సంహరించుటకు కట్టుదిట్టమగు ఏర్పాటులు గావించబడె నని తెలియుచున్నది. పల్లెటూరులయందున్న దిగుడుబావుల నన్నిటిని చేరుదుబావులుగ జేయవలసియున్నది. ఇట్లు గావించినవో నారికురుపుల బాధలు ఉండజాలవు.

విద్యా విషయము గూర్చియు, జానపదుల ఆరోగ్యము గూర్చియు రాజబాటల గూర్చి జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షులు నెక్కుడు శ్రద్ధ వహించవలసి యున్నది.

జుపానులో నోట్ల ప్రచారము.

టోక్యోనుండి అక్టోబరు 25:- ముప్పది లక్షల సోనుల సెలగల చిన్నచిన్న నోట్లను జుపానులో ప్రచారముగా రదిరకాల ముననే నెలకరించుదు.

స్థానిక వార్తలు

గవర్నరుగారి రాక:— పెండ్లెండు ప్రభువు, ప్రభు గార్లు నిన్నటి దివసుడయిన పండురానగరము నుండి చెన్న పురికి వచ్చిరి.

నిన్ను జాత్యుద్ధారక సంఘము:— ఈ నెల 28వ తేదీ ఆదివారమునాడు ఉదయము 8 గంటలకు పులియను తోపుసందలి పంచయ పాతశాలలందు సన్నర్తనమును గూర్చి స్వామి బ్రహ్మసందగారును టి. రామలింగయ్యగారు నువ్వన సింపెదరు.

ఉద్యానము:— రాయపురములో మన్నారస్వామి కోటపీఠం నెం 41 వ గృహమును ఈ నెల 28వ తేదీ ఆదివారము ఉదయము 9 గంటలకు పి. సుందరమూర్తి గారు మహాదికమును గూర్చి ఉపన్యసించెదరు.

శ్రీ సుబంధము విద్యా విషయక సంఘము: ఎన్నార్యు:— పండిత చెల్లెలమూర్తి గారి యాధిపత్యము క్రింద శ్రీ సంబంధము గారు ఈ నెల 28-వ తేదీ సాయం కాలము 4 గంటలకు 'ద్రవిడ విశ్వ' వారి రాజభక్తి' అను విషయమును గూర్చి వుచ్చసించెదరు.

కలలువారి గారికి 21 ఫిరంగుల గౌరవము:— కలలువారి మినువారు మహాత్ములు భావగారి రాకపోకలకు 21 ఫిరంగుల కాల్పులను వారితో సమయము వారికి గౌరవము చూపుచు నాట్లించిరి. ఈ గౌరవము వీరియట్టునకే గాని మతపరమవ్యయగ జరుపకది గారు.

నిర్లిచాకము కొన్నార ధర్మజనసభ:— శ్రీ రామ పట్టాభిషేకము:— బ్రహ్మ శ్రీ రామకృష్ణ శాస్త్రి గారు (మామయ్య) నిర్లిచాకము నందలి కొన్నారలలో ఈ నెల 28 వ తేదీ ఆదివారమునాడు శ్రీ రామ పట్టాభిషేకమును జరుపుదురు. కార్యక్రమము ఉదయము 8 గంటలకు ఊరేంపు 9 గంటలకు ఆర్చన 11 గంటలకు సంతర్పణ మధ్యాహ్నము 8. 30 కు చాటుక తేలి రాత్రి 8 గంటలకు శ్రీ రామ పట్టాభి షేకము.

దక్షిణ ఇండియా వైశ్యసంఘము:— ఈ నెల 27 వ తేదీ శనివారమునాడు సాయంకాలము 4.30 గంటలకు బాల్మీకురైవ కాపిటెట్టి వీధియందున్న హబారం బిల్డింగు నందు గౌరవ వాత్సవచంద్రి ఎస్. శర్మగారి ఆధ్యక్షతక్రింద సభ జరుగును. ఆ సభయందు భారతభాషానుల కోరికలను గూర్చి పరస్పర కళాశాల పాఠ్యాయలగు ప్రాసెసరు. కే. రామనాథాచారి గారువర్ణనించెదరని తెలియుచున్నది.

చెన్న రాజధాని సంఘము:— ఈ నెల 27-వ తేదీ శనివారమునాడు సాయంకాలము 5 గంటలకు గోక్షేత్రుండి రమున సభ జరుగును. వివాదబహదర సి. కరుణాకర మీనను, సి. చంద్రశ్యం, ఏ. పి. కబుద్దారు, వేంకటాచలంపెట్టి, లాడు గోవిందరావు, చల్లగురుస్వామిపెట్టి, ముక్క నాచారిగార్లును ముఖ్యులందు కాంగ్రెసు మోర్సిను లీగు విధానమును గురించి యు ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యమును గురించి వహ్యసింతురు.

శ్రీ శ్రీ వర్మల సమావేశము:— నిన్నటి ఉదయమును బుద్ధులందు ఆంగ్ల నాయుబిడిలో 110 వ నెం బరు గృహమును చెన్న పురియందలి తోళ్ళవర్మల లండనును సమావేశమై. ఎం. టెం. టి. వజ్రమాజను ఉద్దేశ సాహేబు గారు సభాధ్యక్షులు వహించి. తోళ్ళవర్మలము యొక్క ప్రస్తుత స్థితి లొంగింది భావికాలములో దానిని కృష్ణిలోనికి తెచ్చుట యొక్క సామర్థ్యమును సంఘముగ నెర్పడుట సమావేశము ముఖ్యోద్దేశమై యుండె నని తెలియి చున్నది. తోళ్ళవర్మలను క్షీణించుటకు కృష్ణి లో ని కి వర్మలను తెచ్చుటకు దక్షిణ హిందూజాతీయ తోళ్ళవర్మల సంఘము నాయకులతో నొక సంఘ మేర్పడిన దనియు, ప్రతి తోళ్ళవర్మలను వా సంఘసభ్యుల గావచ్చుననియు, అట్లుగుటకు ప్రాప్తము 25 గాం. బు ప్రజేక ఫీజును, ఆమె నెలకు 3 రూ. ఆ చందామును, ఇదిగాక సంఘము పనిచే యలకు 1000 రూ.లను చెల్లించకలెననియు తీర్మా నించెదరనిది. తోళ్ళవర్మలకు గుడ సన్నకొనబడిరి.

స్నానము చేయు చుండగ నీటమునుగుట:— ఎగ్ మూరులో స్నానముచేయుచుండ ప్రక్కనే పువహించు చున్న కూమనునదిలో స్నానముచేయుటకు నిన్నటిదినమున బోయిన బాలమ్మలను నామె స్నానము చేయుచుండగ ప్రమాదమున నీటిలో బడి నదిలో మునిగిపోయెను. పరిశ్రాంతరము ప్రమాదము వలన మరణించినట్లు పంచాయతీదారులు తీర్మానించిరి.

చెట్టెక్కి క్రింద పడుట:— ఎగ్ మూరులో దొర్ల తనమువారి మూలములలో నవుకరుగ నుండిన వీరభద్రనా యకము అను నతడు నిన్నటి అర్ధరాత్రును నందొక మట్టిచెట్టె క్కి ఆకులను కోయుచుండగ కొమ్మ విరిగినందున అతడు క్రింద పడెను. వానికి కొన్ని గాయములు తగిలినవి. రాజిము న యతడు నేటి ఉదయమున మరణించెను. ప్రమాదమువలన మరణించెనని పంచాయతీదారులు తీర్మానించిరి.

పంచయ మహాజనసభ:— ఈ నెల 24 వ తేదీ సాయంకాలమున జాగ్జిటపురలో వై సభ జరుపబడెను. టి. జె. రత్నపిళ్లగారు ఆగ్రాసనాధిపత్యము వహించిరి. పరయా మహాజనసభ రెండవఅధ్యక్షు లగు మునుస్వామిపిళ్లగారు ప్రస్తుతసభయు, ఆది ద్రవిడసభయు కలుపబడి చెన్న పురి ఆదిద్రవిడసభ యను నామమున పిలువబడిన బాగుండునని ఉపపాదించిరి. వి. రాజరత్న ముపిళ్లగారు వై ఉపపాదనను బలపరచిరి. పిమ్మట నట్లు తీర్మానించబడెను. పి. వి. సుబ్ర హ్మణ్యము పిళ్లగారు 'చెన్న పురి ఆదిద్రవిడ మహాజనసభకు' ఆధ్యక్షులుగ నెన్నకొనబడిరి. కార్యనిర్వాహకసంఘమువారు కూడ యచ్చటనే యేర్పరుపబడిరి. పంచయలకు విద్యనేర్పు విషయమై ఉచిత మాధ్యమిక పాఠశాలను భోజనాలయమును తెరుచుటకు మాంట్ల గారిని కోరవలె నని నిశ్చయింపబడినది.

ఆర్కాటు రాజగారికి విందు:— ఈ నెల 25 వ తేదీ సాయంకాలమున మాంట్లగోడ్డులో లాలీయందెరమున దివాక బహుద్దారు పి. రాజగోపాలాచారి, సి. వి. ఇ. గారి యాధిపత్యముక్రింద జరుపబడిన బహిరంగసభలో ఆర్కాటు రాజగారికి జాగ్జి క్రమరీతిగా జి. సి. వి. ఇ. విరుదమునెస గినందుకు తమకు కలిగిన సంతసమును వెల్లడించి వారికి విందొ సుగుటకు సభ్యులచే దీర్మానింపబడి దివాక బహుద్దారు పి. రాజగోపాలాచారిగారు అధ్యక్షులుగను రావుబహుద్దారు పి. త్యాగరాజుశ్రేష్ఠి, రావుసాహెబు, కలకల రామనాజము శ్రేష్ఠి, భాక బహుద్దారు, మల్ జిలాల్ జి నేటుభాక బహు దూరు, ఖువాబు సాసా హెబుగార్లు కార్యదర్శులుగను ఒక సంఘ మేర్పరుపబడినది.

ఎల్. ఎస్. ఎస్; ఎం. బి; బి. ఎస్. పట్ట ములు:— కొన్ని సవరణలు:— వ్రాత పొరబాటు వలన కలిగిన మార్పును సవరించుచు నెనెలునారు చేసిన తీర్మాన మును దొరతనమునా రంగీకరించిరి. సవరణ:— ఎల్. ఎస్. ఎస్. పరిక్షయందు కృతార్థుడగుటకు విద్యార్థికి అర్హులబడి (నేత్రవైద్యము) లోను మెడికలు జూనియరు ప్రొడెన్సులోను చేరువేరుగను తక్కినవానిలో వ్రాత పరిక్ష లన్నిటికిని చేరు వేరుగను క్లినికలు ఓరలు మెడిసిను పరిక్షలకు రెంటికిని కల సియు, క్లినికలు ఓరలు సర్జరీలకు రెంటికిని కలసియు, ఆప రెట్టిపు సర్జరీలందు, ప్రాక్టికలు ఓరలుమిద్యైఫరీ మున్నగు వానియందు 1/3 భాగమును మొత్తము ఆగ్రికేటు సంఖ్యలో 100 కి 40 యును మార్పులు రావలెను. (జి. వా. 1281, 10-10-17.)

గవర్నరుగారి బాడీగార్లు:— మొహరము ఉత్సవ సందర్భమున బాడీగార్లు లై ముయెద్ద గవర్నరుగారికి నిన్నటి దినమున బిం ద్రొసగబడెను. మైదానములు చక్కగ నలంకరింప బడి వాటిమధ్య నొక డేరా వేయబడెను. ఉత్తర హిందూ స్థానమందలి ప్రసిద్ధిగాంచిన మసీదులలో నొకదాని మురిసి తియారు చేయబడిన గుమ్మట మొకటి ఆ డేరామధ్య నుండ బడెను. ఈ గుమ్మటము కట్టబడు నుమారు 3 మాసముల కంటె నెమ్మనకాలము పట్టినట్లు తెలియుచున్నది. సాయం కాలము 6 గంటలకు పెండ్లెండుప్రభువు, ప్రభుగార్లు విందు నకు విచ్చేసిరి. సర్దారు మేజరు సర్ బహద్దూరు రిసర్దారు సయ్యను పత్తా ఉద్దేశముగార్లు గవర్నరుగారిని వారి పరివారమును తగురీతిని సత్కరించిరి. వీ రందరము గుడారమున వేయబడిన తుర్బిలపై తగు మర్యాదల ప్రకారము గూర్చుండిన వెనుక కొందరు కత్తిసాము మున్నగు ఆశ్చర్యకరములగు పులులను ప్రభువుగారికి నేత్రోత్సవముగా గావించిరి. వీటి వెనుక ప్రభు వువారు విందారగించుటకు మైదానమునకు వెదలిరి. అనంతర ము నుమారు 7 గంటలకు ప్రభువువారు నిజమందెరమున కేగిరి.

పోలీసు ఉద్యోగముని మరణము:— చెన్న పురి సి. వి. డి. సబ్ ఇన్ స్పెక్టరు మహమ్మదు బాదుషాగారు గత బుధవారమునాడు రాత్రి తమ స్వగృహముందు కాల భర్తము నెండిరి. వీరు మొదటిరెండవ బాల్కును యుద్ధము లలో పనిచేసి పిదప రుమేనియావారిని చేరిరి. 1906 వ సంవత్స రమున వీరి మైసూరు పోలీసు ఉద్యోగస్థులుగ ప్రవేశించిరి. కొద్దికాలము క్రితమే వీరు సి. వి. డి. సబ్ ఇన్ స్పెక్టరుగ మైసూరునుండి చెన్న పురికి వచ్చిరి.

చెన్న పురి ఆయుర్వేద కళాశాల - ధన్వంతరి పూజ:— చెన్న పురియందు శ్రీవైద్యరత్న పండిత డి. గోపా లాచార్యులుగారు స్థాపించిన ఆయుర్వేద కళాశాలయందు విజయదశమినాడు ధన్వంతరిపూజచేయబడినది. మా. నరసింహా శర్మశర్మగారు, కస్తూరిరంగయ్యగారు, మొ. సుబ్బారాయుడు గారు, కంచి కృష్ణస్వామిరావుగారు, గో. నారాయణస్వామి నాయుడుగారు, ఆర్. వెంకయ్యగారు, జి. ఏ. సతేశ్వరగారు వి ద్యా సాగర పాం డ్యూ గారు, పు. నాగభూషణం గారు, డాక్టరు లక్ష్మీ పతి గారు, డాక్టరు సుబ్రహ్మ ణ్యఅయ్యగారు మొదలగువారు వచ్చియుండిరి. సభక్రమ నాధిపత్యమును కస్తూరిరంగయ్యగారు వహించిరి. అనంతరము నందు గోపాలాచార్యులవారు ధన్వంతరిని పూజించుటకు గల కారణములను శ్రుంపరచిరి. ధన్వంతరి "ఆ మృత కల శమును ధనువును" ధర్మింతుట వలన నీ పేరు వచ్చిన దనియును, ధన్వంతరి వ్యాధులను గుడుగుటయే కాకను జరామరణములనుబాపను సామర్థ్యమును గలిగియుండెననియు ను తెలిపియుండెను. మా శర్మగారు పాలకులకు ఆయుర్వై ద్యముపట్ల సదభిమానము లేదనియును సకలవ్యవస్థలను అసభి కారయలైయులో బడి నలిగిపోవుచున్న వనియును ఈ స్థితి మారినగాని ఏ సంస్థానముగాని పోషణ మేర్పడదని యును వర్తమాన మహాసాగ్రామమువలన సకల వ్యవస్థలు మారుచున్నవనియును కాలక్రమమున నాయుర్వేదమునకును, పోషణ మేర్పడవచ్చుననియును పాలకులుగాని పాశ్చాత్య వైద్యులుగాని ఆయుర్వేద వైద్యులనకు ప్రోత్సహమును గలిగించుట లేదని యును తెలిపిరి. ఆ యు ర్వేద వైద్యులతో డాక్టరు సంప్రదించుట యవసీతి యని నిర్ణయించుట ఆక్రమ మని శర్మగారు చెప్పియుండిరి. మరి యును జేతమునందు స్వపరిపాలనము స్థాపింపబడినపు డిట్టి ఆక్రమముల కవకాశ ముండదనియును చెప్పియుండిరి. కస్తూరి రంగయ్యగారు 100 కి 90 వందల ఆయుర్వేద వైద్య ముగలక లాభమును బొందుచున్నారనియును దానిని వృద్ధి చేయక పోవుట యనుదితమనియును సంప్రదించుచు దోషము గ బరిగడించుట యధర్మమనియును ప్రజల కధికార మున్ను ఈస్థితి నిజమనేర దనియును, ప్రజలు ధనసహాయమును జేసి ఆయుర్వేద వైద్యమును పోషించవలయు ననియును తెలియ జేసిరి. అనంతరము కంచి కృష్ణస్వామి రావుగారు సభాధ్యక్షు నకును నరసింహాశర్మ శర్మగారిని వందనంబుల నర్పించిరి. వైద్యరత్న పండిత గోపాలాచార్యుల వారు ఇరువురను పుష్ప మాలాలంకృతులం జేసిరి.

నాగపురమున విద్యార్థుల ఆత్మహత్యసభ
ఈ నెల 23 వ తేదీ సాయంకాలమున గొప్పసభ జరిగి నది. విద్యార్థులు, వారి తల్లిదండ్రులు, సంరక్షకులు, అభిమా నులు మున్నగు వారందరూ సమావేశమైరి. వ్యాధివాది ఆతెరకు గా రధ్యక్షుల వహించిరి. విద్యార్థులు సభలకు పో గూడదను యుత్తరువు ప్రకటింపబడుట వలన కొందరు విద్యార్థు లందుల కంగీకరింపకపోవుటచే 2 కళాశాలలు 1 ఉన్నత పాఠశాలయందు మూయబడుట చాల విచారకరము గాన నిందుల కట్టి యుత్తరువుల నన్నిటిని రద్దుపరుచుటకు దొరతన వారిని కోరదగును. మరియు నొకసంఘము నేర్పరచి విద్యా ర్థుల ఇబ్బందులకు తెలుసుకొని వారికి తోడ్పడవలెను అను తీర్మాన మేకగ్రీవముగా సంగీకరింప బడినది.

చెరువుగట్టు కృంగుట
నాగపురమునందు ఈ నెల 23-వ తేదీ రాత్రి అంబజరీ చెరువు గట్టు కృంగుట వలన ప్రజలు భీతిలి రావలెందు నిద్ర లేవండ నున్నారు. 50 అడుగుల పొడుగును 20 అడుగుల వెడ లును 4 అడుగుల ఎత్తును గల గట్టు కృంగినది. చెరువు కట్టు తెగి నీరు పట్టణముపై వచ్చి పడుకట్టున్నది. కచేరీలలో పని చేయు వారందరూ ఇండ్లకు వచ్చిరి. ఉద్యోగులను ప్రత్యేక ప్రావీణ్యము కల వారును చాల ప్రయత్న ములను సలుపు చున్నారు.

THE GREAT WAR

Enemy Retires 15 Miles in Riga Front

Brilliant French Advance-500 Prisoners Captured in One Day

PEACE RESOLUTION ADOPTED BY WORKMEN'S AND SOLDIERS' DELEGATES

[Reuter's Agency]

Great Britain

Parliament's Thanks to the Forces.

The Premier's Resolution.

LONDON, October 24.

In the House of Commons Mr. Lloyd George gave notice that on October 22th he would move that the thanks of the House be given to the navy for its faithful work upon the seas during more than three years of ceaseless danger and stress, while guarding our shores and protecting from the attacks of a barbarous foe the commerce on which the victory of the Allies depends (cheers); also to the army and the women of the medical and other auxiliary services for unfailing courage and endurance in defending the right through sufferings and hardships unparalleled in the history of war and for loyal readiness to continue the work to which they have set their hand until the liberty of the world is secured; also to the gallant troops from the Dominions, from India and from the Crown Colonies who have travelled many thousands of miles to share with their comrades of the British Isles the sacrifices and triumphs of the battlefield and take their full share in the struggle for human freedom; to the mercantile marine (cheers) for the devotion to duty with which they have continued to carry the vital supplies of the Allies through seas infested with deadly peril; and the House acknowledges with grateful admiration the valour and devotion of those who have offered their lives in the service of their country and tenders its sympathy with their relatives and friends in the sorrow they have sustained. (cheers).

German Attack on Convoy.

Court-Martial to be Held.

LONDON, October 25

In the House of Commons, Sir Eric Geddes, who was cheered on making his first appearance in the House, stated that Admiral Sir David Beatty would order a court-martial on account of the loss of the neutral convoy from Scandinavia as soon as the survivors were fit to attend. A naval enquiry would be held immediately and would deal with the general question of conveying to which the Admiralty had paid continuous attention and it was now being reviewed owing to the loss of the convoy. Sir Eric Geddes emphasised that occasional isolated raids by surface craft could not invariably be prevented.

Submarine Escape from Spain.

Non-Repetition Assured.

LONDON, October 25.

In the House of Commons Mr. Balfour stated that Great Britain had made representations to Spain regarding the escape of the German submarine and he was confident that the measures taken by Spain would prevent a repetition of such incidents.

Allied Shipping.

British Traffic and Losses.

LONDON, October 25.

The Admiralty says that arrivals during the week numbered 2,648 and sailings 2,689. Seventeen vessels over sixteen hundred tons and eight under were sunk. Seven were unsuccessfully attacked.

Passenger Steamer Certificates in India

LONDON, October 25.

The "Gazette" contains an order in council directing that the passenger steamer certificates granted by Governments of Bombay and Bengal respectively shall have the same force in war time as certificates granted in the United Kingdom.

Our New Eastern Ally.

LONDON, October 25.

Replying in the House of Commons to Mr. King, Mr. Balfour stated that China was co-belligerent with us and in that sense an ally. China had taken such action to support us as seemed possible to the Chinese Government. He declined to discuss constitutional position in China.

Increase of Vessels.

LONDON, October 25.

The Ship-building programme provides for the construction of three hundred thousand tons in fiscal year ending April 1918. Thirty-five vessels of 154,727 tonnage have already been launched.

A Destroyer and Cruiser Sunk.

LONDON, October 25.

The admiralty announces that a destroyer has been sunk as a result of explosion. Two officers and twenty-one men have been killed. Armed mercantile cruiser "Crana" was torpedoed and sunk on Friday. There were no casualties.

County Elections.

LONDON, October 25

Sir A. Geddes has been returned unopposed for Basingstoke and Major Peel (liberal) for Spalding.

Admiral Jellicoe's Statement on Submarine Situation. And Spirit of Navy.

LONDON, October 25

Admiral Jellicoe speaking at Sheffield said the losses from submarines had been extremely serious but were being gradually and steadily reduced. The September figures were very good. Those for October would not be good for there were bound to be ups and downs but he had every hope that before long we should improve upon the September figures. There was no reason for anxiety regarding the result of the enemy submarine campaign, provided strictest economy were exercised. Our navy would pull through. Spirit of German navy was showing signs of decline. There was no such spirit of discontent of any sort in the British fleet. Men of British fleet watched patiently and toiled unrelentingly for the day when they would sight and sink enemy's fleet. [Cheers] Sir Jellicoe deprecated the inclination of the small noisy part of the nation to magnify the deeds of everybody except their own countrymen. He said "Do not let us belittle ourselves; let us brag a bit. [Laughter] War is all but won. You have only to set your teeth and war will be won." [Cheers].

Sir Edward Carson on Peace Movement.

Sir E. Carson speaking at war aims meeting at Portsmouth said we had entered the phase of the war which no one could contemplate without grave anxiety although tried since commencement of struggle. Our soldiers were vastly superior to trained forces of Prussian autocracy. He emphasised that in spite of peace talk in the Reichstag and flowing of peace notes from German emissaries, we had never had up to today any offer of peace whatsoever. We wished the Germans to remember that we could not and would not make any peace without concurrence and assent of Dominions who came to help us in our great trouble and we would not enter into negotiations for peace behind the backs of our Allies. In addition to the pooling material and men, with the Allies we had pooled our honour. In making peace we must remember that the German Chancellor said that the international law did not exist. He solemnly declared that we knew that Austria and Turkey did not want to continue the fighting for Germany's victories. Russia would not add anything to the result of the war. We ought at present to be destroying every German business and operation taking care we got business for ourselves. We must show Germany that war on Germany methods did not pay.

Sheffield War Aims Meeting.

General Smuts' Speech.

LONDON, October 25.

General Smuts was the principal speaker at war aims meeting at Sheffield at which Admiral Jellicoe also spoke. Both had magnificent receptions by an audience of six thousand. General Smuts said the attitude of this and every nation in the Empire was beyond praise and the reward would come in due time. He was certain that nerves of British people would prove even stronger than their steel. We should not sheathe the sword nor make peace until threat of Prussian militarism no longer hung over the world. We wanted arbitration to prevent the future wars and permanent machinery established by which peace could be maintained. We could not make peace until German war map had become a scrap of paper and not an inch of it remained. Peace making would be an enormous task more difficult than war making. Nations must know what was going to happen when their statesmen went to conference. We did not want any secret diplomacy. He objected to peace by negotiation until he knew what had become of German war map. Fundamental principles must be settled before we entered peace conference. If Germany did not submit genuine honest peace proposals we were prepared to go on. [Cheers.] Germany's whole economic future was compromised unless she made in time satisfactory peace proposals. Longer she waited, worse would be her fate.

Premier's Statement on Irish Convention's Agreement.

LONDON, October 25.

Answering to Mr. Dillon in the House of Commons the Premier said that the Government had given an undertaking at the formation of the Irish Convention that if substantial agreement was reached the Government would use the whole of their power and initiative to give effect to it in the form of Act of Parliament.

Mr. Dillon-I understand the Prime Minister to pledge the Government immediately after the agreement is reached to put the bill before parliament and pass it.

TELEGRAMS.

France

Cause of Capture of a Zeppelin.

LAHORE, October 25.

LONDON, October 24th. - A Paris telegram states that the motors of one of the captured zeppelins froze, and this explains why, after drifting across the English coast, with its engines stopped, the airship was unable to restart the engines and follow the usual course homeward. - (C. and M. Gazette) special cable.

French Shipping Return.

LONDON, October 25.

According to fresh shipping returns there were 980 arrivals and 1032 sailings. No ships above sixteen hundred tons were sunk, one below was sunk and four unsuccessfully attacked.

Russia

Peace Resolution Adopted.

LONDON, October 25.

PETROGRAD. - Local Council of Workmen's and Soldiers' delegates after a stormy sitting has adopted Maximalist resolution in favour of most speedy peace accusing M. Kerensky of wishing to surrender Petrograd to the enemy, again demanding the handing over all power to the soldiers instructing its executive to propose armistice to all nations but stating that pending peace Petrograd must be defended and combativeness of army restored.

The Preliminary Parliament Meets.

War Minister's Statement on Russian Combativeness.

LONDON, October 25.

PETROGRAD. - At the sitting of the preliminary parliament which is being held pending the meeting of Constituent Assembly, General Verkhovsky, war minister, declared that the main object of the enemy in penetrating Russia was to produce a psychological effect which would drive Russia to a dishonourable peace. Commanders and regimental committees were going to work amicably to restore combativeness of the Army. But provisioning of the Army was seriously hampered by the refusal of certain provinces which had plenty of bread to give to army. The Government proposed to establish regimental disciplinary tribunals which would settle all cases within forty-five hours. Lack of discipline would be severely punished. Admiral Vederevsky, minister of marine, referred to the feeble productivity of munition works and disorganisation of transport. Workmen must work day and night in order that Russia should not be even weaker in spring than now. He admitted that relations between Officers and Blue-jackets was very much strained at Helsingfors where there had been bloodshed but the question of discipline had been spontaneously settled on basis of mutual confidence by the sailors and officers of warships taking part in the battle of Gulf of Riga. General Alexieff declared that unless the normal economic life were restored in Russia the army must save itself as it could not at present depend on those in the rear. M. Kerensky protested against Alexieff's statement that the army was incapable of fulfilling its duty and declared that but for fanatics and traitors, Russia and Allies would have had an honourable peace by Christmas.

Civilian Evacuation of Kronstadt.

LONDON, October 25.

PETROGRAD. - Evacuation of Civilians from Kronstadt has begun.

Defence of Gulf of Finland.

LONDON, October 25.

HELSINGFORD. - The Russian fleet is in complete readiness guarding the entrance to the Gulf of Finland. The crews of the ships coming ashore here are unanimous in praising the skill of the admiral in evacuating Moon Sound. This town is not regarded as menaced and no measures for evacuation have been taken.

Holland

Transit of Sand and Gravel.

Holland's Protest.

LONDON, October 25.

HAGUE. - In the Chamber the Minister for foreign affairs said that the Government had strongly protested to Great Britain at the scarcely friendly attempt to exercise pressure regarding the transit of sand and gravel from Germany to Belgium but without result. The Government had not received proofs from Britain that sand and gravel were destined for military purposes and the Government declined through pressure of any belligerent to neglect treaty obligation to another party.

America

German Credits in U. S. A. To be Invested in Liberty Loan.

LONDON, October 25.

WASHINGTON. - The New Enemy Property Trustee on assuming office announced that credits and other property held by American firms for alien enemies of the estimated value of hundreds of millions of dollars would be subscribed to the Liberty Loan. He denied that plans had been made to seize enemy-owned real property, including stored cotton and other materials. He added that he had notified the corporations and other business firms working with German or the German allies funds that their normal business operations would be interfered with as little as possible.

TELEGRAMS.

Japan

Paper Money Circulation in Japan.

LONDON, October 25.
TOKIO.—It is understood that the Government will issue three millions sterling small paper money early in November to relieve the serious scarcity of subsidiary coinage.

Germany

Kaiser and Cabinet Crisis. Capelle's Resignation Refused.

LAHORE, October 25.
LONDON, October 24th.—A correspondent of the "Central News Agency", Amsterdam, quotes a statement of the "Voicesche Zeitung" that the Kaiser's refusal of Admiral von Capelle's resignation is regarded as a proof that the Kaiser realizes the existence of a Governmental crisis which cannot be solved by the resignation of one person. ("C. and M. Gazette").

Germans Prepare for Retirement.

LAHORE, October 25.
LONDON, October 24th.—The "TELEGRAPH" learns from the frontier that the Germans are evidently counting on further loss of ground and have withdrawn their great ambulances from Moorsdale to Wasighe. Great activity prevails at Zeebrugge and torpedo boats are daily manœuvring before the harbour. ("C. and M. Gazette special cable")

A German Admission of Withdrawal.

LONDON, October 25.
A wireless German official communique says:—Counter-attacks almost completely ejected the enemy from our defences on the southern edge of Houthoult Wood. The French between the Ailette and Ostel heights, encountered a strong resistance and did not advance owing to heavy losses. Reinforcements later supported by armoured cars broke into our positions reaching allment and Chavignon and we withdraw from untenable positions blowing up our advanced batteries. Between the Gulf of Riga and the Dvina, we withdrew on Sunday without interruption on wide front.

Italy

Italian Shipping Return.

LONDON, October 25.
An Italian communique says: 427 ships arrived in Italian ports and 414 left. One steamer over fifteen hundred tons and three under were sunk. One was unsuccessfully attacked.

E. Africa

A German Attack Repulsed.

LONDON, October 25.
A Belgian East Africa communique says:—Several companies of Germans on 18th instant with four machine-guns twice attacked the Belgian detachment entrenched northeast of Litrazue village, southeast of Mahenge. The enemy was repulsed leaving seventeen dead. Speedy junction between British and Belgian forces is apprehended.

British Front

Artillery and Patrol Activity.

LONDON, October 25.
F. M. Sir Douglas Haig's communique to-night says:—We took a few prisoners last night in patrol encounters southwest of Havrincourt. The enemy's artillery was active against our Houthoult Forest positions. We carried out counter-battery work and destructive bombardments at different points. Our artillery caused a large explosion in the Nieuport section. The weather is wet and stormy. The aeroplane reported missing on Sunday has since been located. The pilot was slightly wounded.

Weekly Record of Fighting.

LONDON, October 25.
In his weekly statement General Maurice said:—The interval between October 12th and 22nd was occupied in preparing to get over the morass existing behind the British front in Flanders. Operations on 22nd resulted in our getting more than we aimed at about Poelcapelle while along Ypres-staden railway we did not achieve quite all our objectives. Latest French attack is the best answer to the German lie that the French army was worn out. It is true that in 1917 the British have had bigger share of the fighting but reason is obvious. We sacrificed small regular army defending Paris and Calais and during two years in which we were rebuilding army the French bore brunt. Now we are ready to take Brunt and continue taking it but the British and French thoroughly understand each other and there is no jealousy or discord. General Maurice emphasized that bombing was a small part of work of flying corps whose main function was to direct work of artillery. During September, we made 7884 "shoots" under aerial observation and silenced the enemy batteries in 1811 instances. The enemy in the same period succeeded in ranging 743 of our guns. This was very conservative estimate and was only admitted after corroboration with regard to bringing down of hostile machines by individual airmen Maurice said that although such feats of our men were not advertised so had actually bigger records than any other army. We have men who have brought down more than twenty-two and one English officer has brought down forty-six.

Successful Raid on Enemy Positions.

LONDON, October 25.
F. M. Sir Douglas Haig's communique this afternoon says:—We completely repulsed another strong counter-attack yesterday evening south of Houthoult Wood. Gloucesters Worcesters and Berkshires made successful raid on enemy positions between Roex and Cavrelle killing many Germans and destroying dugouts.

French Front

Enemy's Reserves Decimated.

LONDON, October 25.
Reuter's correspondent with the French headquarters, telegraphing last evening, says that enemy reserves massed in the Ailette Valley are being decimated by French shells and are unable to move to help their comrades on the plateau or to retreat to safety behind the river. Many units have been without food for twenty-four hours. The battle from an artillery point of view is one of the most important of the war. Never except on certain occasions in Flanders in the summer has there been such an enormous concentration of gun power. The preparation lasted many days, and the final hurricane between three and five in the morning was of the most terrible intensity. It was one of the rare occasions of a big infantry attack in darkness. An hour later at day-break the battle had already retreated beyond the skyline, and only distant smoke and shell flashes showed that the fight at Malmaison was still undecided. The famous first Prussian Grenadiers defended Malmaison.

The Battle Described.

LONDON, October 25.
Reuter's correspondent at French headquarters, wiring on Tuesday night, says the ground of to-day's battle on the Aisne is sown with pitfalls in the shape of quarries or underground stoneworkings, many capable of sheltering hundreds of men. These quarries are scattered along the crest and honeycomb the slopes of the ravines leading to the valley of the Ailette and offer complete security against bombardment except by guns of the heaviest calibre. Some are, however, considered absolutely shell-proof. These subterranean strongholds have been converted into modern field fortresses, and many have been linked up by underground passages with sally ports in the German trenches and held by strong garrisons of picked troops. The artillery preparation began at 7.15 and increased gradually to last night's paroxysm of violence surpassing the preparations for the Somme, Verdun, and Flanders battles. The roofs and exits of underground fortresses were pounded by the heaviest guns with a view to smashing roofs and blocking the entrances, and whenever aeroplanes reported a breach, a flood of lighter shell was concentrated on it to complete the confusion. Aerial photographs demonstrated substantial damage to the German rabbit warrens. The roof of the great Mont Parnasse quarry, capable of harbouring a brigade, had been pierced, likewise the big Guillaum quarry. The centre of enemy resistance on the right was Fort Malmaison on the highest point of the plateau which trench heavy guns battered out of recognition. The front of attack measured six miles from Vauxillion to Laroyere Farm. The French assaulted in the darkness with such speed that before daybreak all the first objectives had been carried. A thousand prisoners have been counted, and present indications give reason to believe that the whole German line on the western plateau must give way. The enemy was employing in the morning in threatened lines at least six divisions, who were ordered to hold on at all costs. A battle is being waged for the possession of the western end of the long narrow barrier between the valleys of the Aisne and the Ailette. This barrier between the rivers bars the approach from the south to Laon and is the strongest natural fortress in northern France and the cornerstone of the Hindenburg line. On relief maps it resembles a fantastically carved club, of which the narrow irregular half expands at Epine de Chevigny into a head consisting of a jumble of spikes and promontories, the spikes being the Aisne Plateau. The average height is six hundred and fifty feet and the width varying from a thousand yards to two miles. The possessor of the main crest commands the Aisne Valley southward to grips in this conflict, for which the Germans have massed their best troops and most powerful material. The French success is complete. They have pushed beyond Fort Malmaison, which is the key position of the Ailette Valley, and numerous German natural underground fortresses have been smashed by sixteen-inch shells and their occupants buried.

Best German Troops Defeated.

LONDON, October 25.
PARIS.—Yesterday's battle of the Aisne was one of the most important since 1914. Long months of preparation on both sides have really brought France and Germany to grips in this conflict, for which the Germans have massed their best troops and most powerful material. The French success is complete. They have pushed beyond Fort Malmaison, which is the key position of the Ailette Valley, and numerous German natural underground fortresses have been smashed by sixteen-inch shells and their occupants buried.

Successful French Advance.

500 Prisoners Captured in One Day.

LONDON, October 25.
This afternoon's French communique says the situation north of the Aisne in the sector Brayeeul Annois-Chavignon is unchanged. During the night time, we again advanced on the Chavignon-Montdesingnes front and reached Nezy farm. We have taken over five-hundred prisoners here since yesterday evening. An enemy surprise attack on Sapigneul bridge head, preceded by violent bombardment, failed. German airmen dropped two bombs on Nancy. There were no victims. Twenty-five enemy aeroplanes have been brought down or have fallen into their own lines out of control.

Details of Yesterday's Attack.

Tanks Play Important Part.

LONDON, October 25.
A French communique says north of the Aisne the German artillery was particularly active in sectors of Laroyere and Les Savelles and in the region of Malmaison on our new front which runs from Mont Desingnes, whole of which is in our possession to Chavignon. The enemy did not attempt any infantry action. Patrols were sent out in the region of Chavignon and Vaudesson and brought back a large number of prisoners. It is confirmed that our tanks played a large part in yesterday's attack. The number of prisoners exceeds eight thousand and booty which has been counted includes seventy guns thirty mine throwers and eighty machine-guns. On the right of the Meuse there were brisk artillery actions in the regions of Samogneux, Macherauville and Chaume and west of Douaumont.

Italian Front

Enemy's Probable Intentions.

LONDON, October 25.
Reuter's correspondent on the Italian front wires that practically the whole Austrian army is now on the Italian front and there are also strong German reinforcements. Apparently it is intended to attack Telmino perhaps in order to force the Italians to abandon the Bainsizza Plateau and retire to the right of the Isorzo.

Strong Enemy Attacks.

Some Advanced Trenches Occupied.

LONDON, October 25.
An Italian official communique says:—The enemy launched a strong attack after a most violent bombardment especially between Mount Rombon and northern edge of the Bainsizza. We resisted at Saga but more to the south the enemy penetrated our advanced lines on the left bank of the Isorzo and crossed the river St. Maria St. Lucia. We checked powerful attacks west of Voivink and also on the western slopes of San Gabriele where our counter-attacks yielded few hundred prisoners.

Russian Front

German Withdrawal on Riga Front.

LONDON, October 25.
[A telegram from Petrograd says:—That the German withdrawal on the Riga front has amounted to about eighteen miles in two days, being most pronounced north of Friedrichstadt. Apparently the enemy intends to establish himself behind the Dvina and hold the right bank purely in order to protect Riga.

Enemy Retirement in Riga Region.

LONDON, October 25.
A wireless Russian official communique says:—The enemy has retired fifteen miles in the Riga region near Pakov high road and little Jagel. Our vanguards in some sectors lost touch with retreating Germans. The enemy destroyed all buildings roads and bridges during the retreat. We replied to enemy attempts to land at Tomba south of Werder.

INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(BY WIRE.)

Simla

Recent O. & R. Ry. Strike. Facts Regarding Settlement.

SIMLA, October 25.
Some of the reports, which have appeared in the public press regarding the strike on the Oudh and Rohilkhand Railway at Lucknow, have been interpreted to mean that the demands of the men were conceded in full. It is desirable to state that this impression is incorrect. The facts are that some of the demands were withdrawn altogether by the men when they met the Agent of the Railway, whereas regarding the other demands, the advance in pay sanctioned was much less than that originally claimed. It is to be regretted that the men failed to make any representation before going on strike, but when they were interviewed by the Agent, their attitude to the questions raised was a very reasonable one.

Travellers to British Front.

French Concessions.

SIMLA, October 25.
The French Government have exempted British subjects who intend to visit the zone of British armies in France or interior of France, in public interest, from the formalities in force under the Branch Passport Regulations and have also authorised their agents to extend this exemption to other ordinary travellers in cases of well established urgency.

CENTRAL PROVINCES. Another Protest Against Home Rule Agitation.

(Delayed in transmission.)

NAGPUR, October 25.
At a meeting of the Anglo-Indian Empire League Nagpur Branch, resolutions condemning the present Home Rule agitation as ill-timed and disloyal welcoming the Secretary of State and calling upon the leaders of an association representing Anglo-Indian community to represent their needs and aspirations especially in regard to representation on the Imperial and Provincial Council, separate electoral for domiciled community, employment and education were proposed and carried unanimously.

TELEGRAMS.

aBuchlistan

THE VICEROY ON TOUR.

A Durbar at Quetta. An Imposing Gathering.

QUETTA, October 25.

At 11.30 to-day H. E. the Viceroy held a public Durbar in the Sandeman Memorial Hall for the reception of the Ruling chiefs, Sardars and other Indian gentlemen of Baluchistan. A large number of civil and military officers of the Government also attended. Sardars and Darbaris were all in their places by 11 a.m. At 11.10 the Jam of Las Bela accompanied by the Assistant Political Agent in Kalat and six attendants arrived under a salute of 19 guns and was received by an officer of Baluchistan agency and an A.D.C. to the Viceroy and conducted to his seat. Shortly afterwards came the General Officer Commanding the Quetta division with his staff. He was followed by the Agent to the Governor-General and the Chief Commissioner of Baluchistan with his staff, both officers receiving salutes of 13 guns. The last to arrive under a salute of 19 guns was His Highness the Khan of Kalat accompanied by the Political Agent in Kalat, His Highness's brother and nine attendants. He was introduced by the Agent to the Governor-General and the Foreign Secretary, the Hon'ble Mr. Grant. He was then conducted to his seat on the right of the dais on which stood the Viceroy's throne the seat to the left being taken by the Agent to the Governor-General. His Excellency the Viceroy arrived punctually at 11.30 and on alighting from his motor a salute of 31 guns was fired. The Guard of Honour drawn up at the entrance of the hall saluted and the band in attendance played the national anthem while all present stood up and remained standing still. His Excellency who walked in procession up the hall through the lines of assembled darbaris had taken his seat. After the Agent to the Governor-General had obtained His Excellency's permission to open the Durbar His Highness the Khan of Kalat with his brother and the Jam of Las Bela were presented to His Excellency by the Foreign Secretary. The Revenue Commissioner, Mr. Dobbs, then presented the Extra Assistant Commissioners of the province after which the Principle Sardars and notables were similarly presented. His Excellency the Viceroy then presented Mr. H. R. C. Dobbs with his C. S. I. badge and certain gentlemen on whom titles have recently been conferred received on presentation their sanads and badges at the hands of His Excellency who also presented certain other decorations and rewards.

The Viceroy's Address.

When these presentations were over His Excellency the Viceroy delivered an address to the ruling chiefs, sardars and gentlemen assembled in durbar a translation of which was afterwards read out in Urdu by an Indian official of the Agency. In his address the Viceroy referred appreciatively to the demonstrations of loyalty which the outbreak of the great war had evoked throughout the province under the inspiring lead of His Highness the Khan of Kalat and the Jam of Las Bela. His Excellency however could not conceal his surprise and disappointment that the martial races of Baluchistan should still remain so unrepresented in the army. He appealed to them to remove this reproach from the province. His Excellency went on to notice the great improvement which had taken place in the administration of the Kalat State and he looked for still further progress in the future. In this connection His Excellency announced that as

A Mark of His Majesty's Appreciation

of the good example set by the Khan the King Emperor had been pleased to grant to His Highness a personal salute of 21 guns. Proceeding His Excellency briefly passed in review the recent history of adjacent tribes encouraging such as deserved encouragement while he warned others that this was not the time for inter-tribal feuds and that it behoved them when their King was at war to be at peace among themselves. His Excellency paid an impressive tribute to the sagacity and statesmanship of His Majesty the Amir who is enforcing order along the frontier and had served the best interests alike of Afghanistan and India. The Viceroy concluded by reminding his audience that this was the last Durbar at Quetta at which Sir John Ramsay would be present as the head of the province. His Excellency took that opportunity of expressing his deep gratitude to him for his wise and judicious administration which had been a potent factor in keeping order on this frontier during these troublous times. This portion of the address was greeted with cheers by the civilians and officers present. At the conclusion of the address the Agent to the Governor-General obtained the permission of His Excellency the Viceroy to close the Durbar with the same ceremony as on arrival and so ended a notable function which will linger in the memory of residents for a long time to come.

In the afternoon His Excellency visited the Cadet College, the Somerset Light Infantry institute and Soldiers Home where the veterans of the Norfolk Regiment were drawn up.

The following is His Excellency the Viceroy's speech at the Durbar at Quetta:—Your Highness, Sardars and Darbaris of Baluchistan:—Though this is my first visit to Baluchistan I feel that it is no strange and unknown corner of the great Empire committed to my charge that I am visiting but a favoured province which has become well known to me from the many reports I have received from my agent Sir John Ramsay, and in which I have taken and must always take a deep personal interest. I know, for instance, of the demonstrations of loyalty which the outbreak of the great world war evoked throughout the province and how following the inspiring lead of His Highness the Khan of the Kalat and the Jam of Las Bela, the chiefs and headmen of Baluchistan, Brabui Baluchis and Pathan all alike vie with one another in upholding the honour of their province by proffering their resources in support of the British Raj. All this I learned with pleasure but not with surprise for Baluchistan would have been false to her tradition had it been otherwise, but when I was told that the martial races Baluchistan still remain but scantily represented in the army my surprise was almost as great as my regret. I recognise

and gladly acknowledge the manly part your frontier province plays in standing guard like a faithful sentinel at one of the gates of India. I recognise also the sparseness of your population and the other difficulties peculiar to Baluchistan. But I trust that with the help of Sir John Ramsay and his officers, you will now set yourselves in all earnestness to devise means to secure a more adequate representation of Baluchistan in His Majesty's forces. Sir John Ramsay moreover has told me with justifiable pride of the notable chance that has come over the Kalat State during his term of office, of the far reaching reforms that His Highness the Khan under the sagacious advice of Colonel Dow and with the able assistance of his Wazir Khan Bhadur Nawab Mir Shams Shah, has introduced into all branches of his administration, of the skilful manner in which the States finances that essential basis of all administration, have been put on a sound footing, and the increase of the State Revenues that have thereby accrued without the ancient rates of taxation being raised or the ancient system of taxation being changed, and of the grants assigned to public improvements and to the development of the general resources of the State. This is a fine record of progress begun. But I attach even greater importance to it as a happy augury of the progress yet to come for in the administration of a state there is no halting place. The goal is never reached. You must press steadily forwards or you will fall swiftly back. Hence it is not merely because I appreciate what has already been done, but even more because I am assured that it is an earnest of the continuous healthy development of the Kalat State under His Highness's guidance that it affords me much pleasure to announce that His Majesty the King Emperor has been graciously pleased to grant to His Highness a personal salute of 21 guns as a mark of his appreciation of the good example set by His Highness both in the betterment of his administration and in his loyal support towards the prosecution of the war, and in congratulating His Highness on the receipt of this signal mark of Royal favour I would at the same time congratulate the whole of Baluchistan on the high honour that has been done here in His Highness' person. In these congratulations the chiefs and tribes that make up the Kalat Confederacy should rightfully claim a large share, and I am glad that such a share has for the most part been richly deserved of the chiefs of Sarawan, and no less of some at any rate of the chief of Khalawam, both Brahmi and Baluch. Sir John Ramsay has rendered me a good account of their staunch loyalty and their active co-operation in supplying their Quota of men at arms in support of the Mekran Levy Corps to help in reasserting the authority of the British Raj on the Mekran frontier and in quelling unruliness among their recalcitrant brothers within their own borders are well known to me, and I am glad to give them in person that praise that is their due. I wish I could say the same of all in Jhalawan but unhappily the record of Jhalawan has been marred by internal disorder and by defiance of authority which when our patience was exhausted received stern and just punishment. The day of reckoning is over. The lesson has been learnt and it is my earnest hope that it will never be necessary to repeat it. Rather do I trust that those misguided tribes will now settle down to a peaceful life and strive by good and loyal behaviour to win back the respect of their fellow tribes and the favour of the Khan Sahab and my officers, which they forfeited by their misdeeds, that Jhalawan and Sarawan may once again stand side by side as the twin pillars that uphold the dignity of the Kalat State.

To the Jam Sahab of Las Bela, I would express my thanks for the loyal assistance rendered by himself and his State towards the prosecution of the war, and my appreciation of the reforms which are being introduced into the administration with the aid of his Wazir Khan Sahab Sharbat Khan. But I would ask the Jam Sahab also not to rest content with the progress that has already been made. Much remains to be done. Nor should there be any lack of stimulus, for I am told that there are potentialities in the State that only require careful development and good administration to hold out promise of much increase of prosperity to its inhabitants.

Turning to the Baluch Tuman of the tribal territory I would first express my sorrow that Sir Shah Shabbaz Khan Bugti is no longer in your midst. I had heard of him as one of whom not only his own Tuman but all Baluchistan was proud and trust that his son will follow worthily in his fathers footsteps, and like him will exercise that great influence which the Tumandar wields over his Tuman for its prosperity, and the general peace and quiet of the country. But I have learnt with regret that the ancient feuds between Bugti and Mari which we had hoped were well nigh extinct, recently broke out afresh and were even being pursued beyond tribal limits. This would be folly at all times but in these days it is worse than folly. When the king is at war it behoves the people within the realms to be at peace among themselves. "A word to the wise is enough" runs the old saying and the chief and headman of the Nari and Bugti tribes will be wise to take my word of warning very seriously to heart for the peace and order that reign in the districts I recognise that praise is due in particular to the Pathan tribes who form the preponderating element in the directly administered area of the Pathans in the northeast of the province. Sir John Ramsay a few years back would have had a different tale to tell. At one time it seemed as if neither life nor property were safe in Zhob and Loralai, for roving bands of robbers and outlaws harassed the country while the tribesmen did little or nothing to oppose them, but shirked their ancient responsibilities under the plea that they were powerless. To such a pitch did the evil grow that the old administration on tribal and customary lines seemed threatened with collapse, but with the advent first of Colonel Jacob to Zhob and a year later Major Ramsay to Loralai there came a welcome change tempering their determination to restore order with a sympathetic recognition of the difficulties of the tribesmen. They set themselves resolutely to stamp out raiding from outside and the even greater evil apathy, helplessness and degeneration within. First and foremost they sought to quicken the tribesmen to a realization of their inalienable responsibilities and the distribution of Government arms among the tribes and the raising of tribal scouts and with the gallant assistance of the Zhob Militia they rendered it no longer possible for the tribesmen to shelter themselves behind the plea that the responsibilities for maintaining order in the country had become greater than they could bear. A full measure of tribal responsibility was thereupon enforced and loyally accepted. On the other hand every act of good service receives its

prompt and liberal reward and on a return to that healthy condition of hearty co-operation of tribesmen with the Government which has been the tradition of Baluchistan since the days of Sandeman. Zhob and Loralai ceased to be a happy hunting ground for outlaws and raiders and have now become almost as model districts as Sibi and Quetta. Our success in thus evolving order out of chaos must afford as much personal satisfaction to your officers as to yourselves but be alike will readily join with me in ascribing no small measure of the permanence of your success and no small measure of the tranquility that reigns along your northern frontier, in general to the strong and far sighted policy which throughout these troubled years of war has been unswervingly pursued by that statesmanlike ruler His Majesty the Amir of Afghanistan, to whose invaluable co-operation with myself in enforcing orderliness along the frontiers in the first and equal interest of Afghanistan and India I would again pay public tribute. To myself your success is gratifying in itself but is the more gratifying in that it is a triumphant vindication of that policy of firmness and conciliation, that policy of insisting on the Baluchistan tribesmen taking the self-government on Baluchistan as far as may be up in themselves, with which the revered name of Sandeman must for ever be associated for success after all has been won not by the origination of any new principles but by an intelligent adaption of old and well tried principles to changed conditions. Had there been failure instead of success the consequences would have been far reaching indeed for the first and paramount duty of all Governments is the maintenance of law and order. If law and order in Baluchistan cannot be secured by the tribesmen themselves under their ancient tribal system the Government however much against its will, must resort to other means of its own to enforce it. The future after all rests in your own hands. So long as you act up to your responsibilities and so long as your Jagirs administer justice with fearlessness and impartiality I will see to it that the Government on its part gives you full measure of support in your task and jealously safeguards your ancient customs and privileges, but I realise that you need no such assurance from me. Deeds speak more eloquently than words, and in the deed of the roll of Baluchistan officers from Sir Robert Sandeman down to Sir John Ramsay whose years of devoted service among you are now drawing to a close and to Mr. Dobbs who will shortly take the reins of office from him, you have an assurance more eloquent than any words of mine that no sardars or tribesmen of Baluchistan could be more jealous for the ancient system and well being and good name of Baluchistan than the officers who serve in your midst. A thought which must be uppermost in all our minds to-day is that this is the last Durbar at Quetta at which Sir John Ramsay will be present as your chief. I am sure that he on his part will sever with regret the links which bind him to a province where he has worked so much good and inspired such deep feelings of confidence among the people as well as among his own officers. Let me speak on behalf of you all, both people and officers, with whom he has lived, and worked here and let me assure him that those feelings of regret are most sincerely reciprocated and that he will carry away with him the good wishes of the whole of Baluchistan in his retirement. Speaking as Viceroy I should like to express my deep gratitude to Sir John Ramsay for his wise and judicious administration which has been so potent a factor in the maintenance of peace and order on this frontier during these times of war and widespread upheaval.

Bombay

Europeans and Reform.

SIND EUROPEANS AND REFORM.

Important Resolutions Passed.

KARACHI, October 25.

Under the auspices of the Sind Branch of the European Association a public meeting, at which most of the non-official European community of Karachi were present, was held to-night, at the Frere Hall. Mr. George Gordon, President, moved, and the Hon'ble Mr. W. U. Nicholas seconded, the following resolution which was supported by speakers from different sections of the European community:—That this meeting of the members of the Sind branch of the European Association hereby records its concurrence with the resolution passed at the meeting of the Association in Calcutta on the 26th September and confirms the action of the committee in telegraphing to Calcutta the support of the Sind Branch. That this meeting at the present period of Imperial crisis protests most strongly against the devotion to domestic politics of time and energy that should be wholly reserved for the prosecution of the war. That this meeting has every sympathy with the reasonable aspirations of the educated Indian classes to take a greater part and to exert an increasing influence in the business of Government, but the changes now proposed by nineteen elected members of the Viceroy's Council and by the Indian National Congress involve a complete transference of power that would, in the opinion of this meeting, jeopardize the safety and security of the country. In short, the proposed changes are too sudden and go too far, and this meeting is therefore opposed to them; that the suggested lines and methods of progress recently indicated by the Secretary of State for India and the Viceroy if adopted should be followed cautiously and step by step. In this connection due weight must be given to the claims of the European community whose resources, enterprise and value to the State are relatively to the population of India far greater than their mere numbers convey. That in any case this meeting is most strongly opposed to any changes calculated to weaken the powers of the Imperial Executive and Legislative Councils until such changes as may be made in provincial executive, and legislative councils have proved their worth. In the words of the late Mr. Gokhale's memorandum "This will give the Government of India a reserved power in connection with provincial administrations to be exercised in emergencies". That this meeting cannot conclude without again protesting emphatically against the doings of political agitators whose untimely activities have forced a diversion to local politics of attention and energy that ought to be concentrated on one matter and one matter only, namely, the prosecution of the war to a victorious conclusion.

TELEGRAMS.

War Cable to the Viceroy.

SINGAPORE, October 25.

H. E. the Viceroy has received the following telegram dated the 23rd October from the Secretary of State for India:—

The British and the French have again attacked in the Ypres region and established themselves well beyond the southern boundary of the formidable Houthoulst Forest. Rain had fallen during the night which made the ground very slippery, but in spite of adverse conditions the British and the French captured all their objectives and advancing beyond them carried valuable positions including a number of strongly fortified buildings and concrete redoubts on the hill east of Felecapelle. An enemy counter-attack near the Ypres-Staden railway checked the advance astride the railway, but at all other points progress was made.

British aircraft in spite of bad weather have again been active. They dropped a ton of bombs on the foundry and railway junctions northwest of Saarbrücken in Rhenish Prussia and dropped 236 bombs on enemy aerodrome stations and billets. They also attacked aeroplanes on the ground and fired on the personnel with machine-guns.

The French repulsed a German attack in the Verdun region.

There has been a renewal of local fighting on the Italian front, but nothing important is reported.

The Germans continue making progress in Riga. They have completed the capture of Dago Island and Mohn Island and have effected a landing on the mainland at Werder Peninsula.

The Russian Fleet faced by overwhelming superiority has retired north. The Russian Admiralty report that the Russians put out of action two German dreadnoughts, one cruiser and 12 torpedo boats. A British submarine took part in the action and sank a transport and fired two torpedoes on dreadnoughts. The Russian civilian population are withdrawing from Reval.

Severe fighting has taken place at the enemy main positions in East Africa and the town Nejangas was captured.

Enemy airships attacked eastern and south-eastern counties of England, dropped bombs in various parts including a few on London. Losing their way they drifted over France and in daylight were attacked by aeroplanes. At least six out of eleven are believed to have been lost.

Two very fast and heavily armed German raiders attacked a convoy in the North Sea and first sank an escort of two British destroyers and then five Norwegian, one Danish and three Swedish vessels, all unarmed.

Calcutta

A Government Communique.

CALCUTTA, October 25.

The following communique on the subject of the Bakrid disturbances in Shahabad and the adjoining districts has been issued by the Government of Bihar and Orissa in continuation of their communique of the 8th October:—By the 10th October military and police forces drafted into the disturbed area had succeeded in getting the situation in hand and since that date no fresh disturbances have been reported. On the 9th idem news was received that disturbances had broken out across some river in Arwa Thana of the Gaya district and in one village (Imangari) of South Dinapur in the Patna district and there also the disturbances were soon suppressed. The total number of villages attacked and looted in the course of riots was approximately 100 in Shahabad district, 20 in Gaya district and 1 in Patna district. In all about 650 arrests have been made. Investigation of cases is in progress and preparations are being made for the trial of offenders. The disturbed thanas have been proclaimed under section 15 of the Police Act 1851 so that claims for compensation may be dealt with and arrangements made for additional police. Meanwhile a force of 600 military police lent by the Assam administration has been drafted into the disturbed area and will be retained there with troops and local police forces already employed as a precautionary measure till the unrest has settled down to normal conditions.

THE CHAMPARAN ENQUIRY.

Recommendations of Committee.

Resolution of Behar Government.

CALCUTTA, October 25.

The report of the Champaran Agrarian Enquiry Committee with the resolution of the Behar Government on it is published. With one exception the report is unanimous and the principal recommendations are (1) Substitution of a purely voluntary system of growing indigo for Tinkathia system, (2) continuance of temporary lease system in estates under the Court of Wards and other measures designed to meet the grievances arising out of the existing practice. In regard to the first recommendation the resolution states that Tinkathia system which there is ample evidence to show is not necessary to ensure continuance of indigo industry has outlived its day and that in spite of periodical revisions of terms of engagements entered into by tenant system is essentially unpopular and must necessarily give rise to the friction between planter and tenant. The Lieutenant-Governor-in-Council therefore accepts the committee recommendation that the system should be entirely abolished and that this should be entirely effected by legislation in which special provision should also be made for regulation of indigo as a system of free contract, which should be absolutely voluntary and for short terms only. The Lieutenant-Governor accepts the recommendation of reduction of some advanced rates, Suresh Bhai Tawan and other Abwabs and recognises that the recommendation represents a reasonable compromise between conflicting interests of tenants, losses and superior landlords and that he will request the Court of Wards to give immediate and general effect to them. His Honour agrees that in some areas at least there is full justification for amending the law so as to enable the Collector on his own motion to enquire into and punish such exactions on the part of a landlord. The rest of the resolution deals with minor recommendations.

United Provinces

Anglo-Indians and Reforms.

Allahabad Conference Resolutions.

ALLAHABAD, October 25.

A conference of the representatives of the Anglo-Indian community of India met to-day at Allahabad with Mr. W. P. S. Milsted, president of the Federal Council in the chair. Representatives from all parts of India attended among them being Mr. G. H. Abbot, Mr. T. T. Wright, Captain Clifford, Mr. Atkinson, Rev. G. C. Rogers, Mr. T. G. Guyton, Mr. H. W. B. Morene, Messrs. Rondlett, Macaul and small. Mr. Robbia was the secretary. The following resolutions were adopted:—(1) That this conference of the representatives of the Anglo-Indian community throughout India while assuring H. M. the King Emperor as represented by His Excellency the Viceroy of its unswerving loyalty to His Majesty and his Government respectfully desire to express grave apprehension with which it regards the present policy of His Majesty's Indian Government in dealing with political agitations. (2) That this conference of the representatives of the Anglo-Indian community further desires to express its considered opinion that the time has not yet arrived for the introduction of any scheme of control of executive by Legislature and that any expansion of self-government for India should recognise interests of all peoples of India including those of Anglo-Indian community. (3) That copies of the above resolutions be sent to the Viceroy, the Secretary of State for India and the Premier. (4) That representation embodying views of the community on the subject of reforms connected with the governing of India be drafted for submission to the Secretary of State and deputation consisting of Messrs. Abbott Milsted, W. E. Wright, Hon'ble Mr. Arden Wood and Captain Clifford wait on Mr. Montagu with it. (5) That for transaction of all Imperial Communal purposes league and associations be federated under the title of domiciled European and Anglo-Indian federation. The conference then drew up rules of the federal council which will consist of eight members a president and a secretary. Mr. J. H. Abbott was elected as president and Mr. Robbia, Secretary of the Federal Council. In the evening there was an at home to meet the visitors during the course of which it was announced that Sir George Knox was compelled to resign the presidency of the Allahabad Association.

Central Provinces

Bakr-id Riots in Behar.

THE SIGNAL.

Mahomedans Refuse Hindu Aid.

BANKIPORE, October 25.

Relations between Hindu and Mohamedan communities are now getting more estranged in these districts. The Mahomedans have resolved despite the persuasions of the Hon'ble Mr. M. Haque to refuse any subscriptions that may come from the Hindus for relief of the victims of the recent riots. There is a strong feeling among local Mahomedans to utilize the balance of the funds gathered at the time of the Cawnpore Mosque riots. It is stated that a sum of Rs. 80,000 is lying with Mr. Haque and as subscriptions have come from all India it is proposed to issue an appeal to subscribers to ask Mr. Haque to utilise that some for granting relief to the victims of Bakrid riots.

The present situation has considerably affected the attitude of the Moslem community here towards the reform scheme, and it is understood that immediately after the Moharum festival attempts will be made through the provincial Moslem League to draft a representation to Mr. Montagu on quite different lines from the one adopted by the congress and League and failing to gain their object there a separate association will be formed and the Moslem view will be expressed through that association.

Election for Imperial Council.

NAGPUR, October 24.

In connection with the resolution passed by the Provincial Congress Committee here requesting the Hon'ble Mr. Dadabhai not to offer himself for re-election at the forthcoming Imperial Council election, there has been a great deal of excitement. The Nationalist party is striving hard to get in Mr. G. S. Khaparde in the place of Mr. Dadabhai. Several moderate leaders on the other hand have expressed their disapproval of the action of the Provincial Congress Committee and regard the resolution of the Provincial Congress Committee against Mr. Dadabhai as wholly "ultra vires" and beyond the power of the Committee. Great interest is attached to the result of the forthcoming election which takes place on the 12th November.

Burma

Burma Legislative Council.

Discussion on Ghee Bill.

MAYMYO, October 25.

The second meeting of the Burma Legislative Council was held to-day at 12.45 P. M., at the Government House, Maymyo, under the presidency of the Hon'ble Mr. W. F. Rice, officiating Lieutenant Governor for the purpose of taking into consideration the report of the Select Committee on the Burma Ghee Adulteration Bill. All members were present. In moving the Bill to make provision in Burma for preventing adulteration of ghee be taken into consideration, the Hon'ble Mr. C. M. Webb regretted that copies of the bill showing amendments recommended by the committee were supplied to each member early this morning as the time available was not sufficient to these being supplied earlier. It was not considered that the amendments were of such nature as to necessitate the republication of the bill. The report having been taken into consideration the Hon'ble Mr. Webb moved that the bill be passed. In doing so the Hon'ble Member said he desired to set at rest some apprehensions which have been expressed regarding the effects of the bill.

The Hon'ble Mr. Jamal in his speech while supporting the measures expressed the desire to make provision for people to use imitation ghee if they wished to do so. He also expressed the fear that if the bill were passed no one would be able to sell anything but ghee made out of milk which would result in prohibitive price for the

article. The local Government has since the introduction of the bill received a memorial signed by a large number of merchants and traders of Rangoon the substance of which is contained in the following extract:—That your memorialists state pure ghee is very expensive and so it is not easy for everyone to buy it. There is a large population in Burma consisting of Mahomedans, Buddhists, Christians, Chinese etc. excluding Hindus who in order to obtain necessities of life do not object to buy some composition of fat and oil as a substitute for ghee which in its pure form is very expensive and beyond their reach. The composition is not injurious to the health of any as it is made out of pure grease and oil. No deception is used. Your memorialists do not sell the composition as ghee but have been selling it as distinct goods made out of grease and oil or fat and oil and the purchasers purchase the same as such.

In view of these apprehensions, proceeded the Hon'ble Member, it was necessary to state the Bill did not propose to penalise the sale of

Cheap Substitutes or Mixtures

which can be used instead of ghee. Such mixtures would be as saleable after the bill had been passed as they were at present. The only restriction imposed by the Bill was that they shall not be sold as ghee or under the name which resembles or contains the name of ghee. As the Hon'ble Mr. Jamal stated in his speech on the introduction of the bill the ghee was made from milk all, that the bill proposes was to ensure a purchaser who desires to obtain ghee should be entitled to receive the article which was derived exclusively from milk. If the purchaser desired cheaper substitute the bill did not prevent him from obtaining it. It did, however, prevent him from receiving such substitute under the impression he was purchasing ghee. It was not anticipated the bill would effect any dislocation of any established trade. It would be necessary for manufacturers and dealers of mixtures which had hitherto been sold under the name of ghee to arrange to sell such mixture under distinctive names in order that the customer might be fully aware that he was not purchasing ghee. If such names were speedily adopted evils resulting from the sale of these mixtures as ghee would be prevented without any loss or dislocation of industry.

The Hon'ble Mr. J. E. Dubern said he was quite at one with the Hon'ble Mr. Webb. The idea that ghee would become very expensive and beyond the means of the poor was really fallacious. The poor had never used ghee. They used oil. In Bengal people are using this to-day and had been using mustard oil as their condiment in cooking. In Madras and Siam oil was used and ghee was really a luxury and the impression given by Mr. Jamal that ghee was going to rise in price that would be prohibitive was, he thought, erroneous, because it could never rise beyond the price of butter and if there was demand for pure ghee it would be met. He contended any adulteration was fundamentally bad and should be put down with a firm foot.

The Bill was passed.

The President announced the Council stood adjourned "sine die."

సంధి తీర్మాన మామోదితమగుట.

వైస్రాయ్ 25.—వైస్రాయ్ కార్యకర్త ప్రతి నిధి సంఘము వారు సంధి నక్షేపించు మాక్సిమిలియన్ పాక్షి కుల తీర్మానమును బహుకాలము చర్చించి యామోదించిరి. వైస్రాయ్ నగరమును శత్రువులవశ మొనర్చు కెరెన్సియా వాంఛించియున్నట్లు వారి నీ వై తీర్మానమున నిందించిరి.

డిప్యూరు క్రూరు నౌకలు మునుగుట

లండను, ఆక్టోబరు 25.—నౌకలు డిస్రాయిల్ డిప్యూరు నౌక యొకటి మునిగిపోయెను. ఇరువురు డిప్యూరును 20 మంది నావికులను గాపాడబడిరి. సాయుధ వర్తక పునాక (క్రూరు నౌకా అనునది) కుక్రవారమునాడు ముంచివేయబడినది. నవ్వుముల్గు లేవన నౌకాదళాధికారులు ప్రకటించిరి.

ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యము

అయ్యో, అమలులోనికి దేవలసిన రాజకీయ సంస్కరణముల యందు సాంఘిక ప్రాతినిధ్య మనునది అతి ముఖ్యమైనది. బ్రాహ్మణులను ఇతర సంఘములను ఈ విషయముననున్న భిన్న విభిన్నములు. బ్రాహ్మణులకు రాకుండి హిందూ సంఘము నందుండు ఇతర సంఘముల వారందఱు బ్రాహ్మణేతరులను శీర్షిక క్రిందనే జేర్చెదరు. హిందూదేశమునందు 4, 5 ముఖ్య సంఘములు గలవు. అందు వైశ్యసంఘము ధనవంతులను, అపారమును ముఖ్యమునై యున్నది. ఈ వైశ్యసంఘమువారు జాతీయ మహాసభ వారి యాశయుల నామోదించుచు జాతీయ మహాసభ మహమ్మదీయ సభల వారు నిర్ణయించిన సంస్కరణములను తక్షణము అమలులోనికి దేవలయునని కోరుచున్నారు. పిట్టి, నాయకు బృందమువారి యుద్ధముతో వైశ్యసంఘము వారి కెట్టి సంబంధమును లేదు. అపార జన సంఖ్య యుండుటచేటియు, ఆర్థికముగ పన్నులను చెల్లించుచుండుటచేటియు ఈ సంఘమువారికి రాసనసభ తదితర సభలయందు (తమ సంఘములనుండి తామె ఎన్నుకొనిన) ప్రత్యేక ప్రతినిధు లుండవలెను. ఈసంఘ ప్రముఖ లీ విషయమున యోచించి తమ సంఘముకొరకు ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యమును సంపాదించుట కొఱకు ప్రయత్నించుదురు గాని! రాజమండ్రి, మామిడి దేవేంద్రుడు

వృత్తాంతములు

(1)

ఉష్ణ పంట:—మలబారు జిల్లాలో ఉష్ణ పంటను టకు దొరతనము వారేపాటులను గావించి పయనయొద్ద ను చెట్టు వాయనయొద్దను గల్లి లేర్పరుచుటకు నిశ్చయించి రని తెలియచున్నది.

మహమ్మదాల్ సోదరులు:—ఈ నెల 18 వ తేదీని కృష్ణ జిల్లా నరసాపురమునందు మహమ్మదాల్ షేక్ దాల్ గార్ల నిర్బంధప్రవాసముల నాడేపించుటకు అద్దంకి సుబ్బారావుగారి ఆధ్యక్షతక్రింద సభ జరిగినది.

శ్రీ ఆంధ్రభాషాభిమాని సమాజము, నెల్లూరు:—ఈ నెల 27 వ తేదీ శనివారమునాడు రాత్రి 9 - 30 గంటలకు నెల్లూరు లక్ష్మీ నర్సారెడ్డి పురమందిరమున నీ సమాజమువారు తత్సమాజాధ్యక్షు లగు బ్రహ్మశ్రీ వేదము వేంకటరామశాస్త్రి గారు రచించిన ప్రతాపరుద్రయమును ప్రవర్ణించెదరు.

వెట్టివక్క:—సింహళమున కు ల తా రా యను నగ రమున గతి అవివారమున నొక వెట్టివక్క వీధులగుండు చలు గులిచుచు కొన్ని పాట్టిబాతులను చంపివేసెను. కొందఱు తుంటరి పిల్ల కామలు దానిని వెంట దరిమిరి. అది ఓర్పుగాని బంగాళాలో కొల్లగూడులోనికి పోయెను. అచ్చట యాకుక్క 10, 15 కొల్లను చంపివేసెను. పోలీసువారు దానిని తుపాకి తో గాల్చిచంపిరి.

పోలీసువారికి తోడ్పడినందుకు బహుమతి:—తెల్లి చెరి సభకలక్ష్మరు గారి ఆఫీసు ఆవరణలో జరుపబడిన బహిరంగ సభలో ఉత్తర మలబారు జిల్లా పోలీసు నూపంతుం డేలు గారు చెరియబచ్చి అను నాతని కొక బంగారు పతక మును బహుమానముగ నిచ్చిరి. చెరియ బచ్చి ఒక దొంగతనపు కేసుకు గుంబంధించిన దొంగలను పట్టుకొనుటలో పోలీసు వారికి తోడ్పడినది తెలియుచున్నది.

కాండి యాసుప్రతిలో సంభవించినవివరము:—సింహళ మున కాండి యాసుప్రతిలో బిడ్డల వాడ్ల వెనుక వేయబడిన గట్టు కూలిపోయినది. దానితోపాటు కొన్ని రాతిబండలును వృక్షములను దొర్లుకొనినవచ్చి నేలబడినవి. ఈ ప్రమాదముచే గత వారములో తెరువబడుటకు నిశ్చయింప బడినవాడ్ల తెరువ బడుట ఆలశ్యము చేయబడినది. తిరిగి యీగట్టు మరొకత్తు చేయబడు వరకును వాడ్ల తెరువబడుట అసంభవమని తెలి యుచున్నది.

శరీరము కాల్చి మరణించుట:—బొంబాయిలో గత శని వారమున మాంబాదేవిపిథిలో హరిగోవిందదాసు అను నతడు వెలుగుచుండిన స్త్రువునకు సమీపమున కిరసనాయిలు డబ్బా మూతను విడగొట్టుచుండగ డబ్బాకు నిప్పుంటుకొనెను. ఇల్లు అంటుకొన కుండ చేయుట కతడా డబ్బాకు కిటికీ గుండ పిథి లోనికి బారవైచుటకు యత్నించుటచే అతని చేతులు, మొ గము కాల్చి పోయినవి. ఆ కారణమున నత డాచురుగటి దిన మున మృతికొందెను.

మంత్ర గాడు:—మలబారు జిల్లా నల్లవనాడు తాలూ కా పేంగు గ్రామమున నొక మంత్ర గాడు చిర కాలమునుండి తన మంత్రశక్తిచే గ్రామస్థులను బాధించుచు, ఆబాధలను పోగొట్టుటకు వారిచ్చుచుండిన, ద్రవ్యముతో పొట్టిపోసికొను చుండెను. కొద్దిదినములక్రితము గ్రామస్థులలో నొకడా మం త్ర గానిని తనయింటికి దీసుకొనిపోయి మంత్ర గాని కాళ్ళను విరుగగొట్టెను. మంత్ర గా డాగ్రామస్థునివై మాలపురము మే జన్మీటు గారియొద్ద కేసుచే సెను. మేజస్ట్రేటు గారు కేసు విచా రణ పూర్తిగావించి గ్రామస్థునికి 2 సంవత్సరములు కఠినశిక్ష విధించిరి.

బండిపోటు:—మలబారు జిల్లా నల్లవనాడు తాలూకా నెక్కేమని గ్రామములో కొందరు బండిపోటు దొంగలు గతవార ములో నొక నాటి రాత్రి ఉక్కుండ వీరయ్య అనునతని యిం టప్రవేశించి వానిచేతులుకాళ్లు బంధించి ధనమెచ్చట గలదో చెప్పమని వానిని నిర్బంధపెట్టిరి. ఇంటివాని నవుతరు బండిపో టుగాండ్రుండి తప్పించుకొని బయటబోయి ఇరుగుపొరు గువారి నందఱిని సుమారు 50 మందిని సహాయమునకు దీసికొనివచ్చెను. దొంగలు లాభము లేదనుకొని ఇంటిని విడిచి పారిపోయిరి.

గాలిబుంగుల సహాయమున చెల్లవులలో నీడుట:—గత శనివారమునాడు బొంబాయిలో నలుగురు యువకులు వాచ కేంద్రస్వామి ఆలయమునకు దైవారాధన నిమిత్తము పోయిరి. స్వామివారిని ఆరాధించుటకు పూర్వము వారు నలుగురును ఒంగంగ చెల్లవులలో నీడుటకు వెళ్లిరి. వారిలో ముగ్గురు యాతనేర్పినవారగుటచే వారు ముగ్గురును త్వరగ చెరువు నుద్దగకు బోయి మంటపమువై గూర్చుండిరి. 4 వ వాడు గాలి బుంగ సహాయమున మెల్లగ యారుచుండెను. కొంతసేపగు నప్పటి కా బుంగ పట్టు బానిపోయెనుగాన అతడు నీట మునిగెను. వానిన్నేహితులు మిక్కిలి త్వరగ వానిసహాయ మునకుబోయినను లాభములేకపోయెను. అతడుమృతికొందెను.

తాలి దేవాలయపు రోడ్డు:—మలబారు జిల్లాలో తాలి గ్రామమున గల దేవాలయమునకు వేయబడిన రోడ్డుపై నిన్ను బాతులవా రెవరును నశువగుడదనియు వారట్లు నడచిన దే వాలయమునకు సంప్రాక్షణచేయుటకు విశేషధనము వ్యయ మగుననియు కాబట్టి ఆరోడ్డున మామూదిగ బాతులవారలలో నెవరును పో కుం డ ఆజ్ఞ చేయవలసినదనియు దేవాలయపు పూజారులను, దైవారాధనాపరాయణులను కల్లికోట బా మరియగారికి మహాజరును దాఖలు చేసికొనిరని ఇదివరకు ప్రాయుబడినది. ఎఫ్.బి. ఇవాన్సు, వి.సి.ఎస్. ఓ.ఇ. విండిలు, డి.ఎస్.పి. త్రోను వి.సి.ఎస్ గార్లు మొదలగువారు లా మాన్య మును పరిక్షించి ఆ రోడ్డుపై నుండి మామూదిగ బాతులవార తెవరును పోగూడ దని ఆ రోడ్డుపైని ప్రకటన పత్రములను కట్టించిరి.

దొరతనము వారి ప్రకటనము:—మహబూదు. పరిసర ప్రదేశముల యందు సంభవించిన బక్రీదు గడ విడల సంద ర్భమున బీహారు ఒరిస్సా దొరతనము వారిట్లు మరల ప్రకటిం చిరి:—ఈ నెల 10-వ తేదీకి వైస్ర్యమును పోలీసు సిబ్బం దియు వ్యవస్థను కాంత పరచినవి. నాటి నుండియు క్రొత్తగ కలవరములు బయలు దేరలేదు. గయా మండలము లోని ఆర్వా రానది పరిసరమునను, దివాపూరునకు దక్షిణమున నున్న యొక గ్రామము నందునుగల భాలు ప్రారంభమైనవని తెలియవచ్చెను. ఈ ప్రదేశములయందలి గలభాలుగూడ యణచివేయబడి, కాంతి స్థాపితమయ్యెను. మొత్తమునై బక్రీదు కలవరముల యందు, హాహాబాదు మండలములను 100 ను, గయామండలము 20 ను, పాట్నా మండలమున, సుగ్రామములలో కొల్లగొనబడిన, 650 మంది ఆరెట్టుచేయబడిరి. కేసులలో దర్శాస్త్ర పరుగు చున్నది. దోహతులు విచారింప సన్నాహములు సాగుచున్నవి. నష్టపరిహారముగూర్చి యాలోచించుటకును మరికొంత పోలీ సుసిబ్బందిని బంపు నేర్పాటు లానయ్యుటకు కలవరములు సంభ వించిన ప్రదేశములు పోలీసుకాసనము 15 వ కేకేఎను ప్రకా రము ప్రకటింపబడినవి. ఈలోపున ఆస్సాము దొరతనమునా డొసగిన 600 పోలీసుసిబ్బందియు పై ప్రదేశములకు బేర్పబడి నవి. ప్రదేశము కాంతినిందు నరకు ఈ సిబ్బందియు యిదివర లో నిచట నుంపబడిన వైస్ర్యము పోలీసుసిబ్బందియు గూడ నీ ప్రదేశములయందే యుంపబడును.

భాంపరాను అగ్రేరియను కమిటికమిటివారి నివేదికమును దొరతనమువారి తీర్మానమును ప్రకటితమైనవి. కమిటివారిలో నొక్కరు తప్ప తక్కిన సభ్యులెల్లరును రిపోర్టున కంగీకరించిరి. తింకాలియా పద్ధతి నెత్తివేసి, స్వచ్ఛందముగ నీలియందు వ్యవ సాయము తేసికొను పద్ధతిని నెలకొల్పవలసినదను కమిటివారి నూచనము చాల ప్రాధాన్యమైనది. నీలియందు వ్యవసాయమే జరుగవలయునని నిర్బంధింప తింకాలియా పద్ధతి అనవసరము. ఈపద్ధతి కలన రహితులకు రాయజమానులకును వైరములు కలుగును. ఇంతియగాక యాపద్ధతి జనసామాన్యమున కయ్యవ ముగ నున్నది గనుకగవర్నరుగారు, వైపద్ధతిని పూర్తిగ నెత్తి వేయవలసినదనుకమిటివారి నూచనమును మన్నించుచున్నారు. ఇందువిషయమైకా సనమునుగూడ మెన్చి ఆకాసముననీలియందు స్వచ్ఛందముగ కంట్లాట్టలవై వైరగుచుండునట్లు కట్టుదిట్ట ముల నొనర్చకలయును. స్వచ్ఛందము లగుటయేగాక, కంట్లా ట్టలలోని కాలపరిమాణము దీర్ఘమై యుండగూడదు. హెచ్చుతేట్లవై శిస్తులు వసూలగుచున్నవి. కాన వానిని తగ్గింప వలసినదను కమిటివారి నూచనము గూడ తెప్పిసెంటు గవర్న రుగారు మన్నించిరి. ఈ నూచనము రహితులకును భూస్వా ములకును రాజీనామా గుదుర్చుచున్నది. కనుక నీనూచనముత్వ రలో నమలుజరుగునట్లు గవర్నరుగా రేర్పాటులు జేయుదురు. భూస్వాములు అక్రమముగ రహితులయొద్దనుండి ధనమును లాగుచుండిరిని కలక్టరున కనుమానము దొచివయెవల నాతడు దర్శాస్త్రచేసి శిక్షించునట్లు ధిక్కార మిచ్చుతీరున కాసనమును సవరింప వలసినదని తెమిటివారు నూచించియుండిరి. అన్ని స్థలములయందు దిట్టి యధికార మీయకపోయినను కొన్ని ప్రదేశ ములయందైన నిట్టి యధికార మీయనగును. తెప్పిసెంటు గవర్నరు గారి నూచనముతో గూడ నేకీభవించిరి. తీర్మాన మను శేషించిన భాగమున స్వల్పముగు నితర నూచనములకు సంబంధించి యున్నది.

యుద్ధ తంత్రీవార్త. సింలా, అక్టోబరు 24:— ఇండియా మంత్రిగారు రా జప్రతినిధి కిట్లు తంత్రీవార్త నంపిరి. ఆంగ్ల పరాసు సేనలు మరల ఈప్రెసు రంగమున ము ట్టడింప నారంభించినవి. హాటల్సు అరణ్య దక్షిణ సరిహద్దు నతిక్రమించి యీ వైస్ర్యములు స్వస్థపడియున్నవి. రాత్రియం దు జర్మించి, నేల బాటుమండెను. అయినను ఆంగ్ల పరాసు దళములు ముందునకు సాగి, తాము పట్టదలచిన స్థానముల నన్నిటిని బట్టినవి. అంతటితో సంత్పత్తి సొందక ముందున కేగి బలపరుపబడిన మందిరములు మున్నగు స్థానముల ననేకములను బట్టినవి. ఈప్రెసు స్టాడెను యిసుపదారియొద్ద వైరులు ప్రతిముట్టడి యొనర్చుటచేత, నీ వైస్ర్యముల పురోగ మనమున కంతరాయము కలిగెను. తక్కినస్థలము లన్నిటియం దును వైస్ర్యములు ముందునకు సాగినవి.

వాతావరణస్థితి క్రమముగ లేకపోయినను ఆంగ్లవిమా నములు మరల విజృంభించెను. సామూకేను వాయవ్య భాగము ననున్న యిసుపదారి స్థానము మున్నగు వానివైన నొక టన్ను బాంబులనువేసి, శత్రు సైనిక స్థానములు, విమానశాలలవైన 236 బాంబులను పడవేసిరి. భూమిపైనుండు విమానముల ముట్ట డించి వైమానికులవై మరఫిరంగులను ప్రయోగించెను.

వెడ్డను రంగమున పరాసువారు జర్మనీయుల తొలగ గొట్టిరి.

ఇటలీరంగమున నచ్చటచ్చట గ్వల్ఫురుగు యుద్ధము మాల్రము సంభవించెను.

రిగాప్రదేశమున జర్మనీయులకు పురోవృద్ధి గలుగు చున్నది. డేగో, మోహానుద్దీపముల నాక్రమించి, జర్మనీయులు వెర్దరు ద్వీపకల్పముపై దిగ నారంభించిరి.

శత్రునాకాదళము విస్తారమైయుండుటచేత రష్యావారి నాకాదళములు ఉత్తరమునకు బోయినవి. జర్మనీయుల డ్రెమనాటు యుద్ధనాకల రెండిటిని, క్రాసన నొకదానిని, 12 టార్పెడో పడవలకు రుష్యావారు యుద్ధకావ్యములకు వ్యర్థమగునట్లు దర్శింపి తెలియవచ్చెను. ఆంగ్లేయుల జలాంత ర్గామి యొండు యుద్ధమున పాల్గొని సైనికుల గొనిపోవు నాక సొకదానిని ముంచివేసి, శత్రువుల యుద్ధకాకలవై టార్పెడో లను విడచెను. పొరులు రీసలును వీడుచుండిరి.

తూర్పు ఆఫ్రికాయందు శత్రువుల ప్రధానస్థానముల యొద్ద తీవ్రమగుయుద్ధము సంప్రాప్తమయ్యెను. నేజంగను ఆ నుపురము పట్టుకొనబడెను.

శత్రువిమానము లింగ్లాండు తూర్పు, ఈశాన్యభాగముల యందు చాలప్రదేశములలో బాంబులను వేసెను. లండను నగర ముపైగూడ బాంబులు వేయబడినవి. శత్రువిమానములు దారి తప్పి, ప్రాన్సుదేశము మీదుగపోవుచుండ నట విమానములచే నెదురింపబడిన. ముట్టడింపబడిన 11 విమానములలోను అధ మమున 6 విమానములు నష్టమయ్యెను.

ఉత్తరసముద్రమున జర్మనీవారి విమానములు రెండు కొన్ని నాకల నెదురించినవి. నాకలతోడ సహాయముగ వచ్చు చుండిన ఆంగ్లేయుల డిప్లొమెయరు నాకల రెండింటిని ప్రథమ మున నీ విమానములు ముంచివేసెను. అనంతరమున నార్వెవారి నాకల 6 టిని, డెన్మార్కువారి నాక 1 టిని, స్వీడనువారి నాక ల 3 టిని ముంచివేసెను. ఈ నాకలలో నాయుధములు లేవు.

రీగారంగము. జర్మనీయులు వెనుకకు తొలగట. లండను, అక్టోబరు 25:— వెట్రోగ్రామినుండి యిట్లు త:త్రివార్త వచ్చెను:— రెండుదిక్కుల యందు రీగారంగమున జర్మనీయులు 18 మైళ్ళదూరము వెనుకకు పోయిరి. డ్రెస్డా నై తనవైస్ర్యముల నెలకొల్పిరిగాన సందక్షించుటకయి కుడి గట్టుకుతనముధీనమున నుండుకొన శత్రువు లుద్దేశించియుండిరిని సుస్థిరించుచున్నది.

మరాఠువారి ప్రకటనము. లండను, అక్టోబరు 25 — ఎయినునది కుత్తరమున యు ద్ధ వ్యవస్థనుం డెట్టిమార్పును కలుగలేదు. రాత్రియందు మేము మరల పెరినను మూడు డెసింగురంగమును ముట్టడించి, నోజె ఘారమును సమీపించితిమి. నిన్న సాయంకాలము మొదలు మేము 500 మంది శత్రు సైనికులను బంధించితిమి.

శత్రుస్థానముల ముట్టడించుట. లండను, అక్టోబరు 25:— ఫీజుమాన్సులు మేగు గారిట్లు ప్రకటించిరి:— నిన్నటినియుక వాట్సు అరణ్య దక్షిణభాగమున వైరు లొన్నన ముట్టడిం తొలగగొట్టితిమి. గ్లాస్టరు పురెస్టరు, లెగు-వైగ వైస్ర్యములు, రూమ, కా వెలులకు నకుమకుండు శత్రుస్థానములవై గవిసి జర్మనీయు ల నోడించి, వారలలో ననేకుల జంపిరి.

విరోధామహాసంగ్రామము

పరాసువారి విక్రమము - ఒకదినమున శత్రువులను 500 మందిని పట్టుకొనుట

(o)

రీగారంగమున శత్రువులు 18 మైళ్లువరకు వలాయనముగట.

(o)

(రైటరు ఏ.జి.సి.)

అంగంపేట

సింహాసన కలహము.

లండను, అక్టోబరు 24:— ప్రజల మండిరమున కింక గారికి ప్రత్యుత్తరము పంపగలదు చూపింపబడినది. 1915 వ సంవత్సరమునందు గావించిన యల్లరులకు కారాగార నాన విడుదల పరిపాలన నియమాలు యెడ సర్ జాను అందఱునందు తగినంత యనుజూపుదురని నేను విన్నవించుచున్నాను. మహా క్రాంత్యులు చేసినందులకు, విడుదల పడిన వారు పాగుగనే విడుదల పడిరి అందఱునందు చావుచుండ వైద్యులందఱిని విడుదల చేసిన సూచించబడి నదియు నాకు తెలియవచ్చును.

ప్రతికామివర్తనము.

లండను, అక్టోబరు 24:— మార్క్సింగుపోస్తు పత్రిక ఇంకను మాండుగు లింకెంటుగారల కృతహాసమును విడువ లేదు. ఆ దొంగనా కరుల విడువవలసినదని తాను నూచించి యున్న ప్రజలమండిరమున మాత్రము పిందూడక దొరతన మునారు వారి పూచీమీదనే వారిని విడుదల చేసిరిని చెప్పు టయందు మాత్రము చాల బాగుగా వైయున్నాడని అపత్రిక నేను విన్నవించుచున్నది. “నూచనమాత్రము తనది. ఆచెయిద ములకనచ్చిన నవకీర్తిని మాత్రము వారి నెత్తిన “బులును” వల యును” కురిపిన మాండుగు గారు (విజియూరాస్ట్ర) మంత్రిని మించిపోవుచున్నాడు. చేబరెయగారల రాజీనామా నిచ్చిరన తానజేయని సేయనకు వాని బాధ్యత కావలసివచ్చుట నరకు ప్రహించెను. అంతకుండు నెక్కున బాగ్రత్తపడగ ముందుగా తిట్ట తన నెత్తినగాక సుఖలనెత్తినవేయ ప్రయత్నించెను.

సంధి; పార్లమెంటు

లండను, అక్టోబరు 24:— ప్రజల మండిరమున హెన్రీ గారు చలన చిత్రముల ప్రదర్శనలకు తెలియనిది వారి యనుమతి వైదొలగి సంధి రాయభారములు జరుగ వుండు నటుల తమకు మాటనను గోరి.

హోరగా రందులకు ప్రత్యుత్తరము పంపగలదు వలన జేయులకు తెలియ నిది నిజముగ మేము సంధి వరకుల మాట్లాడ బాలచని చెప్పిరి.

తేయాకు; ద్రాక్షపండ్లు.

లండను, అక్టోబరు 24:— ప్రజల మండిరమున లవు గారికి ప్రత్యుత్తరము పంపగలదు చియజ్జామనిగారు నాకాధికారి తరపున నిట్లు చెప్పెను. తేయాకును తక్కువజేసి ద్రాక్ష పండ్లను ప్రాదేశములనుండి గొనితెచ్చుట సమంజసము కాదని యాలోచించబడినది. ద్రాక్షపండ్లను గొనితెచ్చుట కెట్టి యేర్పాటులను జేయవలెను. తేయాకును బట్టుట కిందుకయు అవసరమైనందున ద్రాక్షపండ్లను పట్టుటకు తగిన సమయము రావలదు.

లండను, అక్టోబరు 24:— ఒక ప్రశ్నకు సెసిల ప్రభువు గారిట్లు ప్రత్యుత్తరము పంపిరి. అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రములు ఆస్ట్రేలియాతోగాని, టర్కీతోగాని, బల్గేరియాతోగాని యుద్ధము సులభం బునలేదు. వరియు బల్గేరియాతో సంబంధములను గూడ మానలేదు.

జగ్గిను విమానమును బట్టుట.

లండను, అక్టోబరు 25:— ఒక జగ్గిను విమానపు యంత్రములు మండుచే సేవకొనిపోయెను. అందుచే నీ విమానము ఆంగ్లాండునుండి గాలికి కొట్టుకొనిపోయెను. యంత్రములు మరల పనిచేసినవి కావు. అందువలన నది స్వస్థానమును చేరుకొన లేక పోయెను. తేరిగినవలన నుండి తండ్రివార్త వచ్చెను.

దళములకు వందనములు.

ప్రధానమంత్రి ప్రదేశ పెట్టు తీర్మానము
లండను, అక్టోబరు 24:— ఆంగ్లాండు రాజ్యపు తీరములనుగా పాడి, వర్తకము భంగపడకుండ మూడు సంవత్సరముల నుండి నాకాదళము లతి శ్రమనొందినవి. వైద్యములు, వైద్యసహాయ సంఘములు, స్త్రీలు మున్నగు వారు గూడ చలింపని వైద్యముతోడ సేవ జేయుచున్నారు. లోకమునకు స్వేచ్ఛస్థిరముగ స్థాపితమగువరకు వీర లిట్లు సేవ యొనర్తురు. అధినివేశనములు పిందూడకే మాదిగా గల మార్గప్రదేశములనుండి వైద్యుల లనేకులు విచ్చేసి యూరోపు యుద్ధభూములయందు విశేష వైద్యముతో బోరాడుచు యోధుల సంపదను వెలువరించుచున్నారు. వర్తక నాకాదళములు తెలుపులేనివై మిత్రులకు సప్రయోజన జరుపుచుండెను. గనుక యీ దళము కన్నటికిని పార్లమెంటు సభవారు కృతజ్ఞులను తీర్మానమును 29 వ తేదీని లానును బాజ్విగారు ప్రజల సభయందు ప్రవేశ పెట్టుచురు. యుద్ధభూమియందు మృతులైన వైద్యులకు వైద్యసహాయములను సభవారు కృతజ్ఞతతో సంగీకరించుచు మృత వైద్యుల దయాప్ర బంధువర్తనను తమ సానుభూతిని తెలియజేయుచున్నారు.

జలాంతర్గామి తప్పించుకొనుట

లండను, అక్టోబరు 24:— జర్మనీయుల యంతర్గామి తప్పించుకొనిపోవుటనుగూర్చి స్పెయిను దొరతనమువారికి విన్నప మందించినయొ, మున్ముం దిట్టితీరున జరుగకుండ స్పెయిను దొరతనమువారు కట్టుదిట్టముల చేయుచు రని తమకు నమ్మకము గలదనియు పార్లమెంటు ప్రజల సభయందు బాల్బగు గారు తెలియజేసిరి.

నాకల రాకపోకలు.

లండను, అక్టోబరు 24:— గతవారమున 2648 నాకలాంగ్లాండు రాజ్యపు శత్రువులములకు వచ్చెను. ఈ శత్రువులనుండి 2689 నాకలు బయలుదేరినవి. 11600 టన్నులకు లోబడిన నాకలు రియును, అంతకువైబడిన నాకలు 17 ను ముంపుబడినవి. ఏడునాకలను శత్రు జలాంగ్లామి తెనుగించినవి. కాని నాకలకు ప్రమాదము కలుగలేదు.

ప్రార్థన.

లండను అక్టోబరు 24:— మేజరు విల్లి రెడ్డెండుగారి సమాధియొద్ద నొక ప్రార్థన జరిగినది. మేజరు వెస్ట్వర్థు డాక్టరు ఏ.సి. మున్నగువారు పెక్కుక్రమ సమాధిదేవు వచ్చిని ప్రధానస్థానములనుండి రైటువిలేఖకుడు వ్రాయుచున్నాడు.

ప్రాన్ను

జర్మనీయు లొక స్థానమును బట్టుట
లండను, అక్టోబరు 24:— మూర్ఖులు హేయిగు గారిట్లు ప్రకటించిరి.— నిన్నటిదినమున హేయిగు ఆరణ్యమున శత్రువులు మా మాతనస్థానమును ముట్టడించి మమ్మును వెనుకకు గొట్టిరి. రంగమునం దితరస్థలములయందు మా స్థానముల బలపరచుకొంటిమి. నిన్నటిరాత్రి వర్షించి వాతావరణము స్థిమితముగ నుండలేదు.

పరాసువారి ప్రకటనము.

లండను, అక్టోబరు 25:— అనేకదినములనుండి ఫిరంగిదళ సన్నాహముల మొనర్చి, నేటి యుద్ధమున ఎలెమెంటు మార్చెయిసును ప్రదేశములయందు మేము జర్మనీయుల బలమును స్థానము నెదిరించితిమి. రంగమునం దంతటను మా వైద్యములు పురోగమము గలిగియున్నవి. శత్రువైద్యుల లనేకులను తాము బంధించిపట్టు పరాసువారు ప్రకటించిరి.

పరాసువారి ముట్టడులు

లండను, అక్టోబరు 24:— పరాసుదేశపు తూర్పుగం గాధికారు లిట్లు ప్రకటించుచున్నారు.— దోయిరాను సరస్సు వాడ్డారు, ప్రాంతములందును, మొనాస్టిరన కుత్తరమునను మా ఫిరంగులు శత్రువుల తీవ్రముగ ముట్టడించి వారిని హతము గావించుచున్నవి. పేగ్లోడెక్కునకు వాయవ్య తటమునం దుండు మా క్రొత్తస్థలముల బాగుపరచుకొను మేము ఆస్ట్రేలియనువైద్యుల ఏబదిగురును బట్టుకొంటిమి.

ముట్టడించిన యుద్దేశములు

నేరము అక్టోబరు 24:— ఈ వెనుస్టాడెను యువప దారి యందలి తమ పంక్తిని సవరించుకొని, రక్షణకార్యముల కనుకూలముగలుగునట్లు స్థానముల బట్టుటయొ ప్లాడెయ్యకుండు ఆంగ్లాండురాసు దళములు ప్రారంభించిన ముట్టడియొక్క ప్రధానోద్దేశము. రంగమునం దితరస్థలములయందు, ముఖ్యముగ ఎయిను, వెర్దను ప్రదేశములయందు ఫిరంగులు తీవ్రముగ కాల్పులకు చున్నవి. పదాతులు ముట్టడించుటకు ఆసుకూల్యము గల్గింప ఫిరంగులు గాల్పుబడుచున్న వను ఆర్థాధికార ప్రకటనము వెలువడెను.

భీకరముగు సంగ్రామము జరుగుచుండుట.

లండను, అక్టోబరు 24:— జర్మనీయుల వాయువార్త యొం డిట్లు తెలియజేయుచున్నది. పెమినాడి దేవుని ఉత్తర పార్శ్వములయందును లో.వ.కోడ్లు పరిసరమునను, ఘోరముగు యుద్ధము జరుగుచున్నది. పరాసు సేనలు పెవిననువరకు వచ్చి యున్నవి.

ఎయిసియుద్ధము

లండను, అక్టోబరు 24:— నిన్న రాత్రి పరాసువారి ట్లు ప్రకటించిరి:— నేటి ఉదయము ఎయిను కుత్తరమున మంచు విశేషముగ నున్నప్పటికిని మేము శత్రువుల తీవ్రముగ నెదిరించితిమి. వర్షము గురియుచుండెను. జర్మనుల యుద్ధతన దళములు అనేకము సంరక్షణకార్యము నియోగించబడియుండెను. పరాసువైద్యులు మిడికిబోవుచు మాంటి పరాసీను ప్రదేశముల నుండి శత్రువులను తరుమ గొట్టిరి. ఎడమ భాగమునగూడ విజయమిట్లునే ప్రకటించుచున్నది. ఎల్లిమాంటు యెండెస్సును గ్రామములు పట్టుకొనబడెను. మాకుడివైపు దళములు మిడికిబోయి క్రొత్తగావచ్చిన శత్రుదళము జెండాడి చెయిరిగిటను గ్రామమును ముట్టడించిరి. ఇచ్చటికి వచ్చునప్పటికి వారు 2½ మైళ్ళదూరముమీది కేలేంచిరి. శత్రువులకు విశేషనష్టములు గలిగెను. ఇచ్చటికి 7,500 మంది కైడిలు తెక్కింపబడిరి. శత్రువుల వస్తు సామగ్రిలు విశేషముగ బట్టువడెను. అందు పెద్దఫిరంగులు 25 గలవు. వాయుభారము బాగులేవును విమానములు బాగుగ నే యుద్ధముల నొనరించినవి. వారు 160 ఆడుగుల ఎత్తైన మాత్రమే సంవరించుచుండిరి.

పరాసువారి నూతన విజయము.

లండను, అక్టోబరు 24:— పరాసువారి ప్రధానకార్యాలయమువద్ద నున్న రైటుగారి విలేఖకు డిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:— నూతన పురోగమన విజయములు తెలివినంతకుండు చాల అధికముగ నున్నవి. గంటగంటకును క్రొత్తస్థలములు పట్టువకుచుండినవి. క్రిందటి సంవత్సరము అక్టోబరు డిశంబరు నెలలలో వెర్దనువద్ద జరిగిన యుద్ధమందు గలిగిన విజయములతో నీ విజయమును సరిబోల్చువచ్చును. ఫిరంగిదళములు ముందుగా నొనరించుకొనిన అద్భుత ప్రయత్నములవలనను, పరాసీదళములవారి యత్నుత పరాక్రమమువలనను ఈ విజయము లభించినది. తా ముద్దేశించిన స్థలముల బట్టుకొనుటకు పరాసీదళములు చాల తీవ్రముగ పోరాడవలసి వచ్చెను. పరాసుదళములు వారి సహాయార్థము మహత్వరితగలిగి బోయిరి. వారన్ని యవాంతరముల నతివేగముగ గడచిరి. వ్యక్తులు తమ వైద్య పరాక్రమములను జాపుసమయ మానన్న మయ్యెను.

పరాసువారి ప్రకటనము.

లండను, అక్టోబరు 24:— నేటి సాయంకాలము మూర్ఖులు హేయిగు గారిట్లు ప్రకటించిరి. పరాధాల్పు వనమువద్ద బ్రిటిషు దళములును, పరాసు దళములును గలసియుండ నిన్నటి సాయంకాలము శత్రువులు వారి నెదిరించిరి. మేము వారిని పూర్తిగ పరాభవించి కరిమివైచితిమి. సోమవారము నాటి నుండియు శత్రువులేకు ప్రతి యుద్ధముల నొనరించిరి. కాని విశేషలాభము నెద్దాని నొందలేదు. గర్జన వైద్యులు గెట్లీకా గ్నీయును విజయపంతులగు బాడి నొనరించి అనేకమందిని చంపిరి. వారనేక శత్రుకందకముల నాశన మొనరించిరి. కొంతమంది కైడిలను బట్టుకొంటిమి.

బ్రిటిషువారి విజయములు.

లండను, ఆక్టోబరు 24.— నిన్న రాత్రి బ్రిటిషువారి లెక్క ప్రకటించిరి.— ఉదయము తెలియజేసినది గాక శత్రువులు రాత్రి రెండు ప్రతిఘటనలు నొసరించిరి. ఒకమారు వారు యాసిల్వీకి పోయిల్లాపల్లి కోడ్లను పశ్చిమమునకు పంక్తి గుండా మీదికి బోవజేసిరి. కాని మా క్రొత్త ఫలములకు 200 గజముల దూరమున నుండగా వారిని మా పదాతిదళము తిరిగించినది. మర ఖిరంగులలో మాదళములు శత్రువుల తిరిగి వైచిరి.

రెండవయుద్ధము యావ్రెసు ప్రేడనురెయిల్వే కుత్తెగ తటమున వెంటనే జరుపబడి మర ఖిరంగులచే తిరిగివేయ బడెను. నేటి యుద్ధము వెండలకడనే వెల్లెహోయితున కీశాశ్రమమునకు పశ్చాద్ధాల్పు వశమునద్దనున్న మా ప్రదేశముల నెదిరించిరి. మా క నేక మం ది తైసిలు చిక్కిరి. నిన్నటిదినము పోయిల్లాపల్లి కాగ్నెయమున పట్టుకొనబడిన ప్రదేశముమీద శత్రువు లొనరించి ప్రతిఘటనమును పరాజయమొందెను. వాయుభారము బాగులేకుండినను నేటిదిన మనోన్య ఫిరంగి యుద్ధము చాలతీవ్రముగ నుండెను. నిన్నటి దినము మధ్యాహ్నమువరకు విమానముల నెగురవేయుటకు పిలువబడినది. అప్పటికిగూడ వర్షము విశేషముగ గురియుచుండెను. అయినను విమానములకు మంచినహాయ మొసరించి నది. మర ఖిరంగుల నవియనేక సార్లు గాల్చినది. గ్రామములలో ననేక బాంబులు విడువబడినవి. గతకొలదిరాత్రులలో శత్రువులు మా ప్రధమ ప్రదేశములమీద విశేషముగ బాంబులను వేసిరి. ఒక్కడక్కడ వర్షము తక్కువ తక్కిన యన్నిచోట్లకు వారి విమానములు తీవ్రముగ పరిశీలించి. మావిమానములు రాత్రియైన వెంటనే యేడు వైమానికాలయముల నెదిరించినవి. గుడి నెల మీదను, నేలనుండు విమానముల మీదను, కాల్త్రాయి వద్దనుండు రెయిలు ప్రేమనులమీదను బాంబులు పడినవి. అనంతర మతీయొక రెయిలుబండి నెదిరించి దాని మంటలలో నించినది. వైమానిక యుద్ధము మిక్కిలి తీవ్రముగ లేదు. శత్రు విమానములు రెండు నేలగుల్పబడియెను. మావి రెండు విమానములు శత్రు పంక్తులలో గూలినవి. మరయొకటి కనిపించుచున్నది.

పరాసువారి నివేదనము.

కొన్ని ప్రదేశముల నట్లుట.

పేరిసు, ఆక్టోబరు 24.— ఎయిను ప్రదేశమున మాత్రముగ ప్రారంభమైన యుద్ధము మా కిమకూలముగ నున్నది. పట్టదలచిన పశ్చాత్త పంక్తులు మున్నగువాని నన్నిటిని పరాసు వైద్యములు పట్టినవి. ఎనిమిదిలోకి మీట్ల రంగమున పరాసు వైద్యములు మూడు కిలోమీటర్ల దూరము ముందుకు నడచినవి. మేల్మొయిజను దుర్గమును ఎక మాంటు లికెలిజను, మేలిర ను గ్రామములను పరాసువారు బట్టిరి. మూడు నేలనుండి శత్రు వైద్యమును బంధించి పంచొమ్మిది ఫిరంగులను వశమొనరించుకొంటి. యుద్ధము మింకను జరుగుచున్నది.

ఫిరంగిదళ యుద్ధము.

లండను, ఆక్టోబరు 24.— సర్ డెగ్లసు హేగు గారి లెక్క ప్రకటించిరి.— వాదినకోరు వైద్యులభాగమున కావలి దళములకు యుద్ధము సంభవించి, ఆపోరాటమున మేము వైరులు కొందఱను బంధించితిమి. పోట్ల అజ్ఞానునకుండు మా స్థానములవై వైరి ఫిరంగిదళములు ఫిరంగులకాల్పు మొదలిడెను. మేము ప్రతిముట్టకుల నొనర్చి అనేక ఫలములయందు శత్రువులను రూపుమాపితిమి. న్యూపోర్టు ప్రదేశమున మా ఫిరంగులను శత్రువులవై గురవేయ వారి పంక్తులనుండి పెద్దవర్ష విసవచ్చెను. వాతావరణస్థితి తేటగుండలేను. విమాన మొకటి గానరాకున్నదని యానివారమున ప్రకటించబడెను. కాని యా విమానము మరల తనస్థానమును జేరుకొనినది. వైమానికుడు స్వల్పముగ గాయపడెను.

వైమానిక నౌకా విజయములు.

లండను, ఆక్టోబరు 24.— నావికాధికారు లిట్లు ప్రకటించుచున్నారు.— ఆదివారమునాడు నౌకావిమానములు ఘంటా సమీపమునందున్న మెల్లిరెయిల్వేమీద ననేక బాంబులను గాల్చినవి. మావైమానికులు నిన్నటిదినము వెంటుదెన్ని కువెల్పుము వైమానికాలయము మీద బాంబులను వేయ యత్నించిరి. కాని వాయుభార మనుకూలముగ లేకుండుట వలన వారు జీబ్రుజ్జిమీదను బాంబులనుపడవైచిరి. రెండువిమానములకు నష్టములు గలిగెను. బాంబులు వైమానిక కాలసమీపమున పండ్లవారంభించినవి. మావిమానములన్నియు సుగమితముగ మరలినవి.

యుద్ధ వర్ణన

లండను, ఆక్టోబరు 24.— మంగళవారము నాటిరాత్రి ప్రధానస్థానముల నుండి రైటు విలేఖకు డిల్లు తంత్రి వార్త నంపెను.— ఎయిను రంగమున నేటి యుద్ధ భూమి మంతయు గోతులు మయమై యుండెను. అనేక వందల మంది దాగా నుటకు పీలుగనుండురీతి సీగోతులు కొన్ని విశాలమైయున్నవి. ఎయిలెటు లోయకుబోవు మాగ్గమునం దంతట నిట్టి గోతు లొత్తుగ నున్నవి. పెద్ద పెద్ద ఫిరంగుల బ్రయోగించిన గాని వీటి యందు దాగానియుండు వైద్యమున కెట్టి యపాయమును కలుగజేరదు. ఈ గోతుల నన్నిటిని దుర్గముల వలె బలపరచి, మధ్యమధ్యను మాగ్గముల జర్మనులేర్పరచిరి. ఎన్నిక వైద్యము లీ ఫలముల యందు ప్రతిష్ఠింప బడెను. ఫిరంగి దళ సన్నాహము 7 1/2 గంటల ప్రారంభమై క్రమ క్రమముగ ఫిరంగుల తీవ్రత వృద్ధి నొందెను. సోము, వెడ్డెను, స్టాండ్ యుద్ధముల కంటే ఫిరంగుల కారిత్యము హెచ్చెను. దుర్గములవలె బలపరపబడిన గోతులయందలి మాగ్గములు, మున్నగువానిని లమగు ఫిరంగులను ప్రయోగించి దగ్ధమొనరించితిమి. ఎచ్చటనైన నొక గొయ్యి కూలి పోయినదని విమానములు తెలియజేసిన యెడల, చిన్నచిన్న యన్నిగోళములు మున్నగున వాస్తానమున గురియించుచుండెడి వారము. జర్మనీయులకధికమగు నష్టము కలిగినట్లు మా విమానములు గ్రహించిన ఛాయాపటములవలన ధృవమగుచున్నది. మాంటుచార్నాను క్వారియందు ఒక బ్రిగేడు వైద్యము సురక్షితముగ నుండవచ్చును. కాని మా ఫిరంగిదళముల మూలమున విద్యుత్ గిత్తెను క్వారియను గూలినది. కుడిభాగమున మాల్మెయిజను దుర్గము శత్రువుల ప్రధాన స్థాన మైయుండెను. వాగ్దాలియును మొదలుకొని లోరియరు ఫారము వరకు నుండు ఆరమైళ్ళ ప్రదేశమున ముట్టడి జరిగినది. అంధకారముననే పరాసు సేన లతిత్తిభ్రమగ ముట్టడించుచుండుటచే, ఆరుకోదశము కాక పూర్వమే పరాసువారు ప్రధమమున పట్టదలచిన స్థానముల నన్నిటిని బట్టిరి. వెయ్యియందొకరై నెనిమిది ఖైదీలై యున్నట్లు తెలియవచ్చినది. పశ్చిమ పీఠభూమి నుండున్న జర్మనివారి పంక్తి యంతయు చేధింపబడునని స్ఫూర్తించుచున్నది. ప్రమాదము విశేషముగనున్న ఫలములయందు వైరులు, అరుడివిజయల వైద్యమును నేటి యుద్ధయమున నిలవబెట్టి యుండిరి. ఆ స్థానముల నెట్లయిన రక్షింపవలసినదని ఈ వైద్యముల కాజ్ఞ యిచ్చిరి. ఎయిను, ఎయిలెటులలోయల కిడ్డమునున్న సన్నని పర్వతపంక్తియొక్క పశ్చిమపు చివర భాగమునకై యిరువీడులవారును పోరాడుకొనుచుండిరి. ఈ ప్రదేశము రక్షణకార్యములకు చాల ప్రాముఖ్యమై యున్నది. ఈపంక్తి గుమారు 650 అడుగుల ఎత్తుగలిగి, గుమారు రెండుమైళ్ళకు లోబడిన వెడల్పుగలవై యున్నది. ప్రధాన ఫిఖర మెవకై యధీనమునకునో, వారికి ఎయినులోయ చాలభాగము లోబడియుండును. వర్తమానమున నీ ఫిఖరము శత్రువుల యధీనమైయున్నది. వారలని బయం డి వెడల గొట్టినదైశించియే, నేటియుద్ధ మారంభమయ్యెను. ఈగుట్టల పంక్తి చివరభాగము విశేషవై కాల్యము కలదిగాదు. పరాసు జర్మనుసేన ల్ ప్రదేశమున మొదొయల కెదురుగ నిలచి పోరాడవలసియున్నది. కొన్ని ఫలములయందు దుర్భయవైద్యములును 20 గజములదూరమున నుండుటగూడ తటస్థించును. ఈ గుట్టల పంక్తి పరాసువారచేబడిన, ఎయిలెటు లోయ నుండు నిలువ జర్మనీయుల కాస్కారముండెను. ఇనుపదారులు, క్రొత్తకోర్టు ఫిరంగులకు స్థానములు మున్నగు పరాసువారి సన్నాహములు మిగుల విరివిజెందియున్నవి.

జర్మనీయుల ఎన్నిక సేన లపజయమందుట

పేరిసు, ఆక్టోబరు 24.— 1914 సం॥ నుండి జరిగిన యుద్ధములలో ప్రాముఖ్యమగు పోరాటములయందు నిన్నటి దినమున ఎయినునదియొద్ద జరిగిన సమగమొకటి. పరాసువారు ను, జర్మనీయులునుగూడ చాల కాలమునుండి స్పృహకు ముండిరి గాన యుద్ధము భీకరముగ నుండెను. జర్మనీయులు తమ యెన్నిక వైద్యముల నిటకు గొనివచ్చి శ్రేష్టతమమగు యుద్ధపరికరముల నీరంగమున నుపయోగపరచిరి. పరాసువారికి కలిగిన విజయము సుంద్రము. మాల్మెయిజను దుర్గము నతిక్రమించి పరాసు సేనలు ముందుకుబోయినవి. భూమిలోపున జర్మనీయులు నిర్మించుకొనిన దుర్గము లనేకములు దగ్ధమై, వాటియందలి వైదికులు నశించిరి.

మంత్రివర్గవిషమస్థితి తొలగుట.

ప్యారిసు, ఆక్టోబరు 24.— మంత్రివర్గపు విషమస్థితి తొలగినది. అందఱు చుంఠులును తమతమ స్థానములందురు. విదేశమంత్రి ఎం. రిబ్బిటుగారి స్థానమునమాత్రము ఎం. బాగ్దానుగారు నియమింపబడిరి.

పరాసువారి నివేదనము

లండను, ఆక్టోబరు 24.— నేటి సాయంకాలము పరాసువారి లెక్క ప్రకటించిరి.— ఎయిను కుత్తెగమున రంగమునం దంతట రాత్రి నిశ్శబ్దముగనుండెను. శత్రువులు ప్రతిఘటనలు నొసరింపలేదు. మండేసుప్రసాంతమునందలి క్రొత్తఫలములను మాత్రము వారు ముట్టడించిరి. మేము మా లాభముల దృఢ బరచుకొనుచున్నాము. ఇప్పటికి మేము 8000 మంది తైదీలను బట్టుకొంటిమి. అందు 160 గురు ఉద్యోగస్థులు గలరు. శత్రువుల మూలబలములందలి పటాలములు రెండు నిన్నటి యుద్ధమున పోరాడిననవ తెలియవచ్చెను. వారలకు గట్టి నష్టములు గలిగినవి. మ్యూజునది కుడిభాగమున 34 వ కొండ ఈశాన్యభాగము శత్రువులు భయంకరము లగు యుద్ధముల నొసరించిరి. ఫూరముగ బోరిన పిచ్చుట కొంతసేపటికి వారు తిరిగివేయబడిరి. మా ప్రధమ పంక్తియందు శత్రువులు కొంతవరకు నిలువగలిగిరి. గాని మేము భయంకరముగ ప్రతిఘటనలు మొనరించి వారి నచట నుండి తిరిగివైచితిమి. కారీగుర్నవద్ద జర్మను లొనరించిన ప్రయత్నము నిష్ఫలమయ్యెను. శత్రువుల కందు విశేషనష్టములు గలిగెను.

శత్రువైద్యములు నాశన మగుచుండుట

లండను, ఆక్టోబరు 24.— పరాసువారి ప్రధానస్థానములనుండి రైటు విలేఖకు డిల్లు తంత్రి వార్త నంపెను.— శత్రువుల రిజర్వు వైద్యముల ఎయిలెటు లోయయందు గుమి యొనర్చబడి యున్నవి. పీటభూమిపై నున్న తమ మిత్రులకు సహాయ మొనర్చుటకును, వెసుకు మనగుటకును గూడ నీ వైద్యముల సహాయములై యుండి పరాసువారి యన్నిగోళముల వలన నష్టము నొందుచున్నవి. ఈ వైద్యములలోపడియవంతు నష్టమైనది. కొన్ని గంటలనుండి వైదికు లెవ్వరను ఆహారములేక యుండిరి. ఫిరంగి దళములనుబట్టి యిచ్చటి యుద్ధము చాల ప్రాముఖ్యమై యున్నది. స్టాండ్ యుద్ధంలో కొన్ని సమయములందు తప్పనిన్ని ఫిరంగులెన్నడు మెక ఫలమున గుమిగూడి యుండలేను. అనేకదినములనుండి సన్నాహములు జరుగుచుండి, నేటి యుద్ధయమున యుద్ధము ప్రారంభమయ్యెను. సమగ మతితీవ్రముగ నుండెను. చీకటియందు పదాతిదళముల ముట్టడి ప్రారంభమగుట కిదియే ప్రథమము. ఉదయ మగునకి యుద్ధ మంతమయ్యెను. మాల్మెయిజను పరిసరమున మాత్రము యుద్ధ ఫలిత మింకను నిశ్చయించువడలేను. సుప్రసిద్ధులగు మొదటి ప్రవ్య ను గ్రానెడియవదళము మాల్మెయిజనున గాహుకుండుడెను.

రుష్యా

రుష్యున నౌకావర్గము తప్పించుకొనుట.

వెట్రోగ్రాదు, ఆక్టోబరు 24.— వెట్రోగ్రాదు ఫోన్సు నుండి యిట్లు తింతినయ్యుచున్నది. రేగానమున కాఖయంతుడెడి రుష్యా యుద్ధనౌకలు బొల్షిక్కు సముద్రపు ప్రధాన నౌకాదళములు జేగలిగినవి. అటుల విజయవంతముగ చేయగలుగుటకు ఆడ్మిరలు కేడ్కోవు గారెతము ప్రశంసనీయులు వీరనౌకలు 12 వ తేదీని ఫిన్లండు సముద్రమును జేరినవి. ఆసమయమున ప్రధానదళమునందలి నావికాదళంపై వై భాగముల నెక్కి వారి నతియదరువుతో గౌరవించిరి.

రీగాయుద్ధము.

లండను, ఆక్టోబరు 24.— రుష్యా నావికాధికారు లిట్లు ప్రకటించుచున్నారు. శత్రువుల జలాంతగ్గాములు ఫిన్లండు సముద్రకాఖలో గన్పించినవి. బొల్షిక్కు సముద్రమునందలి ద్వీపములలో నిటీవల జరిగిన యుద్ధములందు శత్రువులు మందుగనులను, జలాంతగ్గాములను ఉపయోగించి చుమ్ము ఓడింప జూచిరి. “డెమనాటులు” 2ను, “హ్యాయిజను” 1టియు, “టూరె డోలు” 12ను, వర్తకనౌకలు విశేషముగను తుపాకులచే గాల్పబడినవి. వానికతియే మొదటియు నింకను తెలియలేదు. “స్లాచా” అను మాయుద్ధనౌక గన్పించుచున్నది. “గ్రాను”ను పెద్దనౌకయొకటిపోయెను. మా లెక్కిన యుద్ధనౌకల యుద్ధ సామర్థ్యమున కెట్టిలోపములు వా లేదు.

జర్మనులు వెర్లగువద్ద దిగుట.

వైట్స్ గ్రామం, అక్టోబరు 24:— జనరలు డి.బి.బి. యను (నూతనాధికారి) గారు ఓ.కా.నొక సందర్భన సమయమున నిల్లు చెప్పిరి. జర్మనులు వెర్లగువద్దకు వెళ్ళుచున్నది. ఆచటికి వచ్చినచో నెదిరింపకుండ జేయుటకు వారిట్లానరించిరి. వసంతకాలము వచ్చులోపల వారిచట తీవ్రయధము నొనరించు నటుల గానరాదు.

అరాజకము.

లండను, అక్టోబరు 24:— పోడిలియాయను రాష్ట్రమును వైసికులును, రైయతులును దోచుకొనుచున్నారు. అందు ఖైదీలను నగరమున కగ్రముట్టుకొని 100 గురు మరణించిరి. అంతరింగిక పరిస్థితి ఎంతో నికటియగుచు అరాజకము నణచి జేయుటకు ప్రజలందఱి సహాయము నవేక్షించిరి.

గువ్యనులు శత్రుకందకముల బట్టుకొనుట.

లండను, అక్టోబరు 24:— బ్రిటిషు అధికారులెట్లు ప్రకటించుచున్నారు. ఈ ప్రదేశమున మాదకద్రవముల సేవ ముఖ్య ఫలములందు శత్రుల ప్రభుత్వ కందక పంక్తుల బట్టుకొనినవి. శత్రువులు వారి నిధిని బ్రేజిలియన్లకి వెళ్లిన కారు మెళ్ళువారు ముందందు శత్రు విధ్వంసక వాకలు సమద్రవ్యమున గుండ్లను ప్రయోగించినవి. వెర్లగు కనిమిది మెళ్ళువారు వారు భూమికి దిగి వెంచిరిగాని వారు విజయమునొందలేదు.

జులై

లండను, అక్టోబరు 24:— ఇటలీ అధికారు లెట్లు ప్రకటించుచున్నారు. శత్రువులు దృఢతనులగు బలముల కేంద్రీకరించిరి. వారిలో నెవరులు జర్మనులుగా నున్నారు. వారి యందందును రోజున నెవరులు వెయిన్స్ బ్రిట్ల త్రవము నందుకు ప్రదేశములకు పుట్ట భయంకరముగ క్షిరంగియ్యదుము జరిగెను. కాని వాతావరణ స్థితి బాగులేకుండుట వలన తెల్లవారు సమయమునకు క్షిరంగులధ్వని చాలవరకు తగ్గిపోయెను.

శత్రువుల యుద్దేశము

లండను, అక్టోబరు 24:— ఇటలీరంగమునుండి వైటరు విలేఖన డిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:— ఆస్ట్రియావారి వైర్య మందెందు కటలీరంగమున నున్నది. సహాయము నిమిత్తము జర్మనివారి సేన లనేకములు కలవు. వెయిన్స్ బ్రిట్ల విడి విసాంజో కుడిభాగమున కిటాలియనులు బోవున బ్రిట్లనర్ప క్షత్రవులు టాల్మిస్సోను ముట్టింప కల్పించి యుండవచ్చును.

శత్రుల తరుములు.

లండను, అక్టోబరు 24:— ఇటలీ అధికారు లెట్లు ప్రకటించుచున్నారు. కోడోల్ లో స్థానా శిఖరముమీద జర్మనులు ఆస్ట్రియానులను గలసి భయంకరముగ యుద్ధము నొనరించిరి. వారిని మేము తరిమివైచితిమి. శత్రువులు తాత్కాలికముగ నాక్రిమింపుకొనిన కందక పంక్తులలో కొలది ప్రదేశమున మేము నేటియందయు మరల నాక్రిమింపు కొంటిమి.

జర్మనీ ఆల్సెను పోయెను.

లండను, అక్టోబరు 24:— రోమునుండి “సెంట్రలు నో” పత్రికకు లేదినేయబడిన సందేశముకటి యంపబడెను. ఆల్సెను పోయెనునలను గూర్చి హెర్ కూచిమానుగారి వాక్యములు పోవువర్తమునారికి చాలా బాధకరముగ నుండెను. ఇంక వివాదము త్రవమరము జర్మనీని విశ్వసంపజాలదు. ఇట్టికృత ప్పులను జూపిన విషయము పోవుగారింక సంధిప్రయత్నములందు జోక్యముగ లెచుకొన నట నిశ్చయము. ఈవైఖరిని కొడి కరించుచు నాంధ్రేశమిట్లు పోవుచున్నది. పోవుగారు జర్మనీయభిప్రాయమున గనగొనకయే ఆల్సెను పోయెనునలను గూర్చి లెవయత్నిప్రాయముల నూచించిరి. హెర్ కూచిమాను గారు వారి యభిప్రాయమునకు ప్రతికారముగ జెప్పటవలన పోవుగారి స్థితి యసందర్భముగ మారెను. సంధినిగూర్చి పోవు గాగంపిన ప్రకటనము వలన నిదియంత బాగుగ నిర్వహింపబడజాలదు గాని పోవుగారికి కోపమువచ్చిన దవటలో మాత్ర మానం దేశము తప్పుడభిప్రాయమును తెలియబరచి యుండెను.

అక్టోబరు

జర్మనీయులు నిలువజేసియుంచిన సరకు
లండను, అక్టోబరు 24:— న్యాయాధ్యక్ష విలేఖనము దేయి
వి మొలుపాత్రిక కిటుల వ్రాయుచున్నాడు:—

నేగులు జర్మనీ వారికొక రహస్యముగ నిలువ జేయ బడియుండిన సరకుల గనుగొనియున్నారు. కాగి, నూనె ఉప్పు మున్నగున వన్నియో గానవచ్చెను. ఇవియన్నియు రిలక్షల పానులు విలువజేయును. ఈసరకులన్నియు మిశ్ర ముండలి కంపబడును. ఈతీరుననే యిచట జర్మనీయుల సర కులు సుమారు మూనుకోట్ల పానులు విలువగలవి. ఆచటవచ్చు ట వాచబడి యున్నది. యుద్ధము ప్రారంభమైన మొదటిరెండు సంవత్సరములయందును జర్మనీవారి ఏకంబు వీటిని కొని యున్నారు.

అమెరికా సం|| రాష్ట్రములలో నిజర్మనీయులయొద్ద స్వేచ్ఛాపణమున జేయుట

వాషింగ్టను, అక్టోబరు 24:— శత్రువుల యొద్దని గూర్చి నూతనముగ నియమింపబడిన ధర్మకర్త యుద్ధోగ మునకు రాజగమె యిట్లు వెలువరించెను. — అమెరికా వర్తక సంఘముల కడ శత్రువులు యొద్ద నిట్లొకటి (నిలువజేయు నది) నిలవయున్నది. ఈ భవంతయు స్వేచ్ఛాపణమున భగా నతు చేయబడును. నిలువ యుంపబడిన ప్రత్తి మున్నగు శత్రువుల వస్తువులను తీసికొన నేర్పాటులు జరుగ లేదు. తమతా లూకు మామూలు వర్తకమునకు సాధ్యమగు సంతకర కర్తవ్యంతర ము కలుగ జేయబడదని, శత్రువుల పోడి సంబంధము కల వర్తక సంఘములకు తెలియ జేయబడినది.

జర్మనీ

జర్మనుల మంత్రవర్తపు మార్పులు.

అనుష్ఠము, అక్టోబరు 24:— బెర్లినునుండి యిట్లు తెలి వచ్చుచున్నది. హెల్ హెల్మిచ్చి గారిదివరలో నాంతరింగిక మంత్రగనుండి యుష్పదా పదవినుండి తొలగింపబడిరి. సహాయ కార్యదర్శిగానున్న స్వేచ్ఛాదరు గారు రాష్ట్ర కార్యదర్శిగ నియ మింపబడిరి. నూతన సామ్రాజ్యాధిక శాఖయొకటి నెలకొల్ప బడియెను. అంతరింగిక మంత్రచే నిడివరకు విచారింపబడుచుండిన సాంఘికాధిక రాజకీయకర్తవ్యముల నా శాఖవారు చూచు చుందురు.

లండను, అక్టోబరు 24:— “సెంట్రు” పత్రిక ఇట్లు వ్రాయు చున్నది:— జర్మను బండికృతులు చెప్ప మాటల ప్రకారము జర్మను వైమానికులు జాన్ నెలలో 2000 విమానముల నిర్మించిరి. అమెరికా వైమానికోద్యోగులతో సమానముగ నుండుట కీ ప్రయత్నము గావించబడుచున్నది. మే మొక నూతనవిమాన మును నాలుగు మోటార్ల సహితముగ 800 కిలోగ్రాముల బరువుగల బాంబుల పట్టగలదని తెలుపుచేయుచున్నాము.

అంష్ఠమువద్ద నున్న “సెంట్రలు న్యూసు” విలేఖరు డిట్లు వ్రాయుచున్నాడు. బుధవారమునాడు రాజకీయనాయకులనందఱిని సమావేశము కాగొరచు ప్రధానులు గోరనంగున కేయన్న చాల నుక్రశికతముగ నున్నది. మంచి యభివృద్ధిలు గలుగునని యాలోచింపబడుచున్నది.

అనుష్ఠము, అక్టోబరు 24:— రెయిజరు గారు పొట్నూర మునకు మరలి వచ్చిరి.

విదేశ మంత్ర మరలుట.

లండను, అక్టోబరు 24 — బెర్ను క్యూ హెల్మిచ్చు గారు రెండు పర్యాయములు వియన్నాయందును ఆస్ట్రియా విదేశ మంత్రితో విశేష కాలమువరకును మంతనముండి బెర్లి ననకు మరలిరి.

ప్రేబర్గ దోపిడి.

హ్యూరిచ్చి, అక్టోబరు 24:— ప్రేబర్గనుండి పూర్ణ బర్గ సాంఘిక సమావేశమునకు ప్రతినిధిగ బోయియుండిన ప్రతినిధి పరానువారి వైమానిక దాడులకు భయపడి భాగ్యవంతులందఱును క్షిబ్రవరి మాసముననే యత్నావును విడచి పోయిరియు, కాక్కులు మాత్రమే యచట నుండిరియు చెప్పచున్నాడు.

తైజరు మంత్రవర్తము.

లండను, అక్టోబరు 15:— ఏడ్మిరలు కామెలు గారు దాఖలు చేసిన రాజనామాను కెయిజు గారు నిరాకరించిరి. దొరకము సుద్ధిగదేశయం దున్నది గావున నొక రిజర్వు రాజీ నామాల మెసగిన కార్యము లేదని కెయిజు గారు గ్రహించి యుండినది వానిని తీటంగుపత్రిక వ్రాసిన యంశములను ఆచార్య టైజురాము విలేఖనము సెంట్రలు న్యూసు ఏకైగ్నికి తెలియజేయు చున్నాడు.

టర్కీ

మెసపొటామియా వ్యవసాయము.

లండను, అక్టోబరు 24:— మెసపొటామియా యందలి అధికారులు వ్యవసాయాభి వృద్ధికి పాలుపడుచున్నారా? అటుల పడుచున్న నెంతటి విలువగల పంటను పండించిన ప్రజల ముందిరియున జేవీసుగా రడిగిరి. ఈ సమాచారమును తెలిసికొనుటకు తగిన ప్రయత్నములు గావించబడుచున్నవని మెకఫర్సను గారు చెప్పిరి.

ఆస్ట్రియా

ఆస్ట్రియా న్యవహారములు.

మెట్టర్ని, అక్టోబరు 14:— విజ్జిరియా రాష్ట్రపు ఎన్ని కలు నవంబరు 16-న తేదీని జరుగుటకు నిశ్చయింపబడినది. హాఫ్ట్లు గారి దేహము స్వస్థత గా లేదు. వారు చాలా కాలము వరకును విశ్రాంతిని దీసికొందురు.

విజ్జిరియా రాష్ట్రపు పని వాండ్లు తమ పనిని పొగం భించిరి.

వరదలింక నట్ల నేనున్నది. అనేక గ్రామములు వరదల తోముంపబడినవి. అనేకులు నితననభ్రష్టులైరి. నీటిసంఘాదికా రి స్థితి చాలా భయంకరముగ నున్నదని చెప్పచున్నాడు.

గ్రీసు

పూర్వపు మంత్రుల విచారించుట.

ఏథెస్సు, అక్టోబరు 24:— ఛేంబరు వారు రాత్రి సమావేశము నొకదాని గావించి ఈక్రింది పూర్వప్రధానలను, మంత్రులను విచారింప వలయునని తీర్మానించిరి. హైకోర్టు వారు ఒక్కొక్కనిగా వారి నందరిని విచారింపవలయును; స్కాలోడిసు; డ్రాగటు; ట్యూమిసు; రాల్టీ; గోనరీసు. మిచేయిడికీసు; హట్టాకోసు; జనరలు వెనాకిల్సూగారలు.

నె నెరీనో యుద్ధము.

ఏథెస్సు, అక్టోబరు 24:— నె నెరీనో యుద్ధమును అదివా రము నాడు మహోత్సాహముతో జరుపబడియెను. బ్రిటిషు, పరానురువ్యును మంత్రులు గలసి దీర్ఘాలోచనల సలిపిరి. నెరి జలాను గారును, రాజు గారును ఇంకన నేకమంది ప్రధాన నాయకులు నచట నుండిరి.

ఆస్ట్రియా

ఆస్ట్రియా హంగరీ సరిప్రాంతములు.

ఏల మాసి వేయబడినది.

బెర్ని, అక్టోబరు 24:— ఒకతంత్రీవాదు ఈక్రింది సమాచారమును తెలుపుచున్నది:— దేశాంతరింగిక స్థితిని యింకను బాగుండవండుటయే ఆస్ట్రియా హంగరీ సరిప్రాంతముల నింకను మూసియుంచుటకు కారణముగ నున్నది. రాజకీయ పుంబులగు అల్లకల్లాలములు కొన్ని బ్రజవత్సరజిగి నట్లు తెలియుచున్నది. వైరితులు నిష్పంధింపబడిరి. చాలచంది మరణించిరి. ప్రస్తుతవద్ద ఆహారపదార్థములనుగూర్చి కొన్ని యల్లరులు జరిగెను. ఆస్తులకు విశేషనష్టము గలిగెను. ఎయిన్నా, లేయి బాచీలయందును చాల తీవ్రముగ అల్లరులు కలుగుచు వచ్చెను. ముఖ్యములగు మందుసామగ్రి కొట్టుల ననేకములను కలహగాండ్లు మంటబెట్టిరిని తెలియుచున్నది.

అఫ్రికా

లండను, అక్టోబరు 24:— తూర్పు అఫ్రికాయందాంగ్ల దళములతో గలసియుండు రెయిటరు గారి విలేఖరు డిట్లు వ్రాయుచున్నాడు. మా హెంజిప్రాంతమున శత్రువు లింకను వెనుకకు మరులుచున్నారు కిల్వాలో మామొత్తిడి కోర్వలేక తేటవతో నెదిరించుచు శత్రులు దక్షిణదిశ కేగుచున్నారు. లిండి ప్రదేశమునగూడ వారికించుకయు కాంతి లేకున్నది. మా సైన్యములు దిక్కుముగ పనిచేసినవి.

స్వీడను

వాషింగ్టను, అక్టోబరు 24:— స్వీడను గాయవారి వర్గము బ్రిటిషు గాయవారులకు సంప్రత్తికరముగ నమ్మక మొసగిరి. బ్రిటిషు గాయవారి వర్గమువారు కొన్ని గానకీయపు కాగితములను వారి కిచ్చిపోయిరి.

చెన్న పురి ఆంధ్ర సభ

దశ రామ హేమాద్ధవములు.

ఆంధ్రదిన సమావేశము.

చెన్న పురి ఆంధ్రసభవారు ఈనెల 16-వ తేదీ మంగళ వారము మొదలు 25-వ తేదీ గురువారము వరకును 16-25 తేదీలను కలిపి మొత్తము 10 దినములును దశ రామ హేమాద్ధవమును ప్రశంసనీయుముగ నిర్వహించిరి. శ్రీ బొబ్బిలి మహారాజావారు రావుబహదరు పరాంతుకం నాయుడుగారు రావు బహదరు భవానందం పిళ్ళెగారు సభాధ్యక్షులగు రావు బహదరు పిట్టి. త్యాగరావు శ్రేష్ఠిగారు ఉపాధ్యక్షులగు గౌ॥ రావు బహదరు బయ్యాసరసిం హేశ్వర శర్మ గారు ఆయుర్వేద మార్గాండ భిషజ్యుడి పండిత డి. గోపాలాచారిగారు రావుసాహెబు కలవల కల్లెశ్రేష్ఠిగారు రావు సాహెబు కలవల రామానుజము శ్రేష్ఠిగారు జడ్డి సుందర రామానుజం నాయుడుగారు, కార్యదర్శులు కాశీనాథుని నాగేశ్వర రావుగారు కుల్లి వరసింహారావు నాయుడుగారు కోశాధ్యక్షులు ఆచంట సుబ్బారాయుడు నాయుడుగారు వార నాసి మార్యారావు పంతులుగారు, లలిత కళా శాఖాకార్యదర్శి పింజల సుబ్రహ్మణ్యం శ్రేష్ఠిగారు, విద్యాశాఖాకార్యదర్శి కాళ్లకూరి గోపాలరావు గారు, భాండారాధికారి స్వామి వేంకటాచలం శ్రేష్ఠిగారు వ్యాపారశాఖా కార్యదర్శి డాక్టరు డి. వి. వేంకట్రామ. సాంఘికశాఖా కార్యదర్శి హోతా నూర్వనారాయణరావుగారు, దశరాసంఘ కార్యదర్శులు టి ఎన్. రాధాకృష్ణ నాయుడుగారు, పి. ఎన్. శర్మగారు మున్నగు సభ్యులు; ఆచూతు లగు ప్రముఖులు ఆయాసంఘముల సభ్యులు అధ్యక్షులు దశరాసంఘము వారు, స్వచ్ఛందసేవాపరాయణు లగు యువకులు ఎల్లరును పెద్దలును, పిన్నలును నిత్యమును ఉత్సవముల కేటించి అధికోత్సాహముతో పాల్గొనియు ప్రోత్సహించియు ధన సహాయము చేసియునీమహోత్సవముల నిట్లు శ్రేష్ఠతముగ కొనసాగించి ప్రశంసాపాత్రు లైరి. శ్రీబొబ్బిలి మహారాజావారు ఆంధ్రులగుటచే ఆంధ్రసభయందు తమకు గల ఆభిమానము విదితమగుటకు మహోత్సవవిధికి రు 100 ల మొసంగిరి. మరియు కార్యదర్శులందరు సౌకధినమునను కోశాధ్యక్షు లిరువురు సౌకధినమునను అధ్యక్షులందరు సౌకధినమునను వైశ్యసభ్యులంద రొక దినమునను రావుసాహెబులు కలవల సోదరు లిరువు రొక దినమునను నాయుడుసభ్యులంద రొక దినమునను శ్రీ బొబ్బిలి మహారాజా వారొక దినమునను సభ్యులకు నుపహారముల నొసంగిరి. తక్కిన 7 దినములలో దశరానిధి నుండి సభవారే ఆతిథ్యము సొసంగిరి. లలితకళాశాఖా సభ్యు లందరును దశరా సంఘము వారందరును కలసి ఎట్టి లోపమును కలుగకుండ మనోహర ప్రహసనప్రదర్శనాదికముల వలనను మనోహరాలంకార రచనముల వలనను సభ్యుల కానందమును కలిగించిరి. ప్రహసనాదికములు గాక ఒక దినమున మురళీ గానమును ఒక దినమున శ్రీ శ్రీనివాసాచారి గారి అష్టావధానమును నిన్నును బ్రహ్మశ్రీ నేదమవేంకటరాయ శాస్త్రిల వారి నాటకవిషయకోపన్యాసమును క్లాస్సుముగ జరిగినవి. ఒక దినమున విచిత్రవేషధారణమును ఒక దినమున ప్రతాప రుద్రయ్యును నందలి చతుర్థ వస్త్రాంక ప్రదర్శనమును జరిగినవి. తక్కినదినములందు నీతిబోధకములగు ప్రహసనములు హాస్యరస భిరితములగు ప్రదర్శనపడినవి. సకాలమున నుపహారములభిరుల కందరికిని సంతృప్తికరముగ నొసంగబడినవి.

విద్యాశాఖా కార్యదర్శి కాళ్లకూరి గోపాలరావుగారి ప్రయత్నమువలన 14-15 తేదీలను వక్రత్వపరిక్షలు జరుపబడినవి. పిమ్మట వ్యాసపరిక్ష జరిగినది. ఈపరిక్షలలో కృతార్థులయిన వారికి బహుమతు లొసంగబడినవి. విచిత్రవేషధారణమున ప్రశంసకు పాత్రులయిన వారికి ర గురికి గూడ బహుమానము లొసంగ బడినవి. నిన్నటి దినమున రావు గో బహదరు బయ్యా సరసింహేశ్వర శర్మగారి అధ్యక్షత క్రింద సభ్యులందరును సమావేశ మైరి. బ్ర॥ శ్రీ॥ వేదము వేంకటరాయ శాస్త్రిగారు నాటకముల స్థితిగతులను ప్రారంభమును నీచస్థితిని ప్రస్తుత స్థితిని గానము, ఆభిషయము, రసము, స్వర్యము. వేదము, భాష, రంగస్థలనిరూపణము, పద్యములు, పాటలు మున్నగు వాని ప్రయోగము. నాటకరచన మున్నగు వానిని సహజ పాండితి విశేషములరార వివరించుచు రెండు గంటల సేపు గంభీరం న్యాసము సొసంగిరి. పిమ్మట విద్యాశాఖా కార్యదర్శిగారు పరిక్షలను గూర్చియు పరిక్షుకులనుగూర్చియు పరిక్షితులనుగూర్చియు, కృతార్థులను గూర్చియు, కృతార్థులకు పతకములు మున్నగు వాని సొసంగ ధనసహాయము నొసరించిన వదాన్యులగు సభ్యులను గురించియు నుడిచి, వారందరికిని వందనముల నర్పించుచు నివేదికమును చదివిరి. ముద్రితములగు నివేదికప్రతులు సభ్యుల కందరకును పంచిపెట్టబడినవి. అనివేదికము రేపటి ప్రతీకయందు ప్రకటింపబడును. పిమ్మట కృతార్థులలోసభ

కువచ్చిన వారికి పతకములును గ్రంథములు నొసంగబడినవి. ఆవల దశరాసంఘమువారి పక్షమున స్వామి వేంకటాచలం శ్రేష్ఠిగారు ఆతిథ్యము లొసంగినవారికి సభ్యులగుటకు లలిత కళాశాఖవారికి విద్యాశాఖవారికి ఎల్లరును వందనము లర్పించిరి. పిమ్మట కార్యదర్శి కా - నాగేశ్వర రావుగారు దశరామ హోత్సవములను జరుపవలెనని నూచించి సకల విధముల పనిబూని తోడ్పడిన పింజల సుబ్రహ్మణ్యము శ్రేష్ఠిగారిని దశరా సంఘసభ్యులను నాయుడు సభ్యులను వైశ్యసభ్యులను లలిత కళాశాఖా సభ్యులను విద్యా శాఖ వారిని వేర్వేరుగ పేర్కొని వందనములను తెలిపిరి. తేజోవోద్యులు సరిగ సభకు రాకుండినను మహోత్సవములలో నెట్టిలోపమును కలుగకుండ నెట్టికముగ పని చేసిన రామనాథుల వేంకటరంగారావు గారిని సేవభ్యాధిపతిని ప్రశంసించిరి. పిమ్మట అధ్యక్షులగు శర్మ గారు సభాభివృద్ధిని నూచించుచు శ్రీబొబ్బిలి మహారాజా గారి వదాన్యతకు వారికి వందనము లర్పించిరి. సర్వవిధముల ఆంధ్రసభయందభిమానముంచిన కలవల సోదరులను కొనియాడిరి. పుస్తకభాండారమునకు వేయిరూప్యముల సొసంగిన స్వామి వేంకటాచలం శ్రేష్ఠిగారి నభినందించిరి. సభకు స్థిరమగు నిజమందెరును నాటకశాల సమవేశముగ నొకటిరెండు వత్సరములలో నిర్మింపవలసిన అవసరముగలదనియు అందులకు మహారాజులు జమిందారులు లక్ష్యపుత్రులు మున్నగు నాంధ్ర ప్రముఖులందరును తోడ్పడవలెననియు ఆంధ్రమాత అనుగ్రహ విశేషమున ఆంధ్రపుత్రులకు మార్కసేవయందెట్టి పారపాచ్చెములను కలుగజాలవు అనియు శాస్త్రి గారు తమకు గురువులనియు వారి హితోపక్షత మనకావలసరదీయనియు వారు నిరంతర మిటు హితోపక్షత మొనరించుచు సభాభివృద్ధినిగోరి ఆకర్షించుచుగాక యనియు నుడిచిరి. పాశ్చాత్యదేశములందలి నాటకసంఘముల ఏర్పాటులను వివరించి వానిని మన మనుకరింపదగుననిరి. కృతార్థు లైనవారిలో సభకు వచ్చిన వారికి బహుమతులు సొసంగి ఆకర్షించి ఆభివృద్ధిని కోరిరి. పిమ్మట సహకార్యదర్శి కుల్లి వరసింహారావునాయుడుగారు అధ్యక్షులకును శాస్త్రిలవారికిని వందనములర్పించి వారిని పుష్కలమాలంకరుల గావించిరి. అనంతరము పింజల సుబ్రహ్మణ్యము శ్రేష్ఠిగారుతేది తామెట్టిప్రశంసకును అర్హులము గామనియు తమవిధిని వెరవేర్చుచుననియు దశరాసంఘకార్యదర్శులగు, టి. ఎన్. రాధాకృష్ణ నాయుడు, పి. ఎన్. శర్మగారే యీమహోత్సవోద్యమమునకు ప్రారంభకులును కార్య భార వహకులును ప్రశంసకు ప్రాతులుననియు నుడిచిరి. జాప్తిచక్రవర్తి గారికిని ఆంధ్రసభకును జయ జయ ధ్యానములతో సభ రాత్రి 8.30 గంటలకు ముగిసినది. నిన్నటితో దశరామహోత్సవములను తుదముట్టినది. ఇట్లే ఈ సభ దినదివాళి వృద్ధి నొంది ఆంధ్రుల ఆయికమత్సవములను సేవారతిని దీక్షను మత్సవభాసాభిమానములను భాషాసేవను లోకమునకు వెల్లడించును గాక యని కోరెదము.

* * * * *

అనిబి సెంటుమ్యుగారి రెండవయువన్యాసము

స్థానిక స్వపరిపాలనము.

ఈ నెల 24 వ తేదీని గోల్లకోలులో సి. పి. రామ స్వామయ్యగారి అధ్యక్షత క్రింద జరిగిన సభయందు అనిబి సెంటుమ్యుగారు రుపన్యసించిరి. ఆమె సుపన్యసింప గోరుచుఅయ్యరుగారు మొదటనిట్లు నుడిచిరి.

అయ్యరుగారు.

మనమోరుచున్న స్వపరిపాలనమును మనము బడయ గలుగుటకు ప్రథమసోపాన మనదగినస్థానిక స్వపరిపాలనమున ప్రావీణ్యమును మనము సమగ్రముగ బడయ లేదనియు అదిముఖ్యావశ్యకమనియు మనమిత్రులు నమిత్రులు తరుచుగా నుడువుచుందురు. 1871-వ సంవత్సరమున నచటిస్థానిక స్వపరిపాలనాభివృద్ధిని గూర్చి కమిషను వారిటుల నుడిచిరి. “ఇంగ్లాండులో ప్రజల ఉదాసీనత చాల హెచ్చుగానున్నది. పన్నులను విధించుటకుటకు వారికిష్టములేదు. శాస్త్రజ్ఞానమునందు అనుమాన మధికము. చట్టముల నమలు జరుపవలసిన అధికారమును వహింపవలసిన తెగలలోను చట్టములను అందు ముఖ్యముగ పాఠశుభ్య నిబంధనలను సరకుచేయునవారు చాలమంది కలరు.” అప్పటి నీతి అట్లులుండెను. అప్పటికి ఇంగ్లాండు దేశమున పురోవృద్ధి అధికముగ జరుగుచుండెను స్వపరిపాలనా విషయమున ప్రజలకు సానిటరీ ఇంజనీరుల నూచనలు రుచింపలేదు. 1971 వ సంవత్సరమున లోకలు గవర్నమెంటు బోర్డు నేర్పరచిన పిమ్మట మరి 20-25 వత్సరములనాటికి అభివృద్ధి కలిగినది. నేటికి తమ కర్మతీయులగు స్థానిక స్వపరిపాలనము లభించినదను వారి నుడియందలితయోక్తి ఏమియునులేదు. దానిబట్టి తొలుత దేమిచేసినూచినగాని పావీణ్యము కలుగదను నదియే ఇదియే నేను చెప్పదలచినది. ఇప్పుడు బి సెంటుమ్యుగారు రుపన్యసించెదరని అయ్యరుగారు నుడిచిరి.

బి సెంటుమ్యుగారు

మిత్రులారా, ఇప్పుడు హిందూదేశమునందత్వద్యుత్తముగ నైకమత్త్య మతికేయించుచున్న దని మీరు గ్రహింప

వలెను. ఇదివర కెన్నడును రాజకీయములను తలపెట్టిన సంఘములవారు నేడు రాజకీయవిషయమునందు దీక్ష బూనుచున్నారు. వీరిలో వర్తకులు ముఖ్యులు ప్రతి నగరము నందును పట్టణమునందును వీరిసంఖ్య చాల హెచ్చుగానున్నది. ఈ మార్పును మనము ముఖ్యముగా గమనింపవలెను. ఈ దేశములో విద్యాధికులలో స్వల్పసంఖ్యాకు లగు వారు అందు ముఖ్యముగ లాయరులుమాత్రమే అసంతృప్తులై రాజకీయాం దోశనము చేయుచుందురుగాని తక్కిన ప్రజలకు వానితో పని లేదని మన ప్రతిపక్షు లనుచుందురు. ఇక మీదట వార్తలువీలులేదు. ప్రతి నగరమునకు పట్టణమునకు వర్తకులధికముగ రాజకీయములందు కల్పించుకొను చున్నారు. కలకత్తా బొంబాయి నగరములందీదీమాకుబాగుగా విదితమైనది. బొంబాయిలో భాటియా లిదివర కెన్నడును రాజకీయముల జోలికి పోయికువారుగారు నేడువారికాసక్తి మొదైనదనిఒకపోలీసు యువోగి నుడివెను. బొంబాయి నగరమున నొక యువజన దళము గలదు. దానిని దొరతనమునా రిప్పటివరకును పరిగణింపలేదు గాని వారు త్వరలో పరిగణింపక తప్పదు. కాలక్రమమున వ్యాపారపరిజ్ఞాతీలును మితవ్యముకీలురును పరిశ్రమానిపుణులగు నీ తెగవారే మనకు ప్రధానాంగము కాగలరు. 1882 లో ఆంగ్లదేశమునందు గూడ నీ సంఘమువారే పార్లమెంటు లొందరలలో ఉదారవాదులకు మూలాధారముగ నుండిరి. ఇదియే హిందూదేశమున ముఖ్యమగు మార్పు.

శ్రీలలో కార్యోత్సాహము

రెండవదిశ్రీల ప్రత్యభిజ్ఞానము. వారు ముందునకు వచ్చుచున్నారు. గృహమున శ్రీలు రాజకీయాభివృద్ధి కభ్యంతరము కలిగించువారు గాక సహకాశులైనపుడు రాజకీయమునందు నూతనోద్దీపనము కలుగునకుట నిస్సంశయము. దక్షిణాఫ్రికా సంఘర్షణమున భారతాంగముల మాపిన కార్యసాహసమును మీరు స్మరింపదగును. బంధకవ్రాతమును గూర్చి వారొనర్చినపనిని మీరు తలపునకువెండు. వారు తలపెట్టిన కార్యములన్నియును తప్పక నెరవేరును.

భాషాద్వయము.

దీనివలన కనడాదేశమునందుకుత ఇండియా దేశమునందు గూడ భాషాద్వయావశ్యకత కలుగును. రాజకీయముల కాంగ్లమురెండవది. దేశభాష ఇప్పుడు ఆంగ్లము నేర్పవారిచే విద్యాధికు లనుచున్నారు. కాని దేశభాషల నేర్పవారి నట్లునుటలేదు. దేశభాషలు పరిగణింపక ప్రతి నగర రాజకీయవిషయవ్యాప్తి అతిశయింపదు. అప్పుడు గ్రామవా లందరునుగూడ రాజకీయ విషయజ్ఞుల కలుగురు. అట్టిస్థితి కలుగువరకును మనము హోమురూలును బడయుటకు సంపూర్ణముగ నర్హుల మనిపించుకొనము. ప్రస్తుతము సంఘమునందంతను నూతనోత్సాహ ముకురించినది. గ్రామవాసులు రాజకీయముల నర్పించుచున్నారు. మాన్సింధమువలన నీవిషయము ప్రతిపక్షకును గూడ వ్యాపించినది.

స్థానిక స్వపరిపాలనము.

కాంగ్రెసు-లీగు విధానమున స్థానిక స్వపరిపాలనమును గూర్చి ఏమియును చెప్పబడలేదు. కాని ప్రజల సౌఖ్యమున కిదియే మూలాధారము. శాసనము చెడ్డదియైనను అనుకూలముగ నమలు జరిపిన బాప కనపడదు. శాసనము మంచి వై నను సరిగ నమలు జరుపకున్న చెడ్డగు కనబడునని చెప్పెదరు. 19 గురు సభ్యులు మాత్రము స్థానిక స్వపరిపాలనమును గూర్చి నుడిచియున్నారు. తక్షణమే సమగ్ర స్థానిక స్వపరిపాలనము సొసంగవలెనని వారు 19 గురును కోరిరిగాని దీని విషయమున కాంగ్రెసువారు మాత్రమేమియును చెప్పలేదు. దీనినిగూర్చి మనముముఖ్యముగా మాంటూగూగారికి విన్నవింపవలెను. నియోజనమునకు రివిన్యూజిల్లా ప్రధానస్థాపని దొరతనము వారు నిశ్చయించిరి. గ్రామ పంచాయితీ సంఘమే ప్రధాన స్థానముగా నుండవలె ననునది మనమతము.అందులకు చెన్న పురి పార్లమెంటులో విధానమంతయు సమగ్రముగ చర్చింపబడి ఆమోదింపబడినది. దానిని శాసనసభలో సుపపాదింప రంగాచారిగారు యత్నింప నుత్తరువైర లభించినదిగాదు. దాని ననుసరించి అడ్డుకును శ్రీకిని పురుషోత్తము గూడ నియోజనస్వాతంత్ర్యమునుగ్రామస్థులేతమ గ్రామ విషయములను పరిపాలించు విధాన మేర్పడిన తగవులు కలుగవు. ప్రస్తుతము గ్రామోద్యోగులు గ్రామస్థులకు బాధ్యులు గారు. గ్రామ పంచాయితీ తరువాత తాలూకా జిల్లాబోర్డు లుండును. ఈ సంఘముల సభ్యులందరును గూడ నియోజకులు కావలెను. గ్రామ పంచాయితీ తాలూకా జిల్లాబోర్డుల సభ్యులందరును నా ప్రాంతవాసులచే నియోజింపబడవలెను. అట్లు జరిగిన నే నియోజకులు నియోజకులకు బాధ్యుడగును. అదియే బాధ్యత గల పరిపాలనము దాని నే మనము వైనుండి క్రిందవరకు నేర్పరుపగోరెదము. స్వపరిపాలనముగల అన్ని దేశములందు నీ పద్ధతియే కలదు. పట్టణములలో పురపాలక సంఘము లుండును.

పెద్దపట్టణములలో పేటలసంఘములుండును. స్వదేశసంస్థానములందీసంఘములన్నటిని పరిక్షించిరి. పనిసరిగజరిగినది. ప్రస్తుతము స్వపరిపాలన మియ్యకున్నను ఇంగ్లాండుదేశమునందలి లోకలు బోర్డులవంటి నియోజితసభ్యులగుల సంఘములను సంపూర్ణాధికారముతో నేర్పరుపవలెనని మనము కోరవలెను. (సశేషము.)

గా॥ జిన్నా గారి భావములు

ప్రస్తుత రాజకీయస్థితిపట్ల పాశ్చాత్యుల అభిప్రాయములను గూర్చి మీ రెట్లు భావించుచున్నారో అసోసియేటెడ్ ప్రెస్ యుద్వ్యగి జిన్నా గారిని దర్శించి యడుగగా జిన్నా గారిట్లు నడిచిరి.

మాంటాగూగారిద్వారా ఇంగ్లాండు దొరతనమువారు ప్రకటించిన భావమును స్పష్టపరచునట్లు 5వ తేదీన సామ్రాజ్య శాసనసభయందు రాజప్రతినిధిగారు నడిచిన విషయమును ఇటీవలజరిగిన ఆ నిధి సెంటు మ్యు ప్రభుత్వ విడుదలను గూర్చి పాశ్చాత్యులు వెల్లడించు భావములు అలాలోచితములును విశేషవారసీతములునై యున్నవి. ప్రస్తుత కాలావస్థ కలెలను గ్రహించుటలో దొరతనమువారు క్లాసునియముగ పని చేసిరి. స్వాతంత్ర్యోత్సవములను, మానవ స్వేచ్ఛను, ప్రజాభిప్రాయమును గుర్తించుట దొరతనమువారి సామర్థ్యమును వెల్లడించును గాని దౌర్జన్యమును వెల్లడింపదు. అనిబిసెంటు మ్యుగారు మున్నగు వారిని వదలుటలో దొరతనమువారు తత్వములనే గ్రహించి వాని ననుసరించిరి. ఈ చర్య భారతీయుల కధికమగు సంతృప్తిని కలిగింపగలుగును. రాజప్రతినిధిగారి హెచ్చరిక ఇదివరకే భారతీయుల మానసముల నాకర్షించినది. మే మీ సమాధానమున కడుగుదాటువారము గాము. ఇండియా ప్రభుత్వ వర్గమువారిని సామదాయకముగను విడిచిపెట్టిన నే నెరిగియున్నాను. మేము చెప్పదాని నంతయు వారు సాధనముగ విందురను న మృత్యుము నాకు పూర్తిగా కలదు. హిందూజాతీయమునకు స్వాతంత్ర్యము నొసంగువిధాన మేర్పడవలెను. రాజకీయమున స్వేచ్ఛ యనగ బాధ్యతగల పరిపాలనము, ఇది విశ్వజనీనమగు నాశయముగాని కేవల పాశ్చాత్యముమౌళిమే గాదు.

బాధ్యతగల ప్రభుత్వ మనిన పరిపూర్ణమగు నర్థము కలదు. నియోజితశాసన సభ్యులయొక్కయు నియోజకుల యొక్కయు ఇష్టానుసారము కార్యనిర్వాహకుల తొలగించు నధికారమే బాధ్యతగల ప్రభుత్వమునకు ముఖ్యాంగము. హిందూజాతీయమున నట్టి ప్రభుత్వము నేర్పరచుటయే బ్రిటిషువారి ఆశయము. అదియే మాటక్ష్యము.

హిందూజాతీయ నందలి పాశ్చాత్య వ్యాపారసంఘము వారెట్టి ఆచరణయోగ్యమగు విధానమును గూడ నూచించి యుండలేదు. వారకలంబించినది ఆభ్యంతర కరమును వివాదకరమునగు సుదృఢముగాని మరయొకటి కాదు. ఇట్లున్న బిల్లును తిరస్కరించిన కాల మిప్పుడు మానదది. పాశ్చాత్య వర్తకులకు లక్షల యిబ్బండు శే మాత్రముకొందమని నేను ప్రయత్నించితిని. వారు వెదజల్లిన నిరర్థక వాదాలమును గాలింపగా హిందూజాతీయనందలి బ్రిటిషువారి సామ్రాజ్య కాపాడుట యనునంత మొకటి తేలినది. మైనూరు రాష్ట్రము బ్రిటిషు దొరతనమువారి స్వాధీనమందున్న పుడే బ్రిటిషువారిచట ధనమును నిక్షేపించిరి. పిమ్మట వారాష్ట్రమును దొరతనమువారు వెనుకటి సంస్థానాధిపతులకుటుంబమునకే వశపరిచిరి. అచటి బ్రిటిషువారిని తేలముల కట్టి ముప్పును కలుగలేదు. ఇటీవల మరల నచట బ్రిటిషువారి తత్వధికముగ ధనమును మరల నిక్షేపించిరి. 1915వ సంవత్సరమువరకు బ్రిటిషు ధనము ఇండియాలో 40 కోట్ల పౌనులును కేనడా న్యూఢ్యాండులాండులందు 60 కోట్లును ఆస్ట్రేలియా యందు 45 కోట్లును దక్షిణాఫ్రికాలో 140 కోట్లును నిక్షేపింపబడినవి. అట్లు నిక్షేపింపబడినవి కారణమున ఆదేశములకు స్వపరిపాలనము నొసంగుట కభ్యంతరము నెవ్వరును చెప్పి యుండలేదు. అట్టివో స్వల్ప మొత్తము హిందూ జాతీయమున నిక్షేపింపబడుట భారతీయుల జన్మస్వాతంత్ర్యమగు స్వపరిపాలనమును వారు పడయుట కెట్లంభ్యంతరకరము కాగలదు. ఇదిగాక విదేశములందు విడిప్రజల కియ్యబడినవియు మిత్రదేశములకియ్యబడినవియుగాక 200 కోట్ల పౌనులు నిక్షేపింపబడినవి. ఆర్జెంటైను దివల్లికు బ్రిటిషువారి పరిపాలనము క్రింద నున్నదాకే అచట 35 కోట్ల పౌనులు నిక్షేపింపబడినవి. చీనాపాఠశీకము మున్నగు దేశములందు కోట్లకొలదిగ ధనము నిక్షేపింపబడినది. బొంబాయి పాశ్చాత్యసంఘాధ్యక్షుడు డగ్ల వాడ్లా మిలను గారు హిందూజాతీయమునందు ధన సమర్థత వైకత త్వరత్వమున ప్రస్తుత రాజకీయవిషయముల నిందుకయు నెరుంగక నడిచిన వాక్యములు నాకు చాల వింతను గలిగించినవి. అతివాదులనుబడువారి కోర్కెల నడగించుట కేయత్తివైన వినియోగింపదగునని మీరు తలచిరి. "పాశ్చాత్యుల కెట్టి బాధయును కలుగగూడదు. వారిమాట వివరుండ బోగూడదు" అని మీరు నిది. ఇట్టి నూచనను అతివాదులలో

నెవరైన చేసిరా?" మాస్టర్జేషనుమమ్ములను బ్రిటిషుసామ్రాజ్యవాదులందరితో సమానముగ చూడవలె"ననియే మేము కోరుచున్నాము. "అభివృద్ధి కలుగవలెను. దానికి మేముభ్యంతరము చెప్పటలేదు. మేము దానినే కోరుచున్నాము. భారతీయులలో పలువురు గూడ మాతోనే కీ భవించుచున్నారు. వారు అతివాదులతోనే కీ భవించుటలేదు" అని మరియొక సందర్భమున మిలనుగారు నడిచిరి. సామ్రాజ్యశాసనసభలో విజ్ఞప్తిని సమర్పించిన 19 గురు సభ్యులును అతివాదులేనా? కాంగ్రెసు—లీగుసంఘములవారేర్పరచిన ప్రత్యేక సంఘకర్మ్య లందరును అతివాదులేనా? లక్నో నగరమున సమాజేశ మైన కాంగ్రెసులీగు మహాసభలు కేవలము స్వల్పసంఖ్యాకులగు అతివాదులసభలే యగునా? ఇట్టి ప్రశ్నలములను చేయుటలన కదేశమునందలి అసభికార పాశ్చాత్యులకు విషయజ్ఞాన మెంత స్వల్పముగా నున్నదియును తెల్లుచుకాగలదు. కాని ఈ ప్రాతినిధ్యము నిరూపితముగాకుండనున్న భారతీయులు దీని నసడ్డచేయరాదు. మనము దీని నెదిరించి మీ ప్రతినిధులు బ్రిటిషుజాతీయనందును పార్లమెంటు సభియందును కలిగించు చుర్రావములను మనము తొలగింప సమకట్టవలెను. ఈపాశ్చాత్యులు వెల్లడించెద చునెడు సంస్కరణ విధానమును వారు వెల్లడించువరకును నేను వారి యాందోళనమున కెట్టి ప్రధాన్యము నిచ్చువాడనుగాను. కాత్త్రసమృత్తిములు సక్రమములు యుక్తియుక్తములు నగు నా సంస్కరణము లెవ్వి? ఇట్టి అనివారితాందోళనమును వివేకియగు మాంటేగుగారు రామోదించుచు నేను తలంపను. మీరు సామ్రాజ్య పుత్రులట. సామ్రాజ్యమునకు భరతఖండముతోను భరతఖండమునకు సామ్రాజ్యముతోను సంబంధ ముండవలెనని మీరు ఈదేశమున నుడువుచుండురు. కాని ఆధినివేతములందు నుడువబడునదివేరు. అని జిన్నా గారు నడిచిరి.

ఆంగ్లో - ఇండియనులు; సంస్కరణములు.

హిందూజాతీయనందలి ఆంగ్లో ఇండియను ప్రతినిధుల సమావేశ మొకటి మొన్నటి 24-వ తేదీన అలహాబాదులో సమావేశమయ్యెను. డబ్లియు పి. ఎస్. మిల్స్ ప్రెస్టుగారు సభాధిపత్యమును వహించిరి. హిందూజాతీయ తావులనుండియు, జి. హెచ్. అబ్దులు, టి.టి.రైలు, కెప్టెను క్లిఫ్ఫార్డ్, అట్కిన్సన్, రెవరెండు జి. సి. కోజెర్నగారులు ఈ మొదలగు ప్రతినిధుల నేతలును సభకునిచ్చేసిరి. కోల్కాతా దానికి కార్యదర్శిగ నుండిరి. ఈ క్రింది తీర్మానము లంగీకరింపబడినవి. (1) హిందూజాతీయనందలి ఆంగ్లోఇండియనుజాతివారందఱును తమ యత్యంత రాజభక్తిని శ్రీ బార్నిచక్రవర్తి గారికిని, వారి దొరతనమునకును సమర్పించుచు, శ్రీవారి తరపున హిందూజాతీయనందు జగపబతుమిన్న ప్రభుత్వమువారు రాజకీయాందోళనాధికారుల యెడ వాల్చిన విధానమును వారు చాల భయంకరముగ జూచుచున్న సంగతిని గౌరవముగ తెలియబరుపగోరుచున్నాము. (2) హిందూజాతీయ మింకను కార్యనిర్వాహకసభలు శాసనసభకు లోకువగా నుండవలయునని జెందలేదని ఈ సభవారు తమ దీర్ఘాలోచితాభిప్రాయమును చెబుచున్నారు. మరియు కార్యనిర్వాహక సంఘమునై శాసనసభ కధికారమియునెడల హిందూజాతీయనందు దన్నితరగతుల వారికిని ఆంగ్లోహైందవ తరగతి సహితముగ ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యము సేసగవలయునని ఈసభవారు కోరుచున్నారు. (3) ఈ తీర్మానముల ప్రతులు రాజప్రతినిధిగారికిని, హిందూజాతీయ మంత్రిగారికిని, ప్రధాన మంత్రిగారికి నంపవలయును. (4) హిందూజాతీయ పరిపాలనా సంస్కరణముల గూర్చి చిత్తు తీర్మానముల గావించి కార్యదర్శిగారి కందిచ్చుట కీ క్రిందివారు ఆంగ్లోయిండియను ప్రతినిధి సంఘముగ నియమింపబడుచున్నారు. అబ్దులు, మిల్స్, డబ్లియు. ఇ. రైలు, మా. ఆర్. నెవుల్డ్, కెప్టెను క్లిఫ్ఫార్డ్ గారు. (5) సామ్రాజ్యక రాయబార వ్యవహారముల నిమిత్తమింకను "హిందూజాతీయనందు స్థిరపడిన యూరోపియను, ఆంగ్లోయిండియను సంఘము" ను నామ మొసగబడవలెను. పిమ్మట సభవారిక సంఘమును నెలకొల్పిరి. అందు 8 గురు సభ్యులును, అధ్యక్షుడును, కార్యదర్శియు నుండురు. అబ్దులుగారధ్యక్షులుగను, కోల్కాతా కార్యదర్శిగను ఎన్నుకొనబడిరి. పిమ్మట నతిథులకు విందుగావించబడినది. ఆసమయమున సర్ జార్జి నాల్సు గారు బలవంతమున అలహాబాదు సంఘాధిపత్యమునకు రాజీనామానియవలసినవారైరి తెలియచెప్పెను.

తిరునల్వేలి వార్తలు

తిరునల్వేలి, అక్టోబరు 28:—జిల్లా కాంగ్రెసుకమిటీ వారి తరపున తిరునల్వేలి మహాసభ ఈ నెల 21 తేదీ సాయంత్రము గణపతివిలాస నాటకశాలలో జరిగినది. వచ్చినవారిలో బ్రాహ్మణజేతులే అధికముగా నుండిరి. ఇద్దలు సి. వి. డి. ఉద్యోగులును సభ నలంకరించిరి. ప్రారంభమున సాగు గణపతిపంతులుగారు "విద్యార్థులను దయచేసి వెడలిపోయి"ని కోరిరి. ఈసభకు వచ్చిన గా॥ బి. వి. నరసింహయ్యగారు అధ్యక్ష స్థానమునకు నియోగింపబడిరి. "వందేమాతర" ధ్వనులతో సభ ప్రారంభింపబడినది. నరసింహయ్యగారు ఆరవమున నుపన్యసించుచు గా॥ మాంటేగుగారికి స్వాగతతీర్మానము నుపసాదించిరి. తీర్మాన మామోదితమయ్యెను. ఆనంతరము దేశ సేవాసంఘమునకు చేరిన ఎస్. ఎం. మైకల్ గారు ఆఖిలభారతదేశీయమహాసభా మహాయుద్దయ మహాసభలవారి సంస్కరణవిధానమునుగూర్చి యుపన్యసించిరి. కె. జి. కృష్ణస్వామిఅయ్యరు అండ మెరుమాట్ల పిల్లే సాధుగణపతి పంతులు పెనుమహమ్మదు కాదర్, వేదనాయగం పిల్లే మున్నగువారు రుపన్యసించిరి. సి. వి. డిలతప్ప తక్కినవారందఱును మాంటేగుగారి విజ్ఞాపన పత్రములయందు సంతకములు చేసిరి. విచ్చిక నేనకులు నెన్నుకొనబడిరి. మహమ్మదాలీ సాకదాలీగారు వెంటనే విడుదల చేయవలయునను తీర్మానమును నుండరరాజయ్యంగారు రుపసాదించిరి. మహమ్మదు కాదర్ గారు బలపఱచిరి. తీర్మాన మామోదితమయ్యెను. అన్ని ఉపన్యాసములును ఆరవముననే జరిగెను. ఇట్టి మహాసభ తిరునల్వేలిలో జరిగి చాలకాలమైనది (స్వకీయవిలేఖరి)

శత్రువుల బలమును ముట్టడులు.

లండను, అక్టోబరు 24:—ఇటలీవారిట్లు ప్రకటించిరి:—తీవ్రముగ ఫిరంగులను గాల్చిన యనంతరమున వైరులాక బలమును ముట్టడిని ప్రారంభించిరి. రోంబను పర్వతము, బెయిను సిజ్జా పీఠభూమి యుత్తరభాగముల మధ్యమున నీ ముట్టడి యతి భీకరముగ నుండెను. సాగాయెద్ద మేము శత్రువుల నెదురించితిమి గాని దక్షిణము నవైరిసేసెను మాపంతులయందు తొమ్మిదొక నెను. విసాంజూయందలి మా ప్రధమపంక్తి కందకములయందు చొమ్మిదొక నెను గాక వైరిసేసెను నెంటు మెరను, నెంటు లూషియానదులను దాటినవి కొల్చికునకు బచ్చిమమున శత్రువు లొనర్చుచుండిన తీవ్రముగు ముట్టడుల నాపుడేసితిమి. నేనుగీర్తియులు పశ్చిమపార్శ్వములందుగూడ నాతీరున శత్రువైన్యముల ముట్టడు లాపు చేయుబడినవి.

ఇసుక, కంకర జర్మనీకి చేరుట.

లండను అక్టోబరు 25:—జర్మనీకి యిసుక కంకరము న్నునది చేరుచుండుటకు గూర్చి హాలెండువారికి ఒత్తిడి గలుగజేయుట న్యాయముగాదని తాము ఇంగ్లాండు దొరతనము వారికి తెలియపరచినటులు రాజ్యాంగసభయందు విదేశ మంత్రి తెలియజేసెను. మంత్రిగారి విన్నపమున కింకను ప్రత్యుత్తరము రాలేదు. జర్మనీకి చేరుచుండిన పదార్థములు యుద్ధకార్యములకు వినియోగమగుచుండినట్లు ఆంగ్లేయులు నిదర్శనములు కనబరుపలేదు. సాంగ్రామిక దేశములలో నెవరైన యొత్తిడి కలిగించినందున హాలెండువారు తా మొనర్చుకొనిన సమాధానపు మరతుల మీరరు.

నియోజనములు.

లండను, అక్టోబరు 25:—వేసింగుస్థానమున సర్. ఎ. గడ్డిగుగారును, స్వామిగారును మేజరు పీలుగారును సభ్యులుగ నియోజించుకొన బడిరి.

ప్రొసెజరు స్టీ మరు సర్టిఫికేట్లు.

లండను అక్టోబరు 25:—ఆంగ్ల రాజ్యమున నొసగ సర్టిఫికేట్ల కొంత విలువయున్నదో, బొంబాయి, బంగాళాదొరతనము లొసగు సర్టిఫికేట్లకుగూడ నీయుద్ధసమయమున వంత గౌరవ ముండవలయునని యాజ్ఞ యయ్యెను.

చీనారాష్ట్రము.

లండను, అక్టోబరు 25:—పార్లమెంటు ప్రజల సభ యందు బాల్బుగు గారు కింగు గారికిట్లు ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి:—చీనారాష్ట్రము సాంగ్రామిక దేశములలో నొకటి గాన మ్న మిత్రవర్గమున చేరిన రాష్ట్రము ఆదొరతనమువారు మనల సమర్థింప తమకు వీలగురీతిని వర్తించియున్నారు. చీనారాష్ట్రపు సాంప్రదాయస్థితిని గూర్చి చర్చింపబాలను.

దేశరక్షణ సైన్యము.

(ఒక ఆంధ్రునిచే)

తిరుచనాపల్లి, ఆక్టోబరు 25.

గవర్నరు గారి దర్శనము.

ఈ సెల 24-న నేటి దేశరక్షణ సేనా చారిత్రమునందు ముఖ్యమైనదియు తూర్పు భాగమును దుడయించుచుండే సైన్యపు "బాకా" వాద్యము తన "టట, టట; టట, టట" ధ్వనితో దేశరక్షణ సైనికుల నందరిని మేల్కొల్పి దుస్తులను ధరించుకొని సిద్ధముగా నుండుటని పలికెను. వెంటనే సైనిక శిబిరము లన్నిటియందును గలకల ధ్వని ప్రారంభమయెను. నివాసములలో నొకమూల సెంక యువకుడు రొట్టెముక్కను నమలుచునే వేగముతో తన పట్టిలను గలగల గట్టుకొనుచుండెను. ఈ సోదరసైనికుని మొగము జూచినతోడనే తెలియనివారి తే బీరుడుంబయినవలె జెందినవాడో యని యూహించుచున్నాను. కాని యితడొక హైకోర్టుజడ్జి కుమారుడు. సివిల్ సర్వీసు పరీక్షకై ఇంగ్లాండునకు బోయి వచ్చినవాడు. మరెయ్యకముల ముఠాముఠాల్గు సోదర సైనికులలో నొకనికి తలపాగాను చుట్టిపెట్టుచుండెను. ఇతడెవరు? ఒక డిప్యూటీ కమిషనరుడగు. ప్రస్తుతమున దేశరక్షణ సైన్యమున ప్రవేశించి ఇతర సోదర దేశీయులతోపాటు వీరును కష్ట నిష్కర్మములకోర్కీ రణశిక్ష బడయుచున్నారు. గొప్ప కొద్ది యను భేదములేక భారతీయుల కందరికిని సమానత్వమును పురకొల్పుటకై ఈ దేశరక్షణ సైన్య ముద్భవించినదా యను నటుల ఈ సైనిక సోదరు లందరూ ఐకమత్యముతో మెలగుచున్నారు.

ఈదయ మేడుగంటలకు సైన్యముంతయు మామూలు ప్రకారము చిన్న చిన్న భాగములు చేయబడి కవాదుచేయుచుండెను. ఇంతలో 4 మోటారుబండివరుగు కనుబడెను. శ్రీ గవర్నరుగారు తమ ఏజెంట్ గారితోడను భరితవగ డక్షిణ భాగ సైన్యమున కంతకును అధిపతియైన మేజర్ జనరల్ హోలోవేగారితోడను మరికొంత సరినాగముతోడను కవాదు మొదలమున ప్రవేశించగ నే ఈ సైన్యమునకు జెందిన అంగ్లేయ సర్దార్లు శ్రీ వారికి స్వాగతి మొసంగుటకు ముందు నడచుచుండ నీ సైన్యమున కంతకును అధిపతులను దేశీయ సర్దార్లలో నగ్ర గణ్యులు నగు మజేదార్ మేజర్ భర్తరాజులు నాయకుగారను సుప్రసిద్ధ ఆంధ్రవీరుని ఉత్తరువుపైద సైన్యముంతయు తుడిక మాత్రములో పరుగెత్తించి శ్రీ గవర్నరుగారి ఎదుట వరుసలుబిడ్చి నిలువబడెను.

పిమ్మట శ్రీవారు ప్రతి సైనికునియొద్దకును బోయి చిరు నగవుతోడను, మిక్కిలి యోర్పుతోడను "నీ వెచ్చటనుండివచ్చితివి, నీవిదివర కేమిపనిలోనుండి వచ్చితివి" అను ప్రశ్నలను వేయుచుండగ సైనికు లాశ్రయ కిచ్చు జవాబులకు శ్రీవారు తమసంతోషమును తెలియజేయుచు నడచుచుండిరి. ఇంతలో మేజర్ జనరల్ హోలోవేగారు అంతకుముందు రెండువారముల క్రిందట తామిచ్చుటకే వచ్చినప్పుడు చూచిన జాపకమును బట్టి సైన్యపు మొదటిపంక్తిలో నిలువబడియున్న ఆంధ్రజాతీయ కళాశాలోపాధ్యాయులగు పింగళి వెంకయ్యగారిని శ్రీ గవర్నరుగారికి జూపి వీరిదివరలో ఆఫీసరీగా ఉండ తూర్పుభాగమున రాజసైన్యమున నుండిరిని చెప్పగా శ్రీవారందలకు సంతసించి "మీ అసలు జన్మభూమిఎది" యని వెంకయ్యగారి నడిగిరి. అందుకు తానాంధ్రజాతీయ కళాశాలలో నుపాధ్యాయుడనయ్యు, కాపురముబందరియు, జాతీయకళాశాలను శ్రీ వారిదివరకే దర్శించి యుండిరినియు జవాబిచ్చిరి. శ్రీవారు వెంకయ్యగారి వద్దనుండి వెడలిపోకముందే మేజర్ జనరల్ హోలోవేగారు వెంకయ్యగారు ధరించిన పతకపుటేపు చినికి పోపుచుండుట గని కొత్తదాని నొకదాని దెప్పించి యిమ్మని దేశరక్షణ సైన్యపు ఆంగ్లముఖ్య సర్దారులైన కెప్టెన్ గ్రూను గారి కుత్తరువు జేసిరి.

శ్రీ వెంట్రుండు ప్రభువు సైన్యపం లన్నియు దిరిగి సైనికులను బరిక్షించినపిదప సైన్యమునకు ముందు ఘోషము 20 గంటలు దూరమున నిలువబడి ప్రతి సైనికునికిని చక్కగా వివరింపబడు దృఢగాత్రముతో, ఇంత స్వల్పకాలములో అతి శ్రమకోర్కీ యంతయుండి కొత్త సైనికులకు విద్య నేర్పిన ఉపాధ్యాయులైన దేశీయ హావల్దారులకు నాయకులకును తమ సంతోషమును తెలియచుచు, దేశరక్షణ సైనికులు శీఘ్ర కాలములో చక్రవర్తిగారి సైన్యములలో నగ్రగణ్య స్థానమున కర్హులగుదురుగాక యని దీవించుచు ఉపన్యాసమునిచ్చిరి. శ్రీ వెంట్రుండు ప్రభువుగారు దృఢగాత్రులుగారను నభిప్రాయముతో నుండిన గొందరికి పీరి యుపన్యాసము మిక్కిలి ఆకర్షణమును గలిగించెను.

కవాదు మొదలమున వదిలిన పిమ్మట శ్రీవారు సైనికుల నివాసస్థానములను పరీక్షించిరియును బరిక్షించి మిగుల సంతోషముతో ఘోషము రెండుగంటలకాలము దేశరక్షణ సైన్య స్థానమున గడపి, పిమ్మట దను పరివారముతో వెడలిపోయిరి.

తిరుచనాపల్లియందు కలరా మెండుగా నుండుటచే దేశరక్షణ సైనికులు దమతమ నివాసములను వదిలి బయట వెచ్చటకును బోవుటకు పీలులేదు. రాబోవు వారమునుండి సైనికులకు తుపాకులతో డ్రెస్సు సేర్పట ప్రారంభించబడును. ఇంతవరకును అడుగు కలిపివేయుట సక్రమవిధానమున ప్రక్కలకు తిరుగుట, మొదలైన ఆయుధములతో నవసరములేని కవాదు సేర్పబడినది. సైనికవిద్య అంతయు కాల్పులమునకు సంబంధించి నంత వరకును ఇంగ్లీషు సైనికుల సేర్పబడెనపుడైతే సమసరించుట సేర్పబడుచున్నది.

ఆంధ్ర సంక్షిప్త చరిత్ర

ఈ శిర్షికతో నేను 17 తేదీన ప్రచురించిన లేఖను అనుసరించి, చెన్నపురి, నెల్లూరు, బెజవాడ, బందరు, మున్నగు పురములనుండి కొందఱు ఆంధ్రయువకులు ఈ సంక్షిప్త చరిత్రని సేర్పకొనుటయందు తమకు గల ఉత్సాహమును తెలియచుచు కొన్ని లేఖలను నాకు వ్రాసియుండిరి. వారి లేఖలకు ప్రత్యుత్తరముగా ప్రతివారికి విడివిడిగా జవాబు ఇచ్చుట కన్న ప్రతికాయముననే వెలిసిన మిగుల ప్రయోజనకారిగా నుండునని తలంచి నా శక్తికొలది కొన్ని విషయములను నీ క్రింద బొందుపర్చుచున్నాను.

ఈ గ్రంథము నేలూరులోని (ఉత్తర ఆర్కాటుజిల్లా) పోలీసు ట్రైనింగుస్కూలులో సానోజీకులు ఉపాధ్యాయులుగా నున్న ఎం. శ్రీనివాసరావుగారియొద్ద వెలకు దొరకును. వెల రు 8-8-0 లు పోస్టుఖర్చు 0-6-0.

ఈ గ్రంథము పిట్ చుక్ గారి ఇంగ్లీషు పాఠ్యపుస్తకము ననుసరించి వ్రాయబడినది. అనగా ఆంగ్లమున పి. బి. డి. ఆర్. అను అక్షరములకు క్రమముగా ప. బ. ట. డ. ర. అను తెనుగు అక్షరముల నుపయోగింపబడినవి. ఆంగ్లమున లేని జ. ణ. ట. మున్నగు అక్షరములకు మాత్రము కొత్తగుర్తు లేర్పరపబడినవి. ఈ విధముగా అన్ని అక్షరములకు గుర్తులు యేర్పాటు చేయబడినవి.

ఈ గ్రంథము ప్రథమమున ఇతరుల సహాయము లేకనే సేర్పకొనుటకు దగినటుల వ్రాయబడినది. కాని అక్కడక్కడ కొన్ని సందేహములు గలగవచ్చును. వానిని నెమ్మదిగా నివృత్తి చేసికొనవచ్చును. పుస్తకమున 582 పుటలుగలవు. నేనప్రథమమున పుటలసంఖ్యనుజూచి భీతినిందితినిగాని ఆభ్యాసమునకు ప్రారంభించినతరువాత పుస్తకభావశక్యమును గురించినభీతి సమసిపోయినది.

ఈ గ్రంథమున ఆభ్యాసమునకుగాను గుర్తులతోగూడిన పదములు నియ్యబడియున్నవి. వానిని మిగుల శ్రద్ధతో పట్టుదలతో నభ్యసించవలెను.

ఈ పుస్తకములో 272 వ పుట మొదలుకొని 491 వ పుటవరకు క్రియాంతములనుగూర్చి వ్రాయబడియున్నది. వానిని చూచి ప్రతివారును భీతినిందవచ్చును. కాని వానిని ప్రస్తుతము ఆభ్యసించ నగత్యములేదు. ఈ క్రియాంతములలో చాల భాగము చున మామూలుసంభాషణలలోను, ఉపన్యాసములలోను నుపయోగింపబడునవి కావు. వానిలో కొన్ని మాత్రమే ఉపయుక్తములైనవి. వానిని తరువాత విన్నవించుకొనెదను. అనుదినము పట్టుదల విడువక ఆభ్యసించినగాని మనస్సునకు బట్టవు.

ఆంధ్ర సంక్షిప్త చరిత్ర ఇదియే ప్రథమ గ్రంథ మగుటచేత కొన్ని మార్పులు కావలసియున్నవి. ముద్రణములు ఎక్కువైన కొలది నేర్పిన వారిలో నిపుణులు బయలుదేరిన కొలది కొన్ని నూతనాంశములను జేర్చుటకు ఆవకాశము చాల కలదు. నేగముగా వ్రాయుటకు దగిన వ్యవహారములు కొన్ని కొత్తగా సేర్పాటు కావలసియున్నవి. ఆంధ్రభాష యిప్పుడు దినదిన ప్రవర్ధమానముగా నూతన వాఙ్మయతో నభివృద్ధి జెందుచున్నది. వాని కన్నింటికి గుర్తులు సృష్టించబడవలెను. గ్రంథము వ్రాసిన నాటికన్న నిప్పుడు నూతన పదములు కుప్పలు కుప్పలుగా వచ్చి పడుచున్నవి. నేను స్వయముగా నాయుపయోగము నిమిత్తము కొన్ని గుర్తుల సేర్పాటు చేసికొని వాడుచున్నాను. నూతన పదములకు, నూతన సమాసములకు గుర్తులు ఏర్పడిన గాని వేగముగా వ్రాయుటకు వలనుపడదు. నడివడిగా వ్రాయుటకు మనము చేయవలసిన ఏర్పాటులను గురించి మరొకసారి తెలిపెదను.

ఇంగ్లీషు పాఠ్యపుస్తకము వ్రాసిన పిట్ చుక్ గారి గ్రంథము అనేకమార్పులను బొంది యిప్పుడొకవిధమైన స్థిరతను పొందినది. అటులనే మన ఆంధ్ర సంక్షిప్త చరిత్ర గ్రంథము కూడ మార్పుకావలసి యున్నది.

నా స్పృహన నాలకించి కొందఱు యువకులు సేర్పకొనెదమని చెప్పటచే నా కమితానందము గల్గినది. పట్టుదిడువక దీని నభ్యసించుటకు నమ్ముచున్నాను. గంటూరు పాలపర్తి రామమూర్తి.

గుజరాతు విద్యాసభ

మహాత్మ్యగంధి గారి ఆధ్వర్యమున గుజరాతు విద్యాసభ

ప్రొచియుండు జరిగిన గుజరాతీ విద్యాసభకు మహాత్మ్య గంధి గారి ఆధ్వర్యమున హిందీ, హిందూదేశమున విద్యను దేశ భాషలయందే నేర్పలే నని గంధి గారు ఖండితముగ నుడివెరి. ఆంగ్ల భాషామూలకమున 16 వర్సరములకు గాని పూర్తిగా గ్రహింపబాలని విద్యను దేశ భాషల మూలకమునైన 10 వర్స రములలోనే సమగ్రముగా నభ్యసించవచ్చు నని ఆచార్యవర్ణులగు నుపాధ్యాయులు నుడివెరి. విదేశ భాషా మూలకమున విద్యాభ్యాసము చేయువలసి యుండుటచే విద్యార్థులకు బలము, చురుకుదనము, శాస్త్రోత్సాహము, అపూర్వత, ధైర్యము, వివేకము, సాహసము మున్నగునవి యన్నియు నంతరించినవి. దక్షిణాఫ్రికా ప్రజలు దచ్చిభాష యందు విద్యాభ్యాసము చేయు నంగీకరించుటచే వాకిగూడనిట్టి భాధలే కలిగినవి. హిందూదేశమున ఆంగ్ల భాషయందు విద్య సేర్పబడుటచే ఆంగ్ల భాషయందు విద్య నభ్యసించినవారికిని సాధారణ జనసామాన్యమునకును విభేదముగ కలుగుచున్నది. జాతీయభాష కాదగినభాష ఎల్లదను సులభముగా గ్రహింపదగినదిగా నుండవలెను. సాచురులను ప్రభుత్వోద్యోగులును సులభముగా గ్రహింపదగినదిగా నుండవలెను. ఆ భాష భారతీయులలో హెచ్చుచుండితే వాడబడుచున్నదిగా నుండవలెను. మరియు నది మత సాంఘిక రాజకీయవిషయ వ్యాపనసాధనముగా నుండవలెను. ఈలక్షణములు ఆంగ్ల భాషకులేవు. హిందీ భాషకు మాత్రమేగలవు అని గంధి గారు నుడివెరి.

వైద్యపాఠశాల :— కల్లికోట నగరమున వైద్య పాఠశాలలో విద్యార్థులకుతగిన సదుపాయములను జరుపుటకు కల్లికోటలో జాగాలేనందున ఈ పాఠశాలను కచ్చేరివరపురము కోయంబత్తూరులో నుంచెదరని తెలియుచున్నది.

ప్రకటన.

929

గోదావరిజిల్లా పెద్దాపురం తాలూకా పెద్దాపురం డిస్ట్రిక్టు మునసబు కోర్టులో చేరిన సుబ్బంపేట గ్రామ కాపురస్తులు అగు వీరకల్లి సూరయ్య వగైరాలు 7 గురు సదరు గ్రామ వాడబలిజెలకు సుబ్బంపేట, కొమరగిరి, సముద్రములో ప్రత్యేకము చేపలు పట్టుకునే హక్కు కలదనియు యితర గ్రామస్తులకు అట్టి హక్కు లేదనియు మొదలగు సంగతులతో పుష్పాడకివారు జగ్గరాజుపేట గ్రామ కాపురస్తులు పెరుమళ్ల యల్లయ్య వగైరా 8 గురు వైన సుబ్బంపేట గ్రామ వాడబలిజేలు హక్కును స్థిరపర్చుటకును, జగ్గరాజుపేట వాడబలిజేలు సుబ్బంపేట కొమరగిరి సముద్రములో చేపలు పట్టుకుండా యింజక్షన్ వుత్తరువు జారీ చేయించుటకును కోరుచు కాకినాడ టెంపొరరీ సబుకోర్టులో కోర్టు వారి పుత్తరువును పొంది దావాదాఖలు చేసివున్నారు. సదరు దావా అసలు 40 రుగా ఫయల్ కాబడినది. సుబ్బంపేట గ్రామస్తులు అందరి తరపున సదరు నంబరు వాదులు; జగ్గరాజుపేట గ్రామస్తులు అందరి తరపున సదరు నంబరు ప్రతివాదులు పయిన దావాచేసివారు. వాదులు వాదముతో యేకీభవించి వాదులుగా చేరదలచిన వారందరు వాదులుగాను ప్రతివాదులుగా చేరదలచినవారందరు ప్రతివాదులుగాను చేరవచ్చును. ప్రతి వాదులు టైటు మెంటు నిమిత్తము సదరుదావా, 1917 సం॥ నవంబరు 12 తేదికి వాయిదా వేసినారు. ఈ లోపుగా ఫార్మిలుగా చేరదలచినవారు చేరవచ్చును.

మకాం- కాకినాడ } L. Subba Rao
18-10-1917 } Plaintiff's Vakil
Subordinate Judge }
Temperary Court }
Cocanada. } By Order of Court
22nd Oct 1917 } S. Setaramayya
Head clerk

